

ชื่องานวิจัย   การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม
 ผู้วิจัย   กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์
                           ชนิษฐ์ สุวรรณคีรี
 คณะ   ครุศาสตร์
 ปี   2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูม และ 2) ศึกษาผลพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 111 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการกิจกรรมโฮมรูม ทำให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับร้อยละ 79.40 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำแนกตามระดับชั้น ทุกระดับชั้นผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมสามารถพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้
2. ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 จำแนกตามระดับชั้น ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้นทุกระดับชั้น แสดงว่า ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูมทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น

เลข Bib#	1142059
วันที่	25.ก.ย. 2561
เลขเรียกหนังสือ	390.115 1199 ก

Research Title	The Development of Desirable Student Characteristics Through Homeroom Activities
Researcher	Dr. Kankamol Suwitthayarat
Faculty	Faculty of Education
Year	2018

Abstract

The purpose of this research was to study the patterns of Homeroom activities that develop Desirable Student Characteristics through participatory learning and the result of the development of desirable student characteristics through using Homeroom Activities. The target groups used in research were students studying in Prathomsuksa one (1) to Prathomsuksa six (6) in Wat Premsattha School, Singhanakorn District, Songkhla Province, during the first semester of the 2016 academic year. The instruments used in the research were: the Students' Descriptive Measure; and the Homeroom Guide to Develop Desirable Student Qualities. Statistics used in data analysis were: percentage, mean and standard deviation.

The results are as follows:

1. Homeroom activities create the desired student features, as a whole. 79.40 percent passed the criteria. Classified by Year level, every Grade passed the criteria. This indicates that the pattern of Homeroom activities influences the develop the desired student characteristics.

2. Desirable Student Characteristics, overall. Before using a homeroom-based activity, an average of 3.48 of the students were at the moderate level. After using homeroom-based activities, this average rose to 3.97 at the high level. Classified by Grade levels, the higher the cost to desired grade, the higher the grade. This shows that the development of desired student attributes, using a homeroom-based activity, provides more desirable student attributes.

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผศ.อดุลย์ หวังจิ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย และ อาจารย์ไหมไทย ไชยพันธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาที่อนุเคราะห์นักเรียนเพื่อเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ครูที่ปรึกษาในโรงเรียนที่อนุเคราะห์การใช้คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมแก่นักเรียน และได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ ดร.จงกล บัวแก้ว ที่กรุณาช่วยวิเคราะห์สถิติเพื่อการวิจัย ทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คณะผู้วิจัย

20 มีนาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	10
กิจกรรมโฮมรูม.....	29
การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning : PL).....	40
กิจกรรมโฮมรูมกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย.....	49
การใช้การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การดำเนินการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และแปลผล.....	54
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	69
ขอบเขตของการวิจัย.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	71
การอภิปรายผล.....	77
ข้อค้นพบจากการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	85
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	258

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกตามเพศ.....	54
2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกตามระดับชั้น.....	55
3 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม เปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	56
4 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น เปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	56
5 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม.....	57
6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกเป็นระดับชั้น.....	57
7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม.....	58
8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมจำแนกตามระดับชั้น.....	59
9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านชื่อเสียงสุจริต ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม.....	59
10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านชื่อเสียง สุจริต ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น.....	60
11 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านมีวินัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม.....	61
12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านมีวินัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น.....	61

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านใฝ่เรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม.....	62
14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านใฝ่เรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมจำแนกตามระดับชั้น.....	62
15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านอยู่อย่างพอเพียง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม.....	63
16 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านอยู่อย่างพอเพียง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น.....	64
17 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม.....	64
18 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น.....	66
19 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านรักความเป็นไทย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม.....	66
20 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านรักความเป็นไทย ก่อนและ หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น.....	66
21 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านมีจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม.....	67
22 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น.....	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย.....	9
2 แสดงกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์.....	16
3 ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม ระบุจิตลักษณะ 8 ประการ ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนไทย	28
4 องค์ประกอบ 4 ประการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	42

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และได้กำหนดเป้าหมายที่เกิดกับผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาไว้ว่า ผู้เรียนต้องมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าในตนเอง มีวินัย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยที่ดี รักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 5) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ยังมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา โดยกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ ในการจัดการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาสู่การเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งผู้เรียนต้องได้รับการปลูกฝังให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 4-5)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Desired Characteristics) หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งให้เกิดกับผู้เรียนประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการในการพัฒนา มีครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนา โดยอาจจะดำเนินการพัฒนาด้วยรูปแบบการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา แล้วให้ครูผู้สอนครูประจำชั้นครูที่ปรึกษา หรือครูวิชาการ เป็นผู้ประเมินผลการพัฒนา การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากนิยาม ตัวชี้วัดพฤติกรรมบ่งชี้ที่จะพัฒนา การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมเพื่อนำมาประเมินและตัดสิน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551: 6-7)

ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษานั้น คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 ท่าน ครูผู้สอน จำนวน 3 ท่านด้วยประเด็นคำถามที่ว่า “ในสถานศึกษาของท่าน มีแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร” และ “การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ท่านมีวิธีการประเมินอย่างไร” พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นว่า “ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาจัดโดยการให้ครูผู้สอนบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ลูกเสือ เนตรนารี รวมทั้งโครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์” อีกทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ มีการสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ส่วนการประเมิน ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมิน จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกิดกับผู้เรียนจึงยังไม่ตกผลึกฝังลึกในตัวผู้เรียน คุณลักษณะต่างๆที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนยังไม่เป็นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงปรากฏพบปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนหรือเยาวชนอย่างหลากหลายในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่เป็นนักเรียนยุคปัจจุบันมีชีวิตบนโครงสร้างหลักของยุคทุนนิยม โลกาภิวัตน์ บริโภคนิยม เพศเสรี ยาเสพติด ซึ่งกำลังกลายเป็นวิถีชีวิตพื้นฐาน เชื่อมโยงในหลายมิติท่ามกลางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนตามที่กล่าว ทำให้ยังปรากฏคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ที่ชัดเจน เช่น การขาดวินัยและรับผิดชอบต่อ ไม่มีทักษะชีวิต การยอมรับและมองความสำเร็จของบุคคลจากการผิดศีลธรรมและไม่ซื่อสัตย์ คอร์รัปชัน การใช้ชีวิตฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่สู้งาน รักความสบาย ไม่สนใจเรียน เลียนแบบวัฒนธรรมของชาติทางตะวันตก เกาหลีและญี่ปุ่น ขาดจิตอาสา ขาดจิตสำนึกต่อสังคมส่วนรวม ขาดคุณธรรม ไม่มีการเสียสละเพื่อคนอื่น หรือการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมแสวงหาความรู้ที่ไม่ถูกต้องจากการใช้อินเทอร์เน็ตและมีค่านิยมที่ผิด เป็นต้น (ศุภชัยวิชัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2554 : 1-9)

การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็น รูปแบบในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น คณะผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สนใจรูปแบบการพัฒนาผู้เรียน ด้วยกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom Activities) จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมโฮมรูม เป็นรูปแบบในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนรูปแบบหนึ่ง กิจกรรมโฮมรูมมีเป้าหมายให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในหลากหลายด้านและเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในต่างประเทศนิยมนำมาใช้ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียนในเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องการเรียนรู้และชีวิตทุกด้าน มีผลการประเมินยืนยันถึงข้อดีของการใช้กิจกรรมโฮมรูมจากโรงเรียนหลายแห่งว่า สามารถช่วยลดปัญหาทางพฤติกรรม และช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในแต่ละด้านทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาดีขึ้น (กองบรรณาธิการ. 2558: 26-28) อีกทั้งโฮมรูมเป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนให้มีลักษณะเหมือนบ้าน คือ ให้นักเรียนและครมมีความคุ้นเคยกัน เป็นการจัดการดูแลนักเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจและประเมินตนเอง ปฏิบัติตนเป็นนักเรียนที่ดี ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ฝึกทักษะและการแก้ปัญหา และกิจกรรมโฮมรูมจะช่วยป้องกันปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้วย (กรมสุขภาพจิต. 2546: 2) จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมโฮมรูมทำให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีระเบียบวินัยการมีสัมมาคารวะและมีความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต รักษาสาธารณะสมบัติ ด้านความขยันหมั่นเพียร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการมีความเมตตากรุณา มีมนุษยสัมพันธ์และเอื้ออาทรต่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) สูงขึ้นในทุกด้าน (เสาวลักษณ์ เจ้าสกุล. 2552: 170-171) เช่นเดียวกับที่ กิตติคุณ รุ่งเรือง (2550 : 11-14) ได้ทำการศึกษาผลการพัฒนาความมีวินัยและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูม พบว่า การใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูมทำให้ความมีวินัยและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนสูงขึ้น

คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมโฮมรูมกับกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งโรงเรียนวัดเปรมศรัทธาเป็นโรงเรียนที่ได้กำหนดปรัชญาของโรงเรียน ในการสร้างคนดี มีความรู้ คู่คุณธรรม เป็นผู้นำสังคมอัตลักษณ์ของโรงเรียน คือ ภูมิปัญญาไทย ใส่ใจคุณธรรม ทั้งนี้เพื่อให้รูปแบบของกิจกรรมโฮมรูมซึ่งมีหลักในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและลึกซึ้งอันจะนำไปสู่การเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม และตามหลักสูตร นักเรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างเป็นสุข เต็มโตเป็นคนดี มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ

ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูมจะทำให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

2. ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ

ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม คณะผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 111 คน

ตัวแปร ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม คณะผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. **คุณลักษณะอันพึงประสงค์** หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ประกอบด้วย

1.1 **รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์** หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่

- ยืนตรงเคารพธงชาติ
- ร้องเพลงชาติ
- อธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง
- ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ
- มีความสามัคคี ปรองดอง
- เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม
- หวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย
- เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ
- ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ
- เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน
- เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์
- แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์
- แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

1.2 **ซื่อสัตย์สุจริต** หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกายวาจา ใจ ได้แก่

- ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง
- ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด
- ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา
- ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

-ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง

-ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

1.3 มีวินัย หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ได้แก่

-ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

-ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

-ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวัน

-รับผิดชอบในการทำงาน

1.4 ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่

-ตั้งใจเรียนเอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

-สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม

-บันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.5 อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้แก่

-ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี

-ใช้เวลาอย่างเหมาะสม

-ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี

-ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผลไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

-ให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด

-วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร

-รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม

-ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.6 มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อุตุน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ได้แก่

- เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
- ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุ่มเททำงาน อุตุน ไม่ย่อท้อต่อ

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

- พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
- ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

1.7 รักความเป็นไทย หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ได้แก่

- แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย
- มีสัมมาคารวะ กตัญญูทเวที่ต่อผู้มีพระคุณ
- ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย
- ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและ

วัฒนธรรมไทย

- ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง
- นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต
- ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย
- แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

1.8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชนและสังคมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวัง ผลตอบแทน ได้แก่

- ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ
- อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวัง

ผลตอบแทน

- แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ
- ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น
- ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
- เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

-เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ตั้งงามของส่วนรวมตาม
สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

2. **กิจกรรมโฮมรูม** หมายถึง กิจกรรมที่กำหนดให้ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูโฮมรูมได้
เข้าไปพบปะกับนักเรียนในความรับผิดชอบของตนตามช่วงเวลาที่กำหนดเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณ
ลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการ
ทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ โดยมีขั้นตอนตามแผนการจัดกิจกรรมหลักการเรียนรู้
แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ดังนี้

2.1 ชื่อกิจกรรม

2.2 เวลา

2.3 วัตถุประสงค์

2.4 สื่อ-อุปกรณ์

2.5 วิธีการดำเนินกิจกรรม

-ประสบการณ์ (Experience) ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์
เดิม จากครู สื่อ จากการทำงานกลุ่ม หรือจากชีวิตประจำวัน

-สะท้อนความคิด/ อภิปราย (Reflection and Discussion) ครูจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ซึ่งกันและ
กัน ผู้เรียนและครูร่วมกันกำหนดประเด็นหัวข้อในการอภิปรายกลุ่มย่อย แล้วนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่เพื่อ
รับฟังความคิดเห็นโดยใช้ความรู้พื้นฐานจากประสบการณ์ของผู้เรียน

-ความคิดรวบยอด (Concept) เป็นการสร้างความเข้าใจของผู้เรียนเอง โดยการ
วิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากผลของการสะท้อนความคิดและอภิปรายเพื่อนำไปสู่การเกิด
ความคิดรวบยอดให้เป็นความรู้ของตนเอง

-ทดลอง ประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application) ผู้เรียนนำผล
จากชั้นความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นใหม่ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่างๆ จนเกิดเป็น
แนวทางของตนเอง

2.6 สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

2.7 การประเมินผล

3. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา
2560

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนาคุณลักษณะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คณะผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด ด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ รวมทั้งศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมโฮมรูมด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) แล้วกำหนดเป็นนิยามศัพท์ รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อการสร้างเครื่องมือในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การพัฒนาคุณลักษณะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ มีดังนี้

1. ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม ทำให้ได้คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และสามารถใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้
2. ผลจากการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม

ทำให้ครูมีคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

3. คณะผู้วิจัยกำหนดแผนในการนำผลงานวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยและรายงานผลการวิจัยต่อต้นสังกัดของสถานศึกษา การเผยแพร่ในการนำเสนองานวิจัยประจำปี การเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการและนำเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ต้นสังกัดของสถานศึกษาสถานศึกษาอื่นๆ นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม
คณะผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทฤษฎีใน
การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เห็นการเกิดและดำรงอยู่อย่างฝังลึกของคุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ในตัวนักเรียน แนวคิดในการจัดกิจกรรมโฮมรูมโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อกำหนด
ทิศทางในการสร้าง การใช้กิจกรรมโฮมรูมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังนี้

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. กิจกรรมโฮมรูม
3. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning : PL)
4. กิจกรรมโฮมรูมกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความดีหรือลักษณะประจำ
(ราชบัณฑิตยสถาน. 2556: 263) ที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล คุณลักษณะที่ดี (Good
Character) หมายถึง สภาพหรือสิ่งที่มีประจำในเด็กและเยาวชนไทยซึ่งแสดงถึงความแตกต่างของ
ความเหมาะสม ดึงาม (สุวิมล ว่องวานิช และคนอื่นๆ. 2549: 11) ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น
มีความหมายถึง ลักษณะที่โดดเด่นของบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับระบบคิด การใฝ่รู้ ค่านิยม คุณธรรม
จริยธรรม จิตอาสา ซึ่งหลอมรวมเป็นบุคลิกภาพและการแสดงออกอย่างเหมาะสมเป็น
คุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน
สังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
2551:53, และมารุฒ พัฒนาผล.2552:50)

กระทรวงศึกษาธิการ (2458: 2) ได้ให้ความหมายไว้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประ
สงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง
คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในการมีคุณธรรม
จริยธรรม ค่านิยม บุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีงาม ดังนั้นสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจกำหนดคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการ ตลอดจนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่ง

คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการพัฒนาและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 2) ได้เสนอว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก และได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ อารมณ์ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนาและเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

คุณลักษณะที่แสดงออก

-เป็นพลเมืองดีของชาติ ได้แก่ ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้องปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติมีความสามัคคี ปรองดอง

-อารมณ์ซึ่งความเป็นไทย ได้แก่ เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคมทวงแหวน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย

-ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือเป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน

-เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

คุณลักษณะที่แสดงออก

-ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ ได้แก่ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

-ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ ได้แก่ ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเองปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

3. มีวินัย หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

คุณลักษณะที่แสดงออก ได้แก่ ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

4. ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

คุณลักษณะที่แสดงออก

-ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ตั้งใจเรียนเอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ

-แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมสรุปเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ได้แก่ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมบันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5. อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

คุณลักษณะที่แสดงออก

-ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม ได้แก่ ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสมใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดีปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบมีเหตุผลไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด

-มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้แก่ วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสารรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6. มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วง ตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

คุณลักษณะที่แสดงออก

-ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ได้แก่ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

-ทำงานด้วย ความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ได้แก่ ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

7. รักความเป็นไทย หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูกตเวทีย ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

คุณลักษณะที่แสดงออก

-ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความ

กตัญญูทเวทิต์ได้แก่ แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูทเวทิต์ต่อผู้มีพระคุณ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทยชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย

-เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมได้แก่ ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ชักชวน แนะนำ ให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง

-อนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาไทยได้แก่ นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทยแนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

8. มีจิตสาธารณะหมายถึงลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชนและสังคม ด้วยความเต็มใจกระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

คุณลักษณะที่แสดงออก

-ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน ได้แก่ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

-เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมได้แก่ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคมเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม บุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีงาม เป็นต้นตอของความสำเร็จในชีวิต การมีอุปนิสัยที่ดีหรือที่เรียกกันว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความยุติธรรม ความพากเพียร การมีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย และการปฏิบัติต่อผู้อื่นเสมือนปฏิบัติต่อตนเองและเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและเป็นปัจจัยพื้นฐานของความสำเร็จในชีวิต ในการพัฒนา

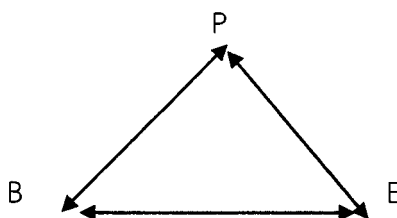
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คณะผู้วิจัยใช้แนวคิดและคุณลักษณะตามที่กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอน และประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 2) ที่ได้เสนอว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก และได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ทฤษฎีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคม เป็นลักษณะของอารมณ์ ความรู้สึก ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ นักจิตวิทยาและนักวิชาการได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดคุณลักษณะไว้หลากหลาย คณะผู้วิจัยขอเสนอ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของเพียเจต์ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของแคธวอลและคณะ และทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา เป็นทฤษฎีที่อธิบายกระบวนการเกิดพฤติกรรมได้อย่างสมบูรณ์ บันดูรา (Bandura 1977 : 77) มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์นอกเหนือจากปฏิกิริยาสะท้อนเบื้องต้น (Elementary Reflexes) แล้ว การเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ของมนุษย์นั้นสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ตรง หรือโดยการสังเกต สำหรับกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องระหว่างพฤติกรรม องค์ประกอบส่วนบุคคล และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงได้ดังรูป

B= พฤติกรรม (Behavior)

P = องค์ประกอบส่วนบุคคล (Personal factors)

E = องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environment factors)

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์

จากรูป แสดงให้เห็นว่า ทั้งพฤติกรรม (B) องค์ประกอบส่วนบุคคล (P) และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (E) ล้วนมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ พฤติกรรมของมนุษย์สามารถกำหนดสิ่งแวดล้อม และกำหนดองค์ประกอบส่วนบุคคล สิ่งแวดล้อมสามารถกำหนดพฤติกรรมและกำหนดองค์ประกอบส่วนบุคคล ในทำนองเดียวกันองค์ประกอบส่วนบุคคลก็สามารถกำหนดพฤติกรรม และกำหนดองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

ตัวกำหนดพฤติกรรม (Behavior Determinants)

บันดูรา (Bandura. 1977 : 59) ได้กล่าวถึง ตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อน (Antecedent Determinants) บันดูราได้อธิบายเรื่องนี้ไว้ว่า ถ้ามีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมเช่นนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอ จะทำให้บุคคลสามารถคาดการณ์ได้ว่า ถ้ามีสิ่งหนึ่งแล้วจะมีอีกสิ่งหนึ่งตามมา การรู้ความสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้บุคคลสามารถทำนายเหตุการณ์ว่าอะไรจะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อน ถ้าบุคคลนั้นมีความสามารถทางสติปัญญาสูงก็จะสามารถคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ และจะเลือกกระทำหรือแสดงพฤติกรรมของเขาให้สอดคล้องกับการคาดการณ์ของเขา ซึ่งเป็นการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าหนึ่งกับอีกสิ่งเร้าหนึ่งนั่นเอง ดังนั้น การเรียนรู้ความสัมพันธ์สิ่งเร้าหนึ่งกับอีกสิ่งเร้าหนึ่งจะมีผลต่อการเกิด หรือไม่เกิดพฤติกรรม จะมีผลต่อการคงอยู่ หรือการทลายของพฤติกรรมบุคคล เพราะบุคคลจะยึดเอาสิ่งเร้าหนึ่งมาทำนายการเกิดอีกสิ่งเร้าหนึ่ง

2. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เป็นผลของการกระทำ (Consequent Determinants) บันดูราได้อธิบายเรื่องนี้ไว้ว่า การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสังคมของมนุษย์ เป็นการเรียนรู้เงื่อนไขของผลของการกระทำว่า พฤติกรรมใดที่กระทำแล้วจะได้รับรางวัล หรือ ผลของการกระทำเป็นบวก และพฤติกรรมใดที่กระทำแล้วจะไม่ได้รางวัล หรือผลของการกระทำเป็นลบ การเรียนรู้เงื่อนไขผลของการกระทำดังกล่าว จะทำให้มนุษย์เลือกกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลของการกระทำเป็นบวก หรือเสริมแรง และจะหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลของการกระทำเป็นลบ หรือการลงโทษ ดังนั้น การเกิดพฤติกรรมจึงขึ้นอยู่กับผลของการกระทำด้วย ถ้าการกระทำพฤติกรรมใดแล้วได้รับผลของการกระทำเป็นบวก พฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้น และถ้าการกระทำพฤติกรรมใดแล้วผลของการกระทำเป็นลบ พฤติกรรมนั้นจะลดลงหรือหายไป อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้เงื่อนไขผลของการกระทำนี้สามารถเรียนรู้ได้ทั้งจากประสบการณ์ตรง และการสังเกตจากตัวแบบหรือการกระทำของผู้อื่นที่สังเกตเห็น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอ้อม

วิธีการเรียนรู้ของมนุษย์

บันดูรากล่าวถึงการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 2 วิธี คือ

1. การเรียนรู้จากผลของการกระทำ (Learning by Response Consequents) วิธีการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นการเรียนรู้เบื้องต้นที่สุดและเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง คือ การเรียนรู้จากผลของการกระทำทั้งผลในทางบวก และผลในทางลบ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่ามนุษย์มีความสามารถในการที่จะใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ที่ผ่านมา มนุษย์มีความสามารถที่จะรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ และผลของการกระทำ ผลของการกระทำจะมีหน้าที่ 3 ประการ คือ

1.1 ทำหน้าที่ให้สารสนเทศ (Information Function) การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นไม่เพียงแต่เรียนรู้เพื่อตอบสนองเท่านั้น แต่มนุษย์ยังสังเกตการณ์กระทำนั้นด้วย โดยการสังเกตความแตกต่างของผลจากการกระทำของเขาว่า การกระทำใด ในสภาพการณ์ใดก่อให้เกิดผลของการกระทำอย่างไร สารสนเทศนี้จะเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในอนาคต

1.2 ทำหน้าที่จูงใจ (Motivational Function) การเรียนรู้ผลของการกระทำ ทำหน้าที่จูงใจ หมายถึง ความเชื่อในการคาดหวังผลของการกระทำของบุคคล กล่าวคือ ผลของการกระทำใดที่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาย่อมจูงใจให้เกิดการกระทำมากผลของการกระทำใดที่ไม่พึงปรารถนาย่อมจูงใจให้เกิดการกระทำน้อยและมนุษย์ก็หลีกเลี่ยงการกระทำนั้น

1.3 ทำหน้าที่เสริมแรง (Reinforcing Function) การกระทำใด ๆ ก็ตาม ถ้ารับการเสริมแรงการกระทำนั้นก็ย่อมมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก แต่สิ่งสำคัญก็คือเงื่อนไขการเสริมแรง (Reinforcement Contingency) ซึ่งบุคคลจะเรียนรู้จากข้อมูลเดิม และการจูงใจตลอดจนการหาข้อสรุปได้ถูกต้อง การเสริมแรงจะไม่มีอิทธิพลเลยถ้าบุคคลไม่รู้ว่าเงื่อนไขการเสริมแรงว่ามีไว้อย่างไร การเสริมแรงในที่นี้จะเน้นถึงการกระทำให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่มากกว่าการสร้างพฤติกรรมใหม่

2. การเรียนรู้จากการเลียนแบบ (Learning Through Modeling) บันดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์จากผลของการกระทำมีข้อจำกัดอยู่มาก ทั้งนี้เพราะสิ่งที่จะเรียนรู้มีมากกว่าเวลาและโอกาสจะอำนวย ดังนั้น การเรียนรู้จากการเลียนแบบจึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางขึ้น พฤติกรรมของมนุษย์หลายอย่างเกิดขึ้นโดยที่มนุษย์ไม่เคยมีประสบการณ์ตรงเลย แต่มนุษย์สังเกตเห็นตัวแบบหรือผู้อื่นกระทำ เช่น คนส่วนมากงดเว้นการสูบบุหรี่อื่นทั้ง ๆ ที่ไม่เคยประสบกับผลที่จะได้รับจากการสูบบุหรี่อื่นทั้งนี้เพราะคนเหล่านี้เรียนรู้ว่าการเสพยาสูบอื่นจะได้รับผลของการกระทำในทางลบ คือ ทำลายสุขภาพ และถึงตายในที่สุด การเรียนรู้เช่นนี้ไม่ได้เรียนรู้โดยประสบการณ์ตรง แต่เรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ คือ เห็นผู้อื่นเสพยาแล้วได้รับผลของการกระทำในทางลบดังกล่าว จึงงดเว้นการเสพยาสูบอื่น ตัวแบบอาจจะเป็นตัวแบบจริง ตัวแบบจากภาพยนตร์ หรือตัวแบบในรูปสื่ออื่น ๆ

การเรียนรู้จากตัวแบบอาศัยกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นสำคัญกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. กระบวนการใส่ใจ (Attention Processes) มนุษย์จะไม่สามารถเรียนรู้อะไรได้

เลย ถ้าขาดความใส่ใจ และการรับรู้ในสิ่งนั้น การเรียนรู้จากตัวแบบก็เช่นกัน หากผู้เรียนขาดความใส่ใจ และขาดการรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออกมา สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการใส่ใจมีอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 ลักษณะของตัวแบบ ตัวแบบมีลักษณะเด่น มีความดึงดูดใจสูง มีความซับซ้อนของพฤติกรรมน้อยจะมีโอกาสให้ผู้สังเกตใส่ใจได้มาก นอกจากนี้หากพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกตก็จะโน้มน้าวให้ผู้สังเกตสนใจได้มากขึ้น

1.2 ความสามารถของผู้สังเกต ผู้สังเกตจะต้องมีความสามารถในการรับรู้การกระทำของตัวแบบจะทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้

2. กระบวนการจดจำ (Retention Processes) ในการเรียนรู้โดยการสังเกต มนุษย์จะไม่สามารถเรียนรู้เลยถ้าจำการกระทำของตัวแบบไม่ได้ ดังนั้น ในการเรียนรู้โดยการสังเกต กระบวนการจดจำการกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ตัวแบบแสดงออกจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ กระบวนการจดจำเป็นการเก็บรวบรวมแบบแผนของพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้สังเกตเห็นทุกครั้ง แล้วนำมาสร้างรูปแบบของพฤติกรรมที่แน่ชัด การจดจำจะกระทำในรูปของระบบการลงรหัส ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การจดจำในรูปแบบของมโนภาพ และการจดจำในรูปของสัญลักษณ์ทางภาษา ซึ่งการจำในลักษณะสัญลักษณ์ทั้งสองประการนี้จะช่วยให้จำได้ง่าย และคงทนสำหรับการฝึกฝน และทบทวนในใจ หรือการกระทำจะส่งเสริมให้ผู้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น การจดจำรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวแบบ (Attention Processes) จึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเรียนรู้โดยการสังเกต

3. กระบวนการกระทำทางกาย (Motor Reproduction Processes) ในการเรียนรู้โดยการสังเกตนั้น กระบวนการทางกายเป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ที่จดจำไว้มาเป็นการกระทำที่เหมาะสม การกระทำตามตัวแบบจำเป็นจะต้องจัดระเบียบการกระทำไว้ในระบบความจำโดยให้สอดคล้องกับแบบแผนการกระทำที่ตัวแบบกระทำในระยะแรกของการกระทำตามตัวแบบ การดัดแปลงการกระทำให้มาเป็นพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมจะทำได้ยาก แต่เมื่อทราบข้อบกพร่องระหว่างการดัดแปลงสัญลักษณ์มาเป็นการกระทำจะช่วยให้การทำตามตัวแบบในระยะต่อมาถูกต้องมากยิ่งขึ้น ในการเรียนรู้พฤติกรรมทั้งหลายในชีวิตประจำวันของมนุษย์ มนุษย์จะค่อย ๆ ปรับแก้พฤติกรรมที่เล็กลงทีละน้อยจนกระทั่งกระทำได้ถูกต้อง ทั้งนี้ อาศัยการกระทำที่ผ่านมาเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Information Feedback)

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ได้เรียนรู้กับการแสดงออก เนื่องจากในชีวิตจริงของมนุษย์ในสังคมนั้นมีพฤติกรรมมากมายที่มนุษย์พบเห็นผู้อื่นกระทำ มนุษย์จึงไม่สามารถกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบได้ทั้งหมด มนุษย์จึงเลือกกระทำตามตัวแบบเฉพาะการกระทำที่เขาเห็นว่ากระทำนั้นให้ผล

ของการกระทำในทางบวก และจะไม่กระทำตามตัวแบบ ถ้าเขาเห็นว่าการกระทำนั้นให้ผลของการกระทำในทางลบ ฉะนั้น ผลของการกระทำที่สังเกตเห็นจึงเป็นสิ่งมีอิทธิพลต่อการจูงใจในการเรียนรู้ โดยการสังเกต

ดังนั้นในการเรียนรู้จากการเลียนแบบองค์ประกอบทั้ง 4 ประการดังกล่าวนี้เป็นองค์ประกอบที่จำเป็น และจะขาดไม่ได้ ถ้าขาดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งจะทำให้การเรียนรู้จากการเลียนแบบขาดความสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้จากตัวแบบจะต้องมีความสนใจตัวแบบจนกระทั่งสามารถจำ และแปลงระบบสัญลักษณ์ไปสู่การกระทำภายหลังได้ โดยมีองค์ประกอบสุดท้าย คือ แรงจูงใจให้ผู้สังเกตแสดงการกระทำตามตัวแบบออกมาในที่สุด

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมตามความเชื่อของบันดูรานัน พฤติกรรมของมนุษย์สามารถเรียนรู้จากผลของการกระทำ ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง หรือการเลียนแบบ ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อมโดยกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม องค์ประกอบส่วนบุคคล และองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

ข. ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของจองเพียเจย์

สติปัญญาหรือความสามารถในการรู้คิด เป็นพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูง มักเป็นผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ และสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำได้ พัฒนาการทางการรู้ การคิด ของจอง เพียเจย์ (Jean Piaget) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล . 2556. 50-55) ได้เสนอพัฒนาการทางการรู้การคิดไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นระยะการเคลื่อนไหวสัมผัส (the sensorimotor stage) เป็นช่วงของเด็กแรกเกิดถึงอายุ 2 ขวบ จะมีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับความคงที่ของวัตถุ โดยจะเริ่มรู้ว่าวัตถุที่หายไปจากสายตาของตนยังคงเป็นวัตถุเดิมและไม่ได้หายไปไหน เช่น เมื่อเอากะดาษมาคั่นของเล่นที่เด็กกำลังเล่นอยู่ เด็กจะปิดกระดาษเพื่อหาของเล่น แสดงว่าเด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับการคงอยู่ของวัตถุ ในช่วงนี้จะเกิดกระบวนการ 2 ประเภท คือ

- 1.1 การดูดซึม (assimilation) เป็นการรับรู้เข้าสู่โครงสร้างเดิมและเข้าสู่ระบบเดิม เป็นการปรับสภาพแวดล้อมให้เข้ากับการรู้คิดของตน และปฏิเสธสิ่งที่ไม่เข้ากับการรู้คิดของตน

- 1.2 การปรับเปลี่ยน (accommodation) เป็นการปรับความคิดหรือปรับตัว ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ เกิดการยอมรับประสบการณ์ใหม่ กระบวนการทั้งสองจะทำให้บุคคลเกิดความสมดุล (equilibration)

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการ (the preoperational stage) เป็นช่วงของเด็กอายุ 2-7 ขวบ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน

2.1 ส่วนแรกปรากฏในเด็กอายุ 2-4 ขวบ เด็กจะมีพัฒนาการทาง สรีระมากขึ้นและสามารถสำรวจสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น เรียนรู้คำและพฤติกรรมใหม่ๆ แต่มี ความคิดและพฤติกรรมที่เด่น คือ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (egocentric) เด็กเชื่อว่าสิ่งที่ตนเห็น ตน เข้าใจนั้น คนอื่นๆ ก็จะเห็นและเข้าใจอย่างที่ตนเห็นและตนเข้าใจ ในขณะนี้เด็กจะมีการเลียนแบบ ผู้ปกครองมาก ไม่ว่าจะเป็นคำพูด ท่าทาง กิริยามารยาทและพฤติกรรมในช่วงกระบวนการ assimilation เป็นกระบวนการที่ใช้มาก โดยเมื่อเด็กเล่น เด็กจะเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบข้างมากขึ้น รวมทั้งกระบวนการ accommodation เช่น การเลียนแบบจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็กจากการ เรียนรู้ทางสังคม

2.2 ส่วนที่สองปรากฏในเด็กอายุ 4-7 ขวบ เป็นขั้นความคิดแบบอัต สัมฤทธิ์ (initiative thought) เด็กจะลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางลง จากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม เด็กอาจยังแยกไม่ออกระหว่างความเพ้อฝันหรือนิทานกับความ เป็นจริง ช่วงนี้พัฒนาการทางความคิด เริ่มมีมากขึ้น

3. ขั้นปฏิบัติการแบบรูปธรรม (the stage of concrete operations) ปรากฏใน เด็กอายุ 5-10 ขวบ มีความคิดที่จัดเป็นระบบมากขึ้น สามารถคิดทวนกลับและมีสังกัดในเชิงของมวล สาร ปริมาตร และน้ำหนัก

4. ขั้นปฏิบัติการแบบระบบ (the stage of formal operations) เป็นความสามารถ ในการคิดแบบสมมติและการคิดเป็นเหตุเป็นผล โดยมีลักษณะระบบคิดเป็น 3 ประการคือ

4.1 การสร้างการทวนกลับความคิดเกี่ยวกับความจริงกับความเป็นไปได้ (thinking in possibilities) ผู้มีความสามารถในการคิดขั้นนี้ จะสามารถคิดสลับไปมาระหว่าง ความจริงกับความเป็นไปได้ ซึ่งเป็นความคิดสมมติผู้ที่มีพัฒนาการในขั้นนี้จะสามารถคิดในเชิง นามธรรมได้

4.2 ความคิดแบบตั้งสมมติฐานจากหลักที่กว้างกว่า (hypothetical-deductive thinking) ผู้ที่คิดในเชิงนามธรรมได้จะสามารถตั้งสมมติฐานได้ แล้วตรวจสอบสมมติฐาน ด้วยการทำวิจัย

4.3 การคิดถึงการคิด (thinking about thinking) ผู้ที่คิดในชั้น นามธรรมแบบระบบขั้นนี้จะสามารถคิดถึงความหมายความสำคัญ คติวิเคราะห์ และหาเหตุผล ประกอบการคิดหรือการจินตนาการของตนเอง ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดและการวิจารณ์ตนเองได้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของจ็องเพียเจย์ แสดงถึงพัฒนาการรู้ คิดของบุคคล ที่มีพัฒนาการตามช่วงอายุ บุคคลจะเก็บประสบการณ์ต่างๆและปรับสิ่งที่เรียนรู้ของ ตนเอง นำไปสู่การพัฒนาทางความคิด และสติปัญญา

ค. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kolberg)

โคลเบอร์ก ยึดถือ ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของเพียเจต์ (Piaget) เป็นหลักในการวัดพัฒนาการทางจริยธรรม และถือว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลของพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2556, 68-74)

เด็กวัยแรกเกิด -3 ขวบ ปัญญาความคิดอยู่ในขั้นต่ำเกินกว่าที่จะเข้าใจความถูกต้องของการกระทำ เมื่ออย่างเข้าสู่ระยะที่ 2 อายุ 2-7 ปี เริ่มที่จะเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องของการกระทำ เมื่ออย่างเข้าสู่ระยะที่ 3 อายุ 7-12 ปี เด็กสามารถคิดตามหลักเหตุผลได้แต่จำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่ป็นรูปธรรม เช่น จัดประเภทให้เป็นระบบได้ และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะต่างๆ ของสิ่งที่ป็นรูปธรรมได้ เมื่อความคิดของเด็กในระยะที่ 2 และ 3 ยังจำกัดอยู่ในขอบเขตของการนึกคิดเอาเองและการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม ความคิดเกี่ยวกับความถูกต้อง-ผิดจึงจำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่ป็นรูปธรรมเท่านั้น ไม่สามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเป็นระบบ โคลเบอร์ก จัดอยู่ในระดับที่ 1 คือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (pre conventional level)

ผู้ที่สามารถคิดในเชิงเหตุผลนามธรรมได้เป็นผู้ที่มีอายุประมาณ 12 ปีขึ้นไป สามารถเข้าใจบทบาทของบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างๆ ในสังคมอย่างเป็นระบบ จะตัดสินความถูกต้องของการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ของสังคมไทย ความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องในการทำงานนี้จัดอยู่ในระดับที่ 2 คือ ระดับกฎเกณฑ์สังคม (conventional morality)

สำหรับผู้ที่สามารถคิดเชิงตรรกะได้เป็นอย่างดีอาจจะพัฒนาการรับรู้ของตนเองในระดับที่สูงขึ้นไปอีก อยู่ในระดับที่ 3 คือ ระดับสูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม (post conventional morality) ซึ่งสามารถตัดสินความถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมแล้วไตร่ตรองด้วยตนเองว่าถูกต้อง ผู้ที่สามารถตัดสินความถูกต้องของการกระทำในระดับสูงนี้ต้องอาศัยปัญญาความคิดระดับสูง และเป็นผู้ที่ช่างคิดช่างสังเกต ผู้ที่จะวิพากษ์กฎเกณฑ์ต่างๆ ได้ ต้องใช้เวลาอีกหลายปี จากเริ่มวัยรุ่นจนกระทั่งอายุอย่างน้อย 20 ปีจึงจะทำได้

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก แบ่งระดับพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ คือระดับที่ 1 ก่อนกฎเกณฑ์สังคม ระดับที่ 2 กฎเกณฑ์สังคม และระดับที่ 3 สูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม ในแต่ละระดับโคลเบอร์กยังแบ่งพัฒนาการออกเป็น 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น เรียงตามลำดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ก่อนกฎเกณฑ์สังคม (pre conventional level)

ชั้นที่ 1 การลงโทษ และการเชื่อฟัง (punishment-obedience orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ต้องเชื่อฟัง ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่มีการลงโทษ
- ไม่ทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน

ข. เหตุผล

- เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 เอกบุคลิกนิยม การตอบสนองความต้องการและการชำระแลกเปลี่ยน (instrumental relativist orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ทำตามกฎเกณฑ์เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตนเองในปัจจุบัน
- ทุกคนทำในสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของตน
- ความยุติธรรมในการชำระแลกเปลี่ยน

ข. เหตุผล

- การตอบสนองความต้องการของตนจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้อื่นด้วย

ระดับที่ 2 กฎเกณฑ์สังคม (conventional morality)

ขั้นที่ 3 ความคาดหวังทางสังคม ความสัมพันธ์ และการคล้อยตาม (good boy – nice girl orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- กระทำในสิ่งที่สังคมคาดหวัง
- มีความปรารถนาดีและอาทรต่อผู้อื่น
- ความไว้วางใจ ความรักดี ความเคารพและความกตัญญู

ข. เหตุผล

- ต้องการเป็นคนดีในทรรศนะของตนและของบุคคลต่าง ๆ

ในสังคม

- ต้องการรักษากฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคมเพื่อรักษาพฤติกรรม

ดิงามต่างๆให้คงอยู่

ขั้นที่ 4 ระบบสังคมและมโนธรรม (law and order orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- การปฏิบัติตามหน้าที่ของตน
- กฎหมายต้องเป็นกฎหมาย ยกเว้นในกรณีขัดกับหน้าที่

ทางสังคมอื่น ๆ

- การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม กลุ่ม หรือสถาบัน

ข. เหตุผล

- เพื่อให้สถาบันต่างๆ ของสังคมดำรงอยู่ต่อไป

- รักษาาระบบสังคมให้คงอยู่ ไม่พังทลาย

ระดับที่ 3 สูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม หรือตามหลักการ (post conventional morality or principled level)

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรืออรรถประโยชน์และสิทธิส่วนบุคคล (social contract orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- การเข้าใจว่าบุคคลในสังคมต่างมีค่านิยมและความเห็นต่างกัน

- การเข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคมว่าเกิดจากการตกลงกันของบุคคลในสังคม

- การปฏิบัติตามสัญญาสังคม

ข. เหตุผล

- เพื่อประโยชน์และเพื่อพิทักษ์สิทธิของทุกคนในสังคม
- ความรู้สึกผูกพันต่อสัญญาสังคมกับบุคคลต่างๆ

ขั้นที่ 6 หลักการจริยธรรมสากล (universal ethical principle orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ทำตามหลักการทางจริยธรรมที่ตนเองกฎหมายและสัญญาสังคมที่ถูกต้องควรเป็นไปตามหลักการเหล่านี้

- เมื่อกฎหมายขัดกับหลักการเหล่านี้จะต้องทำตามหลักการ
- หลักการที่ถูกต้องคือ หลักการสากลเกี่ยวกับความยุติธรรม

ซึ่งได้แก่ความเสมอภาคในสิทธิของมนุษย์และการเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์

ข. เหตุผล

- หลักการจริยธรรมสากลเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล

การเกิดจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กนั้น จริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องมิได้เกิดจากการเรียนรู้ มิได้เกิดจากสังคมแวดล้อม แต่เกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผลของ แต่ละบุคคล พัฒนาการของจริยธรรมเป็นผลของการสังเกต และการคิดไตร่ตรองของบุคคล ผู้ที่ไม่ชอบสังเกตหรือไม่ชอบที่จะคิดไตร่ตรอง พัฒนาการทางจริยธรรมก็ไม่เกิด แม้ว่าพัฒนาการทางปัญญาได้เข้าสู่ขั้นสูงแล้วก็ตาม ซึ่งโคลเบอร์กเชื่อว่า พัฒนาการเกิดเป็นขั้นๆ จากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งตามลำดับอย่างแน่นอนตายตัว (invariant) ดังนั้นจริยธรรมจึงพัฒนาเป็นขั้นๆ จากขั้นต่ำกว่าไปสู่ขั้น

สูงกว่าทีละขั้น ไม่มีการข้ามขั้น ไม่มีการสลับขั้น และไม่ว่าบุคคลจะเติบโตในสังคมใดหรือนับถือศาสนาใด ย่อมมีลำดับขั้นการพัฒนาของจริยธรรมที่เหมือนๆ กัน เรียกชื่อว่าทฤษฎีพัฒนาการเชิงโครงสร้าง (structural development theory) และทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (cognitive development theory)

ง. ทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของแครธวอลและคณะ

แครธวอลและคณะ (Krathwohl, Bloom and Masia) ได้ลำดับการเกิดลักษณะนิสัยของบุคคลเป็น 5 ขั้น ดังนี้ (ทิตานา แคมมณี. 2554: 237-238)

1. ขั้นรับรู้ (receiving) เป็นการพัฒนาขั้นแรกสุด ขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้สึกรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบต่อประสาทสัมผัสของเขาซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย คือ

1.1 ขั้นรับรู้ตัว ได้แก่ การสังเกต รับรู้ความแตกต่างของสิ่งเร้า

1.2 ขั้นตั้งใจรับ ได้แก่ การมีความตั้งใจฝักใฝ่ต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง เริ่มสะสมความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งเร้าเฉพาะอย่างนั้นแล้วจึงยอมรับ

1.3 ขั้นการเลือกสรรสิ่งที่รับรู้ ได้แก่ การเลือกรับเฉพาะอย่าง เช่น สนใจอ่านเฉพาะบางเรื่อง สนใจตอบคำถามเฉพาะบางคำถาม

2. ขั้นตอบสนอง (responding) เป็นการพัฒนาการที่สูงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่งในขั้นนี้บุคคลไม่เพียงรับรู้สิ่งเร้าเท่านั้น แต่จะเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า 3 ลักษณะคือ

2.1 ขั้นเต็มใจตอบสนอง เป็นการยินยอมปฏิบัติตามหลักการหรือกฎเกณฑ์ และยอมรับในสิ่งที่รับรู้มา

2.2 ขั้นตั้งใจตอบสนอง เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มอาสาที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการกับผู้อื่น และอาจมีการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ขัดกับสิ่งที่ตนรับรู้มา

2.3 ขั้นพอใจตอบสนอง เป็นขั้นที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจ หรือไม่พอใจต่อพฤติกรรม หรือการแสดงออกของผู้อื่นที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสิ่งที่รับรู้มา เป็นการเลือกตอบสนองต่อสิ่งเร้า

3. ขั้นเห็นคุณค่า (valuing) เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มเห็นคุณค่าประโยชน์ของสิ่งที่รับรู้ และสิ่งที่ตอบสนองแล้ว เขาเริ่มยอมรับสิ่งที่ได้รับรู้มาว่าสิ่งใดมีความหมายต่อเขาและสิ่งใดไม่มีค่า ไม่มีความหมายต่อเขา เขาจะแสดงออกด้วยพฤติกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนการพัฒนาย่อยคือ

3.1 การยอมรับค่านิยม ได้แก่ พยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ในสิ่งเร้านั้น พยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้งเข้า

3.2 การแสดงความนิยมในค่านิยม ได้แก่ การเข้าช่วยเหลือสนับสนุนร่วมมือในกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งที่เห็นด้วย

3.3 การเข้าร่วมงาน ได้แก่ การเข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่เขา เห็นคุณค่า และปฏิเสธ คัดค้าน โต้แย้ง หรือขัดขวางการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นคุณค่า

4. ชั้นจัดระบบ (organization) เมื่อบุคคลพัฒนาคุณลักษณะมาถึงขั้นนี้ เขา จะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับ และจะพิจารณา ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม (value) ที่เขาเห็นคุณค่าหลายๆ อย่างพร้อมๆ กัน พยายามจัดลำดับ ค่านิยมเหล่านั้น และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งต่างๆ ที่เขายอมรับนั้น ขั้นนี้ประกอบด้วยชั้นย่อย 2 ชั้น คือ

4.1 ชั้นสร้างความเข้าใจในค่านิยม เขาจะแสดงออกโดยการเข้าร่วมกลุ่ม อภิปราย ร่วมสร้างแนวคิด เปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นๆ

4.2 ชั้นสร้างระบบค่านิยม เขาจะพยายามชักนำหลักค่านิยมต่างๆ เขา ยอมรับ จัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น สร้างแผน สร้างกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขายอมรับและระบบ ที่เขาสร้างขึ้น แล้วนำไปใช้กับตัวเองหรือพยายามชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับกับระบบนั้น

5. ชั้นเกิดกิจนิสัย (characterization) เป็นพัฒนาการที่ต่อจากชั้นจัดระบบซึ่ง เป็นเริ่มต้นของการวางตัวหรือการยอมรับสิ่งที่คุณค่ามาเป็นลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือ เมื่อ การจัดระบบสำหรับตัวเองเข้ารูปเข้ารอยแล้ว บุคคลก็จะยึดถือระบบที่จัดนั้นเป็นของตนเอง แล้ว ปฏิบัติหรือยึดถือต่อไปจนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่เขาอยู่ใน สถานการณ์ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้า เขาก็จะตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวาจนจัดได้ว่าเป็น ลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด ชั้นเกิดกิจนิสัยสามารถแบ่งเป็นชั้นย่อย 2 ชั้น คือ

5.1 ชั้นสร้างข้อสรุปได้แก่ การพยายามปรับปรุงระบบจนอยู่ในขั้นสมบูรณ์ ในตัว ตามแนวหรือระบบที่ตนเองต้องการ

5.2 ชั้นกิจนิสัย ได้แก่ การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอจนได้รับการยอมรับ จากวงการหรือหมู่คณะว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขา ซึ่งเป็นเครื่องแสดงถึงการเกิดคุณ ลักษณะเฉพาะนั้นๆ ของบุคคลแล้ว

ง. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นทฤษฎีที่เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของ พฤติกรรมของคนดี คนเก่งและมีสุขของคนไทย (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2536. อ้างถึงในศูนย์ส่งเสริม และพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551:19-20) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ราก ลำต้น และส่วนที่ เป็นดอกและผลของต้นไม้

ส่วนแรก คือ ราก แทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการได้แก่

1. สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตกกังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่าง

เหมาะสมกับเหตุการณ์

2. ความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้าน และการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของ Piaget

3. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของคนอื่น

ส่วนที่สอง คือ ลำดับเป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่รากประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

1. ทักษะคิด ค่านิยม และคุณธรรม ทักษะคิด หมายถึง การเห็นประโยชน์-โทษของ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าดีงาม ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอใจไม่พอใจต่อสิ่งนั้นและพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่ทำเพื่อส่วนรวมมากกว่า ส่วนตัวหรือพวกพ้อง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg

3. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลว่า สิ่งทีกระทำลงไปในปัจจุบันจะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใครตลอดจนความสามารถในการอดได้ รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้

4. ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่เกิดจากการกระทำของตนเองมิใช่เกิดจากโชค เคราะห์ ความบังเอิญ หรือการควบคุมของคนอื่น เป็นความรู้สึกในการทำนายได้ ควบคุมได้ของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี locus of control ของ Rotter (1966)

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (1963)

ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผลเป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดีและเก่งซึ่งแสดง พฤติกรรมการทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนดีและพฤติกรรม การทำงานอย่าง ขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, 2548ก อ้างถึงใน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551 :20-21) คือ

1. พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

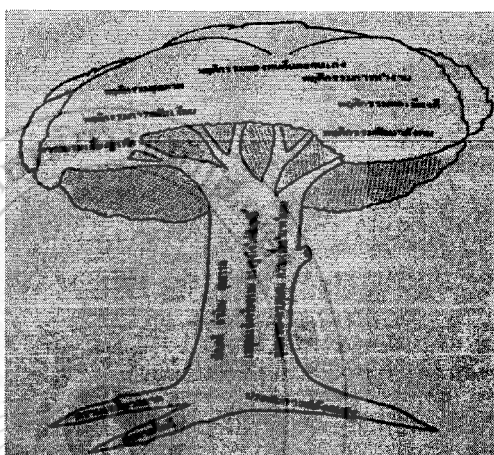
1.1 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ทำร้าย หรือทำลายตนเอง เช่น การดูแลสุขภาพของตนเอง การบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ติดยาเสพติด ไม่เล่นการพนัน เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำร้าย ทำลายหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษไม่ก้าวร้าว ขับขี่รถอย่างมีมารยาท ซื่อสัตย์ เป็นต้น

2. พฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

2.1 พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น พฤติกรรมการเรียนการทำงาน พฤติกรรมการปกครองของหัวหน้าและเคารพกฎหมาย เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมพัฒนา เป็นการพัฒนาตนเอง ผู้อื่นและสังคม เช่น ใฝ่รู้ รักการอ่าน เป็นกัลยาณมิตร การอาสา ช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เป็นต้น

ภาพประกอบ 3 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ระบุจุดลักษณะ 8 ประการ ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนไทย (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2526; 2544)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะทำให้การวิจัยในครั้งนี้ มีแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณลักษณะที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ ส่วนแนวคิดของเพียเจต์ มีแนวคิดที่ สติปัญญาหรือความสามารถในการรู้คิดเป็นพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรม ผู้มีคุณธรรมจริยธรรมสูง เป็นผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ และสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำได้ แนวคิดของโคลเบอร์ก ยึดถือ ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของเพียเจต์ (Piaget) เป็นหลักในการวัดพัฒนาการทางจริยธรรมและถือว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลของพัฒนาการทางปัญญา แครธวอลและคณะ (Kratwohl, Bloom and Masia) ได้ลำดับการเกิดลักษณะนิสัยของบุคคลเป็นขั้นตอน ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นทฤษฎีที่เสนอจุดลักษณะที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดี คนเก่งและมีสุข คณะผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวคิดทั้งหมดเพื่อการออกแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในครั้งนี้

กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom Activities)

ในการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมโฮมรูม ไม่ปรากฏพบเอกสารที่นักการศึกษายุคปัจจุบันกล่าวถึงมากนัก คณะผู้วิจัยจึงขอนำเสนอแนวคิดของนักการศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจกรรมโฮมรูม ตามรายละเอียดดังนี้

ความหมายของกิจกรรมโฮมรูม

นักการศึกษาให้ความหมายของ “กิจกรรมโฮมรูม” (Homeroom Activities) ไว้หลายแนวคิด ดังนี้

ประเสริฐ ชูสิงห์ (2538 : 2) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมโฮมรูม ไว้ว่า กิจกรรมโฮมรูม หมายถึง การที่โรงเรียนได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ เพื่อให้นักเรียนชั้นใดชั้นหนึ่งได้กระทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เตรียมไว้อย่างมีแบบแผน และมีอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์โฮมรูมรับผิดชอบ

พนม ลิมอารีย์ (2533 : 158) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมโฮมรูม ไว้ว่า กิจกรรมโฮมรูม หมายถึง กิจกรรมที่กำหนดให้ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูโฮมรูม ได้เข้าไปพบปะกับนักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งถูกกำหนดให้อยู่ในความรับผิดชอบของตน ณ ห้องเรียนใดห้องเรียนหนึ่งเป็นประจำตามช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อให้ข้อสนเทศด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว สังคม แก่นักเรียนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขตนเองของนักเรียน

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2523 : 108) ได้ให้ความหมายว่า โฮมรูม หมายถึง การที่โรงเรียนจัดตารางเวลาเอาไว้เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ได้มีโอกาสพบกับครูคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมโฮมรูมของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่มีความจำเป็น

ผกา บุญเรือง (2530 : 111) กล่าวว่า โฮมรูม หมายถึง ห้องๆ หนึ่งที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนในห้องเรียนใดห้องเรียนหนึ่งได้มาประชุมกันเป็นประจำ เพื่อทราบถึงเรื่องราวที่เป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง เป็นการแนะแนวหมู่แบบหนึ่งที่ให้บริการสนเทศแก่นักเรียนทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวทั้งนอกและในโรงเรียน

อุษณีย์ เย็นสบาย (2533 : 51) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมโฮมรูมว่าความหมายของกิจกรรมโฮมรูมมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เป็นวิธีที่ครูกับนักเรียนจะได้ติดต่อกันโดยเฉพาะโรงเรียนใหญ่ๆ ที่มีนักเรียนจำนวนมาก
2. เป็นกิจกรรมที่ทำให้ครูศึกษานักเรียน ทำงานร่วมกับนักเรียนและเรียนรู้เกี่ยวกับ

ตัวนักเรียน

3. เป็นเวลาที่จัดประจำในโรงเรียนเพื่อให้ครูได้พบนักเรียนเป็นกลุ่มเพื่อทำความรู้จักคุ้นเคยและให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่นักเรียน

กล่าวได้ว่า กิจกรรมโฮมรูม เป็นภารกิจหน้าที่ที่สำคัญและจำเป็นประการหนึ่งของสถานศึกษาที่จะต้องจัดดำเนินการเพื่อให้ประสบการณ์แก่นักเรียน นอกเหนือจากจัดให้ประสบการณ์ในบทบาทอื่น ๆ ได้แก่

1. บทบาทด้านวิชาการ คือ การให้ประสบการณ์โดยการสอนรายวิชาต่าง ๆ
2. บทบาทด้านปกครองหรือวินัยนักเรียน คือ การให้ประสบการณ์โดยการฝึกอบรมเรื่องระเบียบวินัย การควบคุมความประพฤติ และการลงโทษ
4. บทบาทด้านกิจกรรมนักเรียน คือ การให้ประสบการณ์โดยการให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น
5. บทบาทด้านการบริการแนะแนว คือ การให้ประสบการณ์โดยการจัดให้บริการแนะแนวแก่นักเรียน โดยการรวบรวมข้อมูลของนักเรียน ให้ข้อสนเทศ ให้คำปรึกษา จัดวางตัวบุคคล และติดตามผล

บทบาทด้านโฮมรูมจึงเป็นการจัดให้ประสบการณ์แก่นักเรียน โดยมีครูประจำชั้นหรืออาจารย์โฮมรูม หรืออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ จัดกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละชั้นเรียนตามแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมซึ่งโรงเรียนได้เตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี โรงเรียนจะต้องกำหนดสถานที่ วัน และเวลา เพื่อให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรมอย่างมีแบบแผน

สรุปได้ว่า กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้พบกับครูประจำชั้นหรืออาจารย์โฮมรูม และเป็นนโยบายที่โรงเรียนกำหนดขึ้น มีตารางเวลา แบบแผนในการจัดกิจกรรม โดยให้ครูออกแบบการจัดกิจกรรม พบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างความอบอุ่นและความสบายใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในทุกด้านทั้งการให้ข้อสนเทศ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในโรงเรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆด้วย

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมโฮมรูม

อุษณีย์ เย็นสบาย (2533 : 51 – 52) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมโฮมรูมไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้งานด้านบริหารของโรงเรียนเกิดผลดี เพราะในด้านการบริหารโฮมรูมจะใช้เป็นที่ตรวจสอบการมาเรียนของนักเรียน แจ้งระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน ประกาศและแจ้งกิจกรรมต่างๆให้นักเรียนทราบ ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจโรงเรียนดียิ่งขึ้น มองเห็นความสำคัญของโรงเรียนและเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
2. เพื่อช่วยในการเสริมสร้างและพัฒนานักเรียนให้ดังงามในด้านต่าง ๆ เพราะโฮมรูมเปิดโอกาสให้ครูสามารถช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ

3. เพื่อให้ทำงานแนะแนวของโรงเรียนเกิดประโยชน์อย่างจริงจัง เพราะการโฮมรูมเป็นการที่ครูได้ใช้การแนะแนวแก่นักเรียนที่มีปัญหา และมีความต้องการด้านต่าง ๆ
4. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน
5. เพื่อให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการที่อยู่ร่วมกัน

ประเสริฐ ชูสิงห์ (2538 : 10) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมโฮมรูม ไว้ว่าเพื่อให้ นักเรียนเกิดความอบอุ่นทางใจรู้จักใช้ความคิดที่เหมาะสมทราบเรื่องราวต่าง ๆ ที่นักเรียนควรทราบ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีความรู้ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนตามปกติพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน สังคม อารมณ์ และการปรับตัวรู้จักและมีทักษะในการทำงานร่วมกัน ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนที่มีต่อโรงเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความงอกงามอย่างมีบูรณาการได้รับประสบการณ์ด้านอาชีพเรียนรู้วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์อันดีกับครูประจำชั้น

ผกา บุญเรือง (2530 : 112) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการจัดให้มีโฮมรูมขึ้นในโรงเรียนดังนี้

1. เพื่อช่วยให้งานด้านบริหารของโรงเรียนบังเกิดผลดี เพราะโฮมรูมสามารถใช้เป็น ที่ตรวจสอบการเรียนของนักเรียน แจ้งระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน ประกาศและแจ้งกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้นักเรียนทราบ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ โฮมรูมย่อมช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้และ เข้าใจโรงเรียนของตนได้ดี เป็นการช่วยให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญของโรงเรียนและเกิดความรู้สึกว่าตนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอีกด้วย
2. เพื่อช่วยในการเสริมสร้างและพัฒนานักเรียน เพราะโฮมรูมเปิดโอกาสให้ครูได้ สามารถช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น เช่น การกวดวิชาให้นักเรียนที่เรียน ไม่ทันการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน การช่วยเหลือพิเศษแก่นักเรียนที่เรียนดีหรือครูจัดสอน เรื่องราวต่างๆ เพื่อให้นักเรียนพัฒนาองงามในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ การปรับตัว ให้เข้าสังคม การเลือกอาชีพ การมีความรู้ในเหตุการณ์ปัจจุบัน และเรื่องอื่น ๆ เป็นต้น
3. เพื่อช่วยงานแนะแนวของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง โดยที่โฮมรูมนั้นจะ เปิดโอกาสให้ครูได้จัดการแนะแนวเป็นหมู่และการแนะแนวเป็นบุคคลแก่นักเรียนที่มีปัญหา และ ความต้องการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเรียน อาชีพ สังคม ส่วนตัว สันทนาการและศีลธรรมจรรยา
4. เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนดีขึ้นเป็นโอกาสที่ครูและนักเรียนจะ ใกล้ชิดสนิทสนม มีความเข้าใจกันมากขึ้น
5. เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ใช้ชั่วโมงโฮมรูมให้เป็นเสมือนบ้าน ที่เต็มไปด้วย บรรยากาศที่เป็นกันเอง เห็นอกเห็นใจ เข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งที่ช่วยกล่อมเกลาคูณิสัยใจคอ ตลอดจนกิจกรรมการยาทของนักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

หลักการจัดกิจกรรมโฮมรูม

ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นต้องยึดหลักที่สำคัญเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนมากที่สุด อุษณีย์ เย็นสบาย (2533 : 52) ได้ให้แนวการจัดกิจกรรมโฮมรูมไว้ดังนี้

1. จัดกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมโฮมรูม ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพการณ์ในแต่ละโรงเรียน
2. เลือกครูและกำหนดหน้าที่ของครูโฮมรูม ควรเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดโฮมรูมให้มากที่สุด ครูโฮมรูมเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด โดยทั่วไปครูโฮมรูมควรมีคุณสมบัติดังนี้

- มีวิชาความรู้ดี
- เข้ากับบุคคลอื่นได้ดี
- มีแรงจูงใจภายในสูงในการทำงาน
- วาจาอ่อนหวาน มีเหตุผล
- นักเรียนให้ความไว้วางใจและยินดีพบปะสนทนา
- มีความเข้าใจเรื่องการแนะแนวและมีเทคนิคในการศึกษาเด็กบ้างพอสมควร
- มีความเข้าใจเรื่องกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ

3. กำหนดกิจกรรมที่จัดในกิจกรรมโฮมรูมควรเน้นหนัก 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว สังคม เช่น วิธีการเรียนให้ได้ดี การพัฒนาบุคลิกภาพ สุขภาพ งานอดิเรก เป็นต้น พนม ลีมาอารีย์ (2533 : 159) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องแต่งตั้งครูโฮมรูมประจำกลุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่ม ตั้งแต่วาระแรกที่นักเรียนได้เข้ามาเรียน
2. ในการเลือกครูทำหน้าที่ครูโฮมรูม ควรจะเลือกครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เช่น เป็นผู้มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและการแนะแนว มีความสนใจที่จะทำงานร่วมกับเด็ก ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นต้น
3. ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้ง ครูโฮมรูมควรจะได้มีการเตรียมการมาก่อน เพื่อช่วยให้กิจกรรมโฮมรูมนั้นเกิดผลดีแก่นักเรียนอย่างแท้จริง
4. เพื่อช่วยให้โครงการจัดกิจกรรมโฮมรูมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรจะต้องตั้งหัวหน้าครูแนะแนวทำหน้าที่ประสานงาน วางโครงการกิจกรรมโฮมรูมตลอดภาคเรียน และตลอดปีการศึกษา และทำรายละเอียดของกิจกรรมโฮมรูม แต่ละครั้ง
5. สำหรับนักเรียนในแต่ละโฮมรูมควรมีจำนวนไม่มากนักประมาณ 25 – 45 คน

ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ครูโฮมรูมได้รู้จักและให้ความสนิทสนมกับนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง และควรจะได้ติดตามนักเรียนไปเรื่อย ๆ จนกระทั่ง นักเรียนสำเร็จการศึกษา

6. ครูโฮมรูมควรจะได้กระตุ้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมของกิจกรรมโฮมรูม เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญและให้ความร่วมมืออย่างแท้จริง
7. ครูโฮมรูมไม่ควรใช้วิธีการอบรมชี้แจงนักเรียนบ่อยครั้งจนเกินไป แต่ควรจะได้ใช้วิธีการแนะแนวหมู่ หรือกิจกรรมกลุ่มซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสนใจและเกิดความสนุกสนาน
8. ครูโฮมรูมควรจะได้มีการจัดบันทึกผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้ง พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็น และอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการประชุมร่วมกับคณะครู เพื่อดำเนินการปรับปรุงกิจกรรมโฮมรูมให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้นมีความจำเป็นต้องมีการเตรียมการเป็นอย่างดี ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการจากครูหลาย ๆ ฝ่าย แต่งตั้งครูโฮมรูม แต่งตั้งครูหัวหน้าระดับชั้น มีการวางแผนกิจกรรมโฮมรูมโดยคำนึงถึงความต้องการความเหมาะสมของนักเรียนแต่ละระดับชั้น ควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในการจัดแผนกิจกรรมโฮมรูม ถ้าได้รับความเห็นจากผู้ปกครองและชุมชนด้วยก็เป็นการดียิ่ง จัดให้มีโครงการกิจกรรมโฮมรูมในแต่ละปี และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมอยู่เสมอ มีการจัดการที่ดีเพื่อให้ครูโฮมรูมปฏิบัติงานอย่างสะดวก และผู้บริหารควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ บุคลากร การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

ผกา บุญเรือง (2530 : 117) ได้เสนอตัวอย่างกิจกรรมที่ควรจัดให้มีขึ้นในช่วงโฮมรูม เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนอย่างแท้จริง ดังนี้

1. กิจกรรมทางด้านสุขภาพอนามัย
2. กิจกรรมการปรับตัวทางเพศ
3. กิจกรรมทางด้านการปลอดภัย
4. กิจกรรมในด้านการออมทรัพย์
5. กิจกรรมทางด้านการฝึกกิจนิสัย เรื่องส่วนตัวของนักเรียน
6. กิจกรรมทางด้านสันตนาการ การกีฬา การอ่าน การฝีมือ
7. กิจกรรมในด้านการเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม เป็นประชาธิปไตย
8. กิจกรรมในด้านมารยาท และการปฏิบัติตัวในสังคม ความประพฤติ การคบคน
9. กิจกรรมด้านความสัมพันธ์ทางบ้านและครอบครัว
10. กิจกรรมประจำวันเกี่ยวกับธุรการของห้องเรียนนั้น ๆ เป็นส่วนรวม
11. กิจกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การใช้เวลาว่างในการสนทนา พักผ่อนหย่อนใจ
12. กิจกรรมเกี่ยวกับการอาชีพต่าง ๆ

ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ถ้าครูจัดทำโดยไม่ละเลยและทำอย่างจริงจังสม่ำเสมอแล้วจะทำให้ นักเรียนได้ประโยชน์จากกิจกรรมนี้เป็นอย่างดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

พนม ลีมาอารีย์ (2533 : 159) ได้กล่าวถึง ข้อเสนอแนะที่ควรนำมาจัดให้นักเรียนในกิจกรรมโฮม รุม มีดังนี้

1. การลงทะเบียนและการเลือกวิชาเรียน
2. หลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล
3. ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนที่นักเรียนควรทราบ
4. การสร้างเสริมนิสัยและทักษะในการเรียนที่เหมาะสม
5. ทุนการศึกษาและบริการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้กับนักเรียน
6. การทำความรู้จักและเข้าใจตนเอง
7. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
8. กิริยามารยาทที่งดงาม
9. การคบเพื่อนทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ
10. ความรัก และการแต่งงาน
11. เพศศึกษา และกามารมณ์
12. การออกกำลังกายและการพักผ่อน
13. การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

การกำหนดเวลาของกิจกรรมโฮมรุมการจัดกิจกรรมโฮมรุมอาจจัดได้ในหลายโอกาส ดังนี้

1. จัดคาบกิจกรรมโฮมรุมก่อนจะเรียนวิชาการ ทุกวันวันละ 20 นาที
2. จัดคาบกิจกรรมโฮมรุมหลังเรียนวิชาการ ทุกวันวันละ 20 นาที
3. จัดคาบกิจกรรมโฮมรุมก่อนเรียนวิชาการ 20 นาที หลังเรียนวิชาการ 20 นาทีทุก

วัน

4. จัดคาบกิจกรรมโฮมรุม 1 คาบในแต่ละสัปดาห์
5. จัดคาบกิจกรรมโฮมรุมก่อนเรียนวิชาการวันละ 20 นาที และสัปดาห์ละ 1 คาบ
6. จัดคาบกิจกรรมโฮมรุมก่อนเรียนวิชาการ วันละ 20 นาที หลังเรียนวิชาการวันละ

20 นาที และสัปดาห์ละ 1 คาบ

การกำหนดเวลาสำหรับกิจกรรมโฮมรุมไม่มีระเบียบใดบังคับโรงเรียนจึงต้องมีการพิจารณา เลือกกำหนดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ระดับชั้นเรียน

ประโยชน์ของกิจกรรมโฮมรุม

พนม ลีมาอารีย์ (2533 : 160) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมโฮมรุมไว้ ดังนี้

1. ทำให้ครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
2. ทำให้นักเรียนมีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทำให้สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น สามารถเลือกและตัดสินใจได้อย่างมีความเชื่อมั่นเพิ่มมากขึ้น
3. ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
4. ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ามีที่พึ่ง ไม่รู้สึกหว่าเหวเมื่อประสบกับปัญหาต่าง ๆ
5. ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างนักเรียนกับผู้บริหารโรงเรียน
6. ทำให้ครูรู้จักนักเรียนของตนดียิ่งขึ้น

วิธีการจัดกิจกรรมโฮมรูม

การจัดกิจกรรมโฮมรูม มีวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (ประเสริฐ ชูสิงห์ 2538 : 35)

1. ปฐมนิเทศทั้งนักเรียนใหม่และนักเรียนที่เลื่อนชั้นใหม่ ต่อจากที่โรงเรียนได้จัดทำไปแล้วให้รายละเอียดด้านต่าง ๆ โดยวางแผนร่วมกันกับฝ่ายบริหารครูอาจารย์อื่นๆ และครูแนะแนว เพื่อไม่ก้าวกายซ้ำซ้อนกัน
2. รวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือบริการแนะแนวบันทักไว้ในระยะเบียดสนทนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
3. ติดตามให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทุกด้าน ให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยข้อมูลที่รวบรวมไว้ อาจเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลแล้วแต่กรณี ต้องคอยรับทราบปัญหาของนักเรียนของตน ไม่ว่าด้านการเรียน เศรษฐกิจ สังคม ช่วยให้นักเรียนประสบผลในการเรียนบรรลุถึงจุดหมายปลายทางและช่วยเลือกวิชาเรียนช่วยให้รู้ซึ่งถึง คุณประโยชน์ของแต่ละวิชา เข้าใจเกณฑ์บังคับและหลักสูตร คุณค่าของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ช่วยให้เข้าใจตนเอง เช่น พื้นความรู้เดิม ความสามารถ ความต้องการ
4. ติดต่อกับผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวและมีส่วนช่วยนักเรียน อาจไปเยี่ยมบ้าน จดหมายเชิญมาเยี่ยมโรงเรียนหรือร่วมกิจกรรม รายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
5. ติดต่อกับครูอื่นในโรงเรียน เช่น ครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ครูผู้ควบคุมกิจกรรมเพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างให้ดีขึ้น
6. ติดต่อขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น จิตแพทย์ แพทย์ หนองคาย นักสังคมสงเคราะห์ ฯลฯ
7. วางแผนงานกิจกรรมโฮมรูม เพื่อให้มีความหมายและเกิดประโยชน์เต็มที่
8. การศึกษาและรู้จักนักเรียนในชั้นเป็นรายบุคคล ครูประจำชั้นเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียนโดยตรงแก่การบริการแนะแนวของโรงเรียน เพราะครูประจำชั้นจำเป็นต้องรู้จักนักเรียนของตนโดยละเอียดกว่าครูคนอื่น เกี่ยวกับความหวังความตั้งใจ ความเป็นไปทางบ้านและครอบครัว พื้นความรู้ สติปัญญาและคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อ

สามารถให้คำปรึกษาหารือแก่นักเรียนของตน ในปัญหาที่อยู่ในความสามารถที่จะช่วยได้เพื่อเป็นที่ปรึกษาแก่ครูผู้ทำหน้าที่แนะแนว บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ตลอดจนผู้บริหารของโรงเรียนเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน

9. การให้คำปรึกษาหารือ ครูประจำชั้นมีหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแก่นักเรียนทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยการเตรียมตัวล่วงหน้าเป็นอย่างดี สิ่งที่สำคัญคือ การศึกษาเด็กให้เข้าใจถ่องแท้เสียก่อน จากบันทึกกระเปาะต่าง ๆ การสังเกต ใตถามผู้ที่รู้จักและใกล้ชิดเด็กผู้นั้นหรือนักเรียนในกลุ่ม เช่น จากเพื่อนนักเรียนที่เรียนด้วยกัน หรือจากครูที่สอนวิชาต่าง ๆ

10. การช่วยในด้านการเรียนของนักเรียน ครูประจำชั้นจะเป็นผู้รับทราบปัญหาต่างของนักเรียนของตนเอง โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งปัญหานี้จะได้มาจากการสำรวจเอาใจใส่ของครูประจำชั้น และครูประจำชั้น จะเป็นผู้ช่วยให้นักเรียนของตนแต่ละคนได้ประสบผลดีในการเรียนและบรรลุถึงจุดหมายปลายทาง

11. การช่วยนักเรียนเลือกวิชาที่จะเรียนในหลักสูตร สำหรับโรงเรียนที่ให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาเอง ครูประจำชั้นเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวทางของนักเรียน เพื่อให้เลือกวิชาที่เหมาะสมกับนักเรียนเอง คือ ช่วยแนะนำให้นักเรียนเข้าใจหลักสูตรประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนวิชานั้น และครูก็ช่วยให้นักเรียนเข้าใจตัวเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถ ความต้องการ พื้นความรู้ เป็นต้น

12. การอภิปรายปัญหาทั่วไป กิจกรรมนี้มุ่งจะให้นักเรียนได้พูดถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป ซึ่งอาจจะหยิบยกปัญหาขึ้นมาพูดคุยและให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นต่อปัญหานั้น ๆ ร่วมกัน การเปิดโอกาสเช่นนี้จะทำให้นักเรียนมีโอกาสปรึกษาหารือและระบายความทุกข์ออกมา ซึ่งจะทำให้บุคคลอื่นเข้าใจและยอมรับตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนที่มีปัญหาแต่ไม่กล้าพูดออกมาก็จะได้รับประโยชน์เป็นอย่างมากด้วย

13. การอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนเมื่อนักเรียนได้เข้ามาอยู่ในโรงเรียนก็อาจจะมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนได้ ดังนั้น กิจกรรมนี้มุ่งจะให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียนรวมทั้งเรื่องการเรียนด้วย ครูที่ทำหน้าที่โฮมรูมไม่มีหน้าที่ในการแก้ตัวแทนโรงเรียนหรือผู้บริหาร แต่จะเป็นสื่อกลางในการทำความเข้าใจระหว่างนักเรียนและโรงเรียน ปัญหาที่นักเรียนพูดถึงครูควรจะนำไปเสนอโรงเรียนและพิจารณาแก้ไขปัญหานั้นด้วย

14. การอภิปรายเกี่ยวกับโครงการด้านอาชีพ หน้าที่สำคัญคือการช่วยเด็กในเรื่องการเลือกอาชีพดังนั้น กิจกรรมโฮมรูมซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งของการแนะแนวจะมีส่วนช่วยเด็กในเรื่องอาชีพด้วย การอภิปรายเรื่องอาชีพขึ้นอยู่กับระดับของนักเรียนเพราะวัยและชั้นเรียนจะตัดสินใจหรือกำหนดว่าเด็กจะพูดถึงปัญหาได้อย่างไรบ้าง

15. การอภิปรายปัญหาด้านสังคม กิจกรรมนี้มุ่งจะให้เด็กมีความเจริญงอกงามทางด้านสังคมโดยที่ครูโฮมรูมจะต้องพยายามรับฟังปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนประสบมา และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดอย่างกว้างขวาง ครูช่วยนำการอภิปรายและคอยสรุปแนวความคิดให้ประโยชน์ที่จะได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ นักเรียนเข้าใจบุคคลในสังคมได้ดีขึ้นและผลที่ตามมา คือทุกคนเข้าใจซึ่งกันและกันนั่นเอง (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2523 : 73)

กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในกิจกรรมโฮมรูม ครูสามารถเลือกกิจกรรมต่าง ๆ และยืดหยุ่นให้เหมาะสม สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการและปัญหาของนักเรียนแต่ละระดับชั้น ตลอดจนความเหมาะสมกับเหตุการณ์อีกด้วย

ระบบกิจกรรมโฮมรูม

การจัดกิจกรรมโฮมรูม เป็นบทบาทหนึ่งของโรงเรียนที่จัดให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีข้อมูล มีความรอบรู้ด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนทางวิชาการให้นักเรียนได้เปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึกนึกคิด และมีค่านิยมที่เหมาะสม มีความสามารถในการปรับตัว มีประสบการณ์ในการดำรงชีวิต เป็นต้น ระบบกิจกรรมโฮมรูม จึงเป็นการจัดองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมโฮมรูมให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม ซึ่งจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางของการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่กำหนดไว้

รูปแบบของระบบกิจกรรมโฮมรูมแนวทางการจัดระบบกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้ (ประเสริฐชูสิงห์. 2538 : 46)

1. วิเคราะห์นักเรียน และภูมิหลัง ในระดับชั้นของนักเรียนกลุ่มนั้นความต้องการที่จะพัฒนาปัญหาหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขสภาพชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อนักเรียนค่านิยม

2. กำหนดจุดประสงค์

2.1 กำหนดจุดประสงค์ในลักษณะของจุดประสงค์ทั่วไป (General Objective)

2.2 กำหนดจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับชั้น

2.3 กำหนดจุดประสงค์ให้ครบ 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) ทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain)

3. กำหนดเนื้อหา

3.1 หน่วย

3.2 หัวเรื่อง

3.3 จำนวนคาบแต่ละหน่วย

4. กำหนดวิธีการจัดกิจกรรม

- 4.1 รูปแบบของวิธีการจัดกิจกรรม
- 4.2 เป็นกลุ่มใหญ่ทั้งห้องเรียน
- 4.3 เป็นกลุ่มย่อย
5. เขียนแผนการจัดกิจกรรม
  - 5.1 ชื่อ
  - 5.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
  - 5.3 เนื้อหา
  - 5.4 กิจกรรม
  - 5.5 อุปกรณ์
  - 5.6 การประเมินผล
6. การเตรียมกิจกรรมอุปกรณ์ และสร้างเครื่องประเมินผล
  - 6.1 เตรียมกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรม
  - 6.2 เตรียมอุปกรณ์แต่ละแผนการจัดกิจกรรม
  - 6.3 สร้างเครื่องมือประเมินผล
7. ดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม
  - 7.1 จัดกิจกรรมโฮมรูมตามแผนการจัดกิจกรรม
  - 7.2 ประเมินผลหลังจากจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละแผน
8. ติดตามผลและปรับปรุง
  - 8.1 ติดตามผลในการจัดดำเนินการกิจกรรมโฮมรูม
  - 8.2 นำข้อมูลจากการติดตามผลมาปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ทุกขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการจัดการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพเพื่อนักเรียนจะได้เกิดการเรียนรู้บรรลุประสงค์ที่วางไว้ การสอนจึงควรมีระบบ และในทำนองเดียวกันกิจกรรมโฮมรูมซึ่งเป็นบทบาทหนึ่งในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน จึงควรมีระบบกิจกรรมโฮมรูมที่เหมาะสม ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของโรงเรียน
2. กระบวนการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้
3. การควบคุมและการประเมินผล มีแผนการจัดกิจกรรม มีเครื่องมือประเมินผล เป็นต้น จะช่วยให้การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผลสัมฤทธิ์จากการจัดกิจกรรมโฮมรูม ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมโฮมรูมที่กำหนดไว้

5. ข้อมูลย้อนกลับจากการประเมินผลหรือติดตามผล หลักจากจัดกิจกรรมโฮมรูมจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ นำไปตรวจสอบองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อจะได้แก้ไขหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวางแผนกิจกรรมโฮมรูม

การวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูม เป็นการวางแผนงานการจัดกิจกรรมโฮมรูมไว้ล่วงหน้า เพื่อให้งานการจัดกิจกรรมโฮมรูมบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีการกำหนดกลุ่มผู้กระทำการกิจกรรมโฮมรูม วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ การประเมินผล

ประโยชน์ของการวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1. เพื่อช่วยให้ครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมโฮมรูมมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง
2. ทำให้ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมโฮมรูมยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสม และครบถ้วนทุกด้าน
4. ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมโฮมรูมเป็นไปอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
5. ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะร่วมในกระบวนการของกิจกรรมโฮมรูมได้ดียิ่งขึ้น
6. ช่วยให้ครูมีเวลาเตรียมกิจกรรมและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ซึ่งทำให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น
7. ทำให้การประเมินผลและติดตามผลจากการจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
8. โรงเรียนจะมีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโฮมรูมซึ่งเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง อ่านใจ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง สถานการณ์จริง
2. เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัด
3. ให้กำลังใจและให้โอกาสนักเรียน นักศึกษาประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง
4. สร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตรอบอุ่น เอื้ออาทร
5. ให้ความรัก ให้ความสนใจแก่นักเรียน นักศึกษาเสมอ รวมทั้งให้โอกาสและการเสริมแรงในการปรับพฤติกรรม
6. สนับสนุนให้นักเรียนค้นพบความสามารถและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาของการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1. ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดกิจกรรมโฮมรูม จะต้องเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมได้รับการฝึกฝนในการทำงานด้านนี้และเป็นผู้มีความสนใจเด็ก ใกล้ชิดเด็ก
2. กิจกรรมที่จัดจะต้องเป็นที่สนใจของสมาชิกในกลุ่ม และสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่มด้วย
3. โครงการต่าง ๆ ควรจะเป็นสิ่งที่นักเรียนได้วางแผน และเป็นผู้ร่วมดำเนินการโดยมีครูโฮมรูมคอยให้ความช่วยเหลือ
4. ผลที่ได้รับจากกิจกรรมโฮมรูม คือ พัฒนาการทางด้านทัศนคติ และการตัดสินใจในการทำกิจกรรมนั้น ไม่มีการให้คะแนน
5. การที่ร่วมนักเรียนเข้าเป็นกลุ่มควรจะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จและได้รับความพึงพอใจ
6. ควรใช้เวลาและตารางสำหรับโฮมรูมอย่างเพียงพอ
สรุปได้ว่า เป้าหมายในการจัดกิจกรรมโฮมรูมนั้นเป็นไปเพื่อการพัฒนาให้นักเรียนในทุกๆ ด้าน ทั้งสังคม ส่วนตัว มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ชีวิตในสังคม มีความสุขในการใช้ชีวิต สำหรับโครงการวิจัยการพัฒนาคุณลักษณะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยกิจกรรมโฮมรูมในครั้งนี้เป็นโครงการวิจัยเชิงทดลอง คณะผู้วิจัย ได้กำหนดให้การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมในสังคมไทย ในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลให้คุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง และเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning : PL)

ความหมายของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนับได้ว่า เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ (อ่างถึง แสงดาว ถิ่นหาวงษ์, 2558)

สมใจ ปราบพล (2544) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วม โดยการเอาจิตใจเข้าร่วมทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม อาศัยหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝนทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการความรู้ ทักษะการแสดงออก ทักษะการสร้างความรู้ใหม่ และทักษะการทำงานกลุ่ม

อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2545) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกบทเรียนที่ต้องการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มหรือศึกษาด้วยตนเอง

สมณฑาพรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา (2549) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองได้ลงมือปฏิบัติ ทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ทักษะการบริหารจัดการการเป็นผู้นำผู้ตาม

ซาราห์ โทมัส (Sarah Thomas, 2015) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการเรียน โดยการมีส่วนร่วมของผู้เรียนร่วมกับชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนที่ก่อให้เกิดการวิเคราะห์และการเรียนรู้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการ การวางแผน การตรวจสอบและการประเมินผล

เจีย เซน และคณะ (Jia Shen, et. al., 2004) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามในการทำงาน ฝึกการแก้ไขปัญหาและเรียนรู้จากผู้อื่น

กล่าวโดยสรุปการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการ ให้นักเรียนได้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกบทเรียนที่ต้องการเรียนรู้ การทำกิจกรรมกลุ่ม การฝึกฝนทักษะการแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ฝึกการแก้ไขปัญหาและเรียนรู้จากผู้อื่น

กล่าวโดยสรุปการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการ ให้นักเรียนได้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกบทเรียนที่ต้องการเรียนรู้ การทำกิจกรรมกลุ่ม การฝึกฝนทักษะการแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ฝึกการแก้ไขปัญหาและเรียนรู้จากผู้อื่น

หลักการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

หลักการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการสร้างความรู้ เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียน ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถกำหนดหลักการที่ได้จากการปฏิบัติและสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือหลักการได้อย่างถูกต้อง เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง มีการแสดงออกทั้งการเขียนและการพูด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นประสบการณ์ (Experience)** เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งประสบการณ์ของตัวเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับการใช้กระบวนการกลุ่มของผู้สอน ซึ่งในการจัดการเรียน เนื้อหาที่ใช้ในการให้ความรู้หรือนำไปสู่การสอนทักษะต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง que ผู้เรียนมีประสบการณ์อยู่ก่อนแล้ว

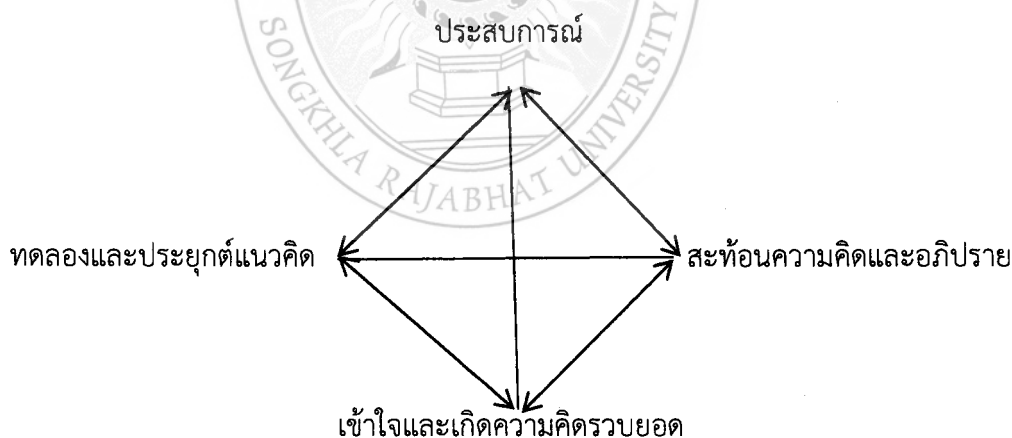
2. **ขั้นการสะท้อนและอภิปราย (Reflection and Discussion)** เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของคนอื่นที่ต่างไปจากตนเอง ซึ่ง จะ

ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้กว้างขวางขึ้น การสะท้อนความคิดเห็นโดยการอภิปราย จะทำให้ได้ข้อสรุปที่หลากหลาย นอกจากนี้ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม บทบาทของสมาชิกที่ดีที่จะทำให้งานสำเร็จ การควบคุมตนเองและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

3. **ขั้นความคิดรวบยอด (Concept)** เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหรือพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) เกิดได้หลายทาง เช่น จากการบรรยายของผู้สอน การมอบหมายให้อ่านจากเอกสาร ตำรา หรือได้จากการสะท้อนความคิดเห็น หรืออภิปราย โดยผู้สอนอาจจะสรุปความคิดรวบยอดให้จากการอภิปรายและการนำเสนอของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ผู้เรียนจะเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด ซึ่งความคิดรวบยอดนี้จะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติ หรือความเข้าใจในเนื้อหาขั้นตอนของการฝึกทักษะต่างๆ ที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

4. **ขั้นการทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application)** ผู้เรียนจะได้ทดลอง ใช้ความคิดรวบยอดหรือผลิตชิ้นความคิดรวบยอดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสนทนา เล่นบทบาทสมมุติ ฯลฯ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม จำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้ครบ ทั้ง 4 ขั้น เพราะทั้ง 4 ขั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์ความรู้เดิมมาใช้ในการเรียน ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติและทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการคิดวิเคราะห์และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้

ภาพประกอบ 4 องค์ประกอบ 4 ประการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

การจัดการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมนี้สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนในลักษณะของการบูรณาการ ซึ่งมี 3 วิธี (สุมณฑา พรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา, 2549) อาจสรุปได้ดังนี้

วิธีที่ 1 กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นการจัดสถานการณ์การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ได้มีปฏิสัมพันธ์กันโดยมีการแบ่งหน้าที่ช่วยเหลือกันและกัน ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้โดยการจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2540)

1.1 เกม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนป็นเล่น มีกฎกติกาไม่สลับซับซ้อน ซึ่งช่วยให้ ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนและฝึกความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

1.2 บทบาทสมมุติเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เรียนจะต้องแบ่งบทบาทและหน้าที่ ให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น

1.3 กรณีตัวอย่างเป็นการเรียนจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงโดย ผู้สอนเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายเพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหา

1.4 การอภิปรายกลุ่มเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้สอนกำหนดหรือที่กลุ่มสนใจร่วมกัน

วิธีที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ ผู้ เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ของกลุ่มโดยมีตัวอย่างของกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.1 การเล่าเรื่องรอบวง (Round Robin) เป็นเทคนิคการเรียนที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้เล่าถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา ความรู้ สิ่งที่ตนกำลังศึกษาหรือสิ่งที่ตนเองประทับใจให้กลุ่มฟัง

2.2 มุมสนทนา เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มเข้าไปนั่งตามมุมหรือจุดต่าง ๆ ของห้องเรียน และช่วยกันหาคำตอบสำหรับปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้สอนยกขึ้นมาและเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายเรื่องราวที่ตนศึกษาให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง

2.3 ผู้ตรวจสอบ (Pairs Check) เป็นกิจกรรมที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 หรือ 6 คน ให้ผู้เรียนจับคู่กันทำงาน คนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา อีกคนทำหน้าที่แก้โจทย์

2.4 ผู้คิด เป็นกิจกรรมที่ ผู้สอนตั้งคำถามให้ ผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องคิดคำตอบของตนเองแล้วนำคำตอบมาอภิปรายกับเพื่อนที่นั่งติดกับตน นำคำตอบมาเล่าให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

2.5 ปริศนาความคิด (Jigsaw) เป็นกิจกรรมที่ ให้ ผู้ เรียนศึกษาเนื้อหาที่ผู้สอนกำหนดให้ สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มประจำจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ผู้เรียนที่ศึกษาเนื้อหาเดียวกันจากทุกกลุ่มมารวมกันเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อร่วมกันศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจแล้วหาวิธีอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มประจำของตนฟังแล้วกลับเข้ากลุ่มประจำเพื่อเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟัง

2.6 กลุ่มร่วมมือ เป็นกิจกรรมที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มย่อยจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาหรือทำกิจกรรมที่ต่างกันทำ เมื่อทำเสร็จแล้วจึงนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม เพื่อให้ได้

ผลงานที่มีคุณภาพ สมาชิกในกลุ่มควรอ่านทบทวนและตรวจแก้ไขภาษา ก่อนการนำเสนอผลงาน กลุ่มหน้าชั้นเรียน

2.7 การร่วมมือกันแข่งขัน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มแข่งขันสมาชิกในกลุ่มทั้งสองต้องมีจำนวนเท่ากัน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือกลุ่มผู้ตัดสิน ทุกกลุ่มต้องศึกษาเนื้อหาให้เข้าใจสมาชิกกลุ่มแข่งขันแต่ละคนต้องเขียนคำถามมอบให้กลุ่มผู้ตัดสินโดยไม่ต้องให้คำตอบ กลุ่มแข่งขันแต่ละกลุ่มจะเตรียมข้อสอบให้เพื่อนของตน เมื่อถึงเวลาแข่งขันผู้ตัดสินอธิบายกติกาและเรียกตัวแทนของกลุ่มแข่งขันออกมาทีละคนหรือมากกว่านั้นตามความเหมาะสม เมื่อสิ้นสุดการแข่งขัน กลุ่มที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ชนะ

2.8 ร่วมกันคิด กิจกรรมนี้ เริ่มจากผู้สอนถามคำถามและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาคำตอบ จากนั้นผู้สอนจึงเรียกให้ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือทุกๆ กลุ่มตอบคำถามเป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจ

วิธีที่ 3 การเรียนรู้แบบสรสรสร้างความรู้ (Constructivism) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจขึ้นด้วยตนเอง ความแข็งแกร่ง และความเจริญงอกงามในความรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบสิ่งใหม่ๆ แล้วนำความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยง ตรวจสอบกับสิ่งใหม่ ๆ แนวคิดของการเรียนรู้แบบสรสรสร้างความรู้ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการสรสรสร้างความรู้ ความรู้เดิมเป็นพื้นฐานสำคัญของการสรสรสร้างความรู้ใหม่ และคุณภาพของการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับบริบทที่เกิดขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบสรสรสร้างความรู้ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2540)

3.1 การสอนของผู้สอนคือการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน สรสรสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยตัวผู้เรียนเอง

3.2 การเรียนรู้เป็นกระบวนการสรสรสร้างความคิดรวบยอด ทฤษฎี และแบบจำลองขึ้นใหม่ของแต่ละบุคคล

3.3 ผู้สอนช่วยผู้เรียนสรสรสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ช่วยผู้เรียนสรสรสร้างความรู้ ความคิดรวบยอดที่ยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4 ผู้สอนช่วยผู้เรียนตรวจสอบความเข้าใจโดยพิจารณาว่าความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นได้ประสานกันเป็นระเบียบเป็นโครงสร้างความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในบริบททางสังคมได้เพียงใด

3.5 ผู้สอนช่วยผู้เรียนสรสรสร้างแผนผังความคิดโดยให้ผู้เรียนนำความรู้ ความคิดรวบยอดที่สร้างขึ้นมาอภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่มแล้วจึงทำเป็นแผนผังความคิด

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พัฒนาการมาจากการนักปรัชญาการศึกษา คือ Dewey ได้เริ่มใช้วิธีการเรียนรู้จากการกระทำ (learning by doing) ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่

เป็นการดึงเอาความสามารถของผู้เรียนออกมา ซึ่งผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาได้มากขึ้น และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนี้ยังเป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังที่มาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ” รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบนี้ยังต้องอาศัย ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Constructivism ที่ว่ามนุษย์สามารถสร้างความรู้ของตนเองได้โดยอาศัยประสบการณ์และความรู้เดิมของแต่ละคน ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะมีระดับแตกต่างกันไป เรียกได้ว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลมากขึ้นตามลำดับ และผู้เรียนจะควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับที่ โคลบ และฟราย (Kolb and Fry, 1975) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ คือ กระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติ ด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อการสร้างการเรียนรู้ใหม่ๆ

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น นำไปใช้ในการอภิปรายกลุ่มในรายวิชาต่างๆ ที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมทั้งนำไปประยุกต์ใช้โดยเมื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ เสร็จสิ้นแล้ว ก็จะมีการสรุปความคิดต่างๆ ในรูปแบบของแผนผังความคิด (Mind mapping) ซึ่งเป็นขั้น Concept เพื่อเป็นการสรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น งานพัฒนาชุมชนต่างๆ ซึ่งจะนำเอาหลักการของการเรียนรู้แบบนี้ไปใช้เพื่อให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของชุมชน

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เป็นการเรียนรู้ในเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีข้อดี คือ ผู้เรียนได้มีการดึงเอาประสบการณ์ของตนเองที่ติดตัวออกมาใช้ในการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ จากเพื่อนในกลุ่มเพิ่มมากขึ้นด้วย และช่วยกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี ซึ่งผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ รวมทั้งการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้จะเป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองในส่วนของข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) คือ เมื่อมีการจัดกิจกรรมกลุ่ม อาจมีผู้เรียนบางคนที่ไม่ให้ความร่วมมือ หรือไม่ยอมแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งในการจัดกิจกรรมกลุ่มนั้น อาจจะทำให้ผู้เรียนไม่ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทุกคน ซึ่งก็เป็นข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

กิจกรรมโฮมรูมกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นลักษณะที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทย และพลโลก กิจกรรมโฮมรูมเป็นภารกิจหน้าที่ที่สำคัญและจำเป็นประการหนึ่งของสถานศึกษา ที่จะต้องจัดดำเนินการเพื่อให้ประสบการณ์แก่นักเรียน นอกเหนือจากจัดให้ประสบการณ์ในบทบาทอื่น ๆ ทั้งการให้ประสบการณ์โดยการสอน อบรม ด้านความประพฤติ การให้ประสบการณ์โดยการให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรม การเสริมสร้างและพัฒนาให้นักเรียนใฝ่ใฝ่ในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการที่อยู่ร่วมกัน การปรับตัวรู้จักและมีทักษะในการทำงานร่วมกันตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความงอกงามอย่างมีบูรณาการได้รับประสบการณ์ด้านอาชีพเรียนรู้วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย การปรับปรุงบุคลิกภาพ การปรับตัวให้เข้าสังคม การเลือกอาชีพ การมีความรู้ในเหตุการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งศีลธรรมจรรยา และเรื่องอื่น ๆ ครูและนักเรียนได้ใช้ชั่วโมงโฮมรูมให้เป็นเสมือนบ้าน ที่เต็มไปด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง เห็นอกเห็นใจ เข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งที่จะช่วยกล่อมเกลาคอปฏิบัติใจคอตลอดจนกิจกรรมรยาทของนักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม คณะผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ณัฐมน พันธุ์ชาติตรี (2547) ได้ทำการศึกษา การสร้างคู่มือพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพาณิชยการราชดำเนิน ธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โดยใช้โปรแกรมการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยด้านการแต่งกายและความรับผิดชอบด้านการเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน จำนวน 8 ครั้ง พบว่า ความมีระเบียบวินัยด้านการแต่งกาย และความรับผิดชอบที่เข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาผู้เรียน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 และคู่มือพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยด้านการแต่งกายและความรับผิดชอบด้านการเรียนได้

กิตติคุณ รุ่งเรืองและคณะ (บทคัดย่อ : 2550) การศึกษาวิจัยผลการพัฒนาความมีวินัยและความฉลาด ทางอารมณ์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่เรียนใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 230

คน เครื่องมือที่ใช้เป็นชุดกิจกรรมโฮมรูม แบบวัดความมีวินัย และแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความมีวินัยและความฉลาดทางอารมณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบญจพร ผ่อนผัน (2545) ได้สร้างคู่มือการจัดการจัดกิจกรรมโฮมรูมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม และหาประสิทธิภาพของกิจกรรมโฮมรูมแต่ละกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน ผลปรากฏว่า คู่มือกิจกรรมโฮมรูมแต่ละชุดมีค่าประสิทธิภาพ $E_1 : E_2$ อยู่ระหว่าง 77.14:87.57-87.14 : 89.28 กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความก้าวหน้าทางการศึกษา ส่วนตัวและสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

เสาวลักษณ์ เจ้าสกุล (2552) ทำการศึกษาวิจัยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในชั่วโมงโฮมรูม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของตนเอง และเพื่อนเป็นผู้ประเมิน เมื่อได้รับการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในชั่วโมงโฮมรูม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมจำนวน 41 คน ประจํา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จําแนกรายด้าน และโดยรวม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากและจําแนกราย ด้านค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากทุกด้าน เมื่อให้เพื่อนประเมินค่าเฉลี่ย ผลการประเมินจําแนกรายด้านและโดยรวม พบว่า โดยรวมระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนก่อนทำกิจกรรมสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในชั่วโมง โฮมรูม อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 1 มีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะและมีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง หลังทำกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้การ ทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการประเมินระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมตามการประเมินของตนเอง ค่าเฉลี่ยก่อนและหลังจัดกิจกรรมจําแนกรายด้านและโดยรวมที่ได้ไม่มีความ แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยเพื่อนเป็นผู้ประเมิน พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังจากจัดกิจกรรมโดยรวมมีค่า มากกว่าค่าเฉลี่ยก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจําแนกเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยหลังจาก จัดกิจกรรมมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 2 ชื่อสัตย์สุจริต รักษาสาธารณะสมบัติที่ไม่มีความแตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม ไม่ปรากฏพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ แม้ในประเทศไทย พบงานที่

เกี่ยวข้องไม่มากนัก งานวิจัยที่ปรากฏพบได้แก่ การสร้างคู่มือพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โปรแกรมการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยด้านการแต่งกายและความรับผิดชอบด้านการเรียน มีการใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูมในการพัฒนาความมีวินัยและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และการสอดแทรกคุณธรรมในชั่วโมงโฮมรูม ดังนั้นคณะผู้วิจัย จึงได้ศึกษาแนวคิดเพิ่มเติมจากแนวคิด ทฤษฎี เพื่อให้การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีเครื่องมือที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถอ้างอิงข้อมูลได้มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยกิจกรรมโฮมรูมในครั้งนี้ มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) ผู้วิจัยศึกษาทำการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยกิจกรรมโฮมรูมที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
2. การใช้และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย
3. การดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 111 คน

การใช้และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยกิจกรรมโฮมรูม คณะผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
2. คู่มือโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

การใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คณะผู้วิจัยใช้ข้อคำถามแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จากสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 55 ข้อคำถาม มากำหนดเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ สูงที่สุด สูงมาก ปานกลาง ต่ำ ต่ำที่สุด

2. การสร้างคู่มือโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคู่มือโฮมรูม ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ขั้นที่ 2 ดำเนินการสร้างคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning : PL) มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ชื่อกิจกรรม

2.2 วัตถุประสงค์

2.3 เวลาการจัดกิจกรรม

2.4 วิธีการดำเนินกิจกรรม และสื่ออุปกรณ์

- ประสบการณ์ (Experience) ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์เดิม จากครู สื่อ จากการทำงานกลุ่ม หรือจากชีวิตประจำวัน

- สะท้อนความคิด/ อภิปราย (Reflection and Discussion) ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนและครูร่วมกันกำหนดประเด็นหัวข้อในการอภิปรายกลุ่มย่อย แล้วนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่เพื่อรับฟังความคิดเห็นโดยใช้ความรู้พื้นฐานจากประสบการณ์ของผู้เรียน

- ความคิดรวบยอด (Concept) เป็นการสร้างความเข้าใจของผู้เรียนเอง โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากผลของการสะท้อนความคิดและอภิปราย เพื่อนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอดให้เป็นความรู้ของตนเอง

- ทดลอง ประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application) ผู้เรียนนำผลจากขั้นความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นใหม่ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่างๆ จนเกิดเป็นแนวทางของตนเอง

2.5 สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

2.6 การประเมินผล

ขั้นที่ 3 นำคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของความสอดคล้องทั้งในด้านเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี เทคนิค วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการและการประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นคณะผู้วิจัยนำคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ปรับข้อความเพื่อให้สื่อความหมายที่ชัดเจน เพิ่มเติมใบงาน ปรับการสรุปแนวคิด การ

ปรับปรุงภาพในใบงานที่สอดคล้องกับวัยของนักเรียน ปรับกิจกรรมบางกิจกรรมที่ให้แสดงถึงพฤติกรรมที่กำหนดในชื่อกิจกรรม ปรับคำชี้แจง ใบงานควรสะท้อนถึงวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 4 นำคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนระยะเวลา เนื้อหาต่างๆ ของคู่มือโฮมรูม

ขั้นที่ 5 นำคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในคาบกิจกรรมโฮมรูม ระยะเวลา 1 ภาคเรียน

ก่อนใช้คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม คณะผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้ครูที่เป็นครูโฮมรูมใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งเป็นนักเรียนที่กลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นคะแนน Pre-test

หลังจากใช้คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเสร็จสิ้น 1 ภาคเรียน ครูที่เป็นครูโฮมรูมวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

ขั้นที่ 6 นำผลที่ได้จากแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมาวิเคราะห์ และสรุปผล

การดำเนินการวิจัย

1. คณะผู้วิจัย ประชุมชี้แจงครูในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในภาคเรียนที่ 2/2559 เพื่อสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการจัดกิจกรรมโฮมรูม รวมทั้งการใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามลำดับดังนี้

1.1 การใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ให้ครูที่จัดกิจกรรมโฮมรูม เก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในแต่ละระดับชั้น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

1.2 การใช้คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม ครูใช้คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ใน 1 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 1/2560

1.3 การใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ให้ครูที่จัดกิจกรรมโฮมรูม เก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในแต่ละระดับชั้น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

2. คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนจำนวน 74 ฉบับ มาวิเคราะห์ผล

แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลอง คณะผู้วิจัยทำการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อน-สอบหลัง (Pretest-Posttest One Group Design) แบบแผนการทดลอง จัดเป็นแบบแผนการทดลองที่ออกแบบ การวัดทั้งหมด 2 ครั้ง ได้แก่ การวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ในการศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คณะผู้วิจัยกำหนดให้ครูโฮมรูมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายในการทดลองเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำมาใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยให้ครูโฮมรูมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายนำคู่มือโฮมรูมที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในการทดลอง โดยคู่มือโฮมรูมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามลำดับ
3. หลังจากยุติการทดลอง ผู้วิจัยให้ครูโฮมรูมใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับเดิมวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลหลังการทดลอง (Posttest)
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของกิจกรรมโฮมรูมโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการหาค่าร้อยละ ใช้เกณฑ์ร้อยละ 70 ส่วนค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ใช้การวิเคราะห์เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50 - 5.00	คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับสูงมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	คุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับต่ำมาก

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มเป้าหมาย พิจารณาจากค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และการแปลผล

การวิจัยผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม คณะผู้วิจัยได้การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	หมายถึง	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
μ	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
σ	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน
2. รูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
3. ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามเพศ และระดับชั้น ดังตาราง

ตาราง 1 แสดงร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	40	54.05
หญิง	34	45.95
รวม	74	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 1 แสดงร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 54.05 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 45.95 รวมทั้งหมด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 2 แสดงร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 1	11	14.86
ประถมศึกษาปีที่ 2	13	17.57
ประถมศึกษาปีที่ 3	12	16.22
ประถมศึกษาปีที่ 4	15	20.27
ประถมศึกษาปีที่ 5	11	14.86
ประถมศึกษาปีที่ 6	12	16.22
รวม	74	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 2 แสดงร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกตามระดับชั้น พบว่า มีนักเรียนจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แบ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.86 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.57 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.27 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.86 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22

ตอนที่ 2 การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของข้อมูลในภาพรวม และจำแนกตามระดับชั้น เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังแสดงในตาราง

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม เปรียบเทียบกับเกณฑ์

จำนวนนักเรียน N	ร้อยละ	เกณฑ์ (ร้อยละ 70)
74	79.40	ผ่าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม เปรียบเทียบกับเกณฑ์ พบว่า นักเรียน จำนวน 74 คน มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 79 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น เปรียบเทียบกับเกณฑ์

ระดับชั้น	ร้อยละ	เกณฑ์ (ร้อยละ 70)
ประถมศึกษาปีที่ 1	92.40	ผ่าน
ประถมศึกษาปีที่ 2	80.20	ผ่าน
ประถมศึกษาปีที่ 3	77.40	ผ่าน
ประถมศึกษาปีที่ 4	76.00	ผ่าน
ประถมศึกษาปีที่ 5	79.00	ผ่าน
ประถมศึกษาปีที่ 6	73.00	ผ่าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น เปรียบเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผ่านเกณฑ์ระดับสูงเรียงจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 92.40 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 80.20 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 77.40 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 76.00 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 79.00 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 73.00 ทุกระดับชั้นมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 ข้อมูลการเปรียบเทียบผลพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงมาตรฐานของข้อมูล มาเปรียบเทียบภาพรวมและรายด้าน ก่อนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้กิจกรรมโฮมรูมและหลังการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม ดังแสดงในตาราง

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

จำนวนนักเรียน N	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
74	3.48	0.58	ปานกลาง	3.97	0.50	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง $\mu = 3.48$ หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับสูง $\mu = 3.97$

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกเป็นระดับชั้น

ระดับชั้น	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
ประถมศึกษาปีที่ 1	3.80	0.55	สูง	4.62	0.37	สูงมาก
ประถมศึกษาปีที่ 2	3.88	0.66	สูง	4.01	0.51	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 3	3.69	0.21	สูง	3.87	0.30	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.77	0.34	ปานกลาง	3.80	0.57	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.54	0.38	สูง	3.95	0.29	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.34	0.24	ปานกลาง	3.65	0.27	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกเป็นระดับชั้น พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม นักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ μ เท่ากับ 3.80, 3.88 3.69, และ 3.54ตามลำดับ ส่วนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.77 และ 3.34

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 4.62 ส่วนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.01, 3.87, 3.80, 3.95 และ 3.65 ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

จำนวน นักเรียน N	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
74	3.68	0.54	สูง	4.10	0.45	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.68

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.10

และเมื่อพิจารณาตัวเลขค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวมด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
ประถมศึกษาปีที่ 1	3.86	0.49	สูง	4.77	0.26	สูงมาก
ประถมศึกษาปีที่ 2	4.18	0.53	สูง	4.37	0.40	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 3	3.88	0.18	สูง	3.94	0.20	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.94	0.24	ปานกลาง	3.75	0.42	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.57	0.32	สูง	3.95	0.12	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.65	0.23	สูง	3.91	0.14	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.86, 4.18, 3.88, 3.57 และ 3.65 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.94

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 4.77 และค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.37, 3.94, 3.95, 3.75, 3.95 และ 3.91 ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านซื่อสัตย์สุจริต ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

จำนวนนักเรียน N	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
74	3.52	0.75	สูง	4.17	0.55	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านชื่อเสียง สุจริต ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.52

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.17

และเมื่อพิจารณาตัวเลขค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านชื่อเสียง สุจริต หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านชื่อเสียง สุจริต ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
ประถมศึกษาปีที่ 1	3.79	0.66	สูง	4.57	0.42	สูงมาก
ประถมศึกษาปีที่ 2	4.24	0.78	สูง	4.67	0.36	สูงมาก
ประถมศึกษาปีที่ 3	3.92	0.43	สูง	4.02	0.54	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.91	0.44	ปานกลาง	3.82	0.62	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.51	0.50	สูง	4.09	0.30	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 6	2.86	0.44	ปานกลาง	3.89	0.25	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านชื่อเสียง สุจริต ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.79, 4.24, 3.92 และ 3.51 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.91 และ 2.86

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับสูงมาก $\bar{x}$ เท่ากับ 4.57, 4.67 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.02, 3.82, 4.09 และ 3.89 ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านมีวินัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

จำนวนนักเรียน N	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
74	3.46	0.65	ปานกลาง	3.96	0.59	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านมีวินัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 3.46

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 3.96

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านมีวินัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
ประถมศึกษาปีที่ 1	3.64	0.67	สูง	4.52	0.52	สูงมาก
ประถมศึกษาปีที่ 2	3.81	0.84	สูง	3.88	0.57	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 3	3.79	0.26	สูง	3.98	0.45	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.87	0.53	ปานกลาง	3.82	0.78	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.50	0.46	สูง	4.02	0.36	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.27	0.46	ปานกลาง	3.60	0.31	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านมีวินัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.64, 3.81, 3.79, และ 3.50 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.87 และ 3.27

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.88, 3.98, 3.82, 4.02 และ 3.60 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 4.52

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านใฝ่เรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

จำนวนนักเรียน N	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
74	3.29	0.70	ปานกลาง	3.64	0.69	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านใฝ่เรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 3.29

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 3.64

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านใฝ่เรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
ประถมศึกษาปีที่ 1	3.85	0.70	สูง	4.30	0.67	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 2	3.54	0.87	สูง	3.51	0.90	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 3	3.28	0.47	ปานกลาง	3.50	0.54	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.60	0.54	ปานกลาง	3.80	0.66	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.42	0.50	ปานกลาง	3.45	0.40	ปานกลาง
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.25	0.38	ปานกลาง	3.31	0.46	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านใฝ่เรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรม

โฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.85 และ 3.54 ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 3.28, 2.60, 3.42 และ 3.25 ตามลำดับ

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.30, 3.51, 3.50 และ 3.80 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 3.45 และ 3.51

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านอยู่อย่างพอเพียง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

จำนวนนักเรียน N	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
74	3.39	0.64	ปานกลาง	3.94	0.60	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านอยู่อย่างพอเพียง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 3.39

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 3.94

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านอยู่อย่างพอเพียง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
ประถมศึกษาปีที่ 1	3.72	0.61	สูง	4.75	0.39	สูงมาก
ประถมศึกษาปีที่ 2	3.75	0.68	สูง	3.75	0.62	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 3	3.63	0.37	สูง	3.87	0.12	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.58	0.39	ปานกลาง	3.81	0.74	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.53	0.47	สูง	4.02	0.35	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.36	0.31	ปานกลาง	3.59	0.32	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านอยู่อย่างพอเพียง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.72, 3.75, 3.63 และ 3.53 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.58 และ 3.36 ตามลำดับ

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 4.75 ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.75, 3.87, 3.81, 4.02 และ 3.59 ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

จำนวนนักเรียน N	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
74	3.40	0.69	ปานกลาง	3.84	0.69	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 3.40

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 3.84

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
ประถมศึกษาปีที่ 1	3.82	0.58	สูง	4.58	0.42	สูงมาก
ประถมศึกษาปีที่ 2	3.71	0.89	สูง	3.80	0.77	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 3	3.55	0.33	สูง	3.65	0.55	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.64	0.50	ปานกลาง	3.84	0.75	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.55	0.47	สูง	3.93	0.44	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.33	0.52	ปานกลาง	3.33	0.55	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.82, 3.71, 3.55 และ 3.55 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.64 และ 3.33 ตามลำดับ

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 4.58 ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.80, 3.65, 3.84, 4.94 ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 3.33

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านรักความเป็นไทย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

จำนวน	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
74	3.48	0.57	ปานกลาง	4.01	0.55	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านรักความเป็นไทย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 3.48

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.01

และเมื่อพิจารณาตัวเลขค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวมด้านรักความเป็นไทย หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านรักความเป็นไทย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
ประถมศึกษาปีที่ 1	3.99	0.54	สูง	4.84	0.30	สูงมาก
ประถมศึกษาปีที่ 2	3.75	0.60	สูง	3.88	0.58	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 3	3.55	0.23	สูง	4.01	0.07	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.77	0.35	ปานกลาง	3.68	0.59	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.57	0.26	สูง	4.06	0.33	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.49	0.41	ปานกลาง	3.76	0.30	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักความเป็นไทยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.99, 3.75, 3.55 และ 3.57 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.77 และ 3.49 ตามลำดับ

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 4.84 ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.88, 4.01, 3.68, 4.06, 3.76 ตามลำดับ

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านมีจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

จำนวน	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
74	3.60	0.64	สูง	4.09	0.54	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม ด้านมีจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.60

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวม อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.09

และเมื่อพิจารณาตัวเลขค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวมด้านมีจิตสาธารณะ หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม			หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
ประถมศึกษาปีที่ 1	3.73	0.52	สูง	4.65	0.41	สูงมาก
ประถมศึกษาปีที่ 2	4.12	0.77	สูง	4.20	0.55	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 3	3.95	0.18	สูง	3.98	0.41	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.85	0.36	ปานกลาง	3.90	0.69	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.66	0.40	สูง	4.08	0.31	สูง
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.47	0.49	ปานกลาง	3.81	0.31	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.73, 4.12, 3.95 และ 3.66 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.85 และ 3.47 ตามลำดับ

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 4.65 ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.20, 3.98, 3.90, 4.08 และ 3.81 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ การวิจัยผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม คณะผู้วิจัยนำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม คณะผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 111 คน

ตัวแปร ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม ประกอบด้วย

1. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
2. คู่มือโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ในการศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คณะผู้วิจัยกำหนดให้ครูโฮมรูมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายในการทดลองเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำมาใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยให้ครูโฮมรูมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย นำคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในการทดลอง โดยคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ
3. หลังจากยุติการทดลอง ผู้วิจัยให้ครูโฮมรูมใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับเดิม วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลหลังการทดลอง (Posttest)
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผล

การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ
วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 2.1 การวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการหาค่าร้อยละ ใช้เกณฑ์ร้อยละ 70 ส่วนค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
  - 2.2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มเป้าหมาย พิจารณาจากค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามลำดับชั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 54.05 ส่วนเพศหญิง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 45.95 กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.27 รองลงมา เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.57 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 12 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.22 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 11 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.86

2. การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายจากแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 74 คน มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 79.40 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามระดับชั้น ทุกระดับชั้นมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผ่านเกณฑ์ในระดับสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.40 รองลงมา คือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 80.20 ระดับชั้นที่มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ต่ำที่สุด ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 73.00

สรุปว่า การใช้กิจกรรมโฮมรูม ทำให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด รูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมสามารถพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้

3. ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม

3.1 ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมในภาพรวมและจำแนกตามระดับชั้น

ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม μ เท่ากับ 3.48 อยู่ในระดับปานกลาง หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม μ เท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูมอยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.80 หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูงมาก $\bar{x}$ เท่ากับ 4.62 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.77 และ 3.34 หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.80 และ 3.65 ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ อยู่ในระดับสูงทั้งก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม และตัวเลขที่เป็นค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม

สรุปว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูมทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้นทั้งในภาพรวม และทุกระดับชั้น

3.2 ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนรายด้านก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมในภาพรวมและจำแนกตามระดับชั้น

3.2.1 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.68 หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนอยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 4.10 แต่ตัวเลขค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม

ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.86 หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูงมาก μ เท่ากับ 4.77 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง μ เท่ากับ 2.94 หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับสูง μ เท่ากับ 3.75 ส่วนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ อยู่ในระดับสูงทั้งก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม และตัวเลขที่เป็นค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม

ระดับชั้นอื่นๆ อยู่ในระดับสูงทั้งก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม และตัวเลขที่เป็นค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูมสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูม สรุปว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมโฮมรูมทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นทั้งในภาพรวมและระดับชั้น

การอภิปรายผล

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมโฮมรูมในครั้งนี้ คณะผู้วิจัย อภิปรายผล ตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) จากการวิจัยของคณะผู้วิจัย พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้น ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐมน พันธุ์ชาติ (2547) ได้สร้างคู่มือพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพาณิชยการราชดำเนิน ธนบุรี เขต บางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โปรแกรมการจัดกิจกรรมโฮมรูมสามารถพัฒนาความมีระเบียบวินัย ด้านการแต่งกายและความรับผิดชอบด้านการเรียนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติคุณ รุ่งเรือง และคณะ (บทคัดย่อ : 2550) ที่พัฒนาความมีวินัยและความฉลาด ทางอารมณ์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูม ผลการวิจัยพบว่า ความมีวินัยและความฉลาดทางอารมณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อีกทั้งการออกแบบกิจกรรมในทุกๆระดับชั้น ในคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อาศัยหลักการเรียนรู้ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยพื้นฐานสำคัญ คือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มุ่งเน้นที่การให้นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม ตามหลักการที่นักเรียนเอาประสบการณ์เดิม มาสร้างเป็นความรู้ใหม่ ทำทนาย เรียกว่า active learning นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน นักเรียนกับผู้สอน ประสบการณ์ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ มีการสื่อสารโดยการพูดและการเขียน การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้ เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้เชิงประสิทธิภาพ

2. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม การที่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวมเพิ่มขึ้นหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม แสดงว่า กิจกรรมโฮมรูม

ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน สอดคล้องกับข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายและความสำคัญของโฮมรูม เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่โรงเรียนชั้นพื้นฐานในต่างประเทศนิยมนำมาใช้ในการช่วยเหลือดูแลเด็กในเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องการเรียนรู้และชีวิตทุกด้าน โดยมีผลการประเมินยืนยันถึงข้อดีของการใช้กิจกรรมโฮมรูมจากโรงเรียนหลายแห่งว่าสามารถช่วยลดปัญหาและช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในแต่ละด้านทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดีขึ้น (<http://www.newschool.in.th>) และสอดคล้องกับเสาวลักษณ์ เจ้าสกุล (2552) ทำการศึกษาวิจัยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในชั่วโมงโฮมรูม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของตนเอง และเพื่อนเป็นผู้ประเมิน เมื่อได้รับการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในชั่วโมงโฮมรูม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนก่อนทำกิจกรรมสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในชั่วโมง โฮมรูม อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 1 มีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะและมีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง หลังทำกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ที่กำหนด หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม จำแนกตามระดับชั้น อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกัน อาจเนื่องมาจากคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย กิจกรรมทั้งหมด 18 กิจกรรมในทุกระดับชั้น ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ด้าน ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีกทั้งวัตถุประสงค์ที่กำหนดในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เป็นไปทั้งให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และสามารถปฏิบัติกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของตนเองได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวม หลังการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม อยู่ในระดับสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมโฮมรูมสามารถเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จำแนกตามระดับชั้น ส่วนใหญ่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ก่อนการใช้กิจกรรมโฮมรูมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากโรงเรียนวัดเปรมศรัทธา เป็นโรงเรียนในโครงการพิเศษต่างๆ เช่น โครงการโรงเรียนสีเขียว โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม โครงการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น และโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน เช่น โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โครงการสร้างจิตสำนึกความเป็นชาติไทย โครงการ

ห้องสมุดแหล่งเรียนรู้สู่โลกกว้าง โครงการการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โครงการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เป็นต้น (แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2559 : 26) แต่เมื่อโรงเรียนได้นำคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ ส่งผลทำให้ทำให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูงมากขึ้น เช่นเดียวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายด้านในภาพรวมและจำแนกตามระดับชั้นทุกด้านและทุกระดับชั้นเปลี่ยนแปลงในระดับที่สูงขึ้น ข้อสังเกตจากผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูมด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านใฝ่เรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านและด้านมุ่งมั่นในการทำงานก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโฮมรูม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมโฮมรูมให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจำนวน 1 ครั้ง การตกผลึกของความมุ่งมั่นจึงยังไม่ตกตะกอนที่ให้นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะด้านนี้ หรืออาจจะต้องเพิ่มความเข้มข้นของกิจกรรมการปฏิบัติให้มากขึ้น และข้อสังเกตที่สำคัญในงานวิจัย พบว่าผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมากเกือบทุกด้าน อาจเนื่องมาจากเมื่อเด็กอายุ 7 ปี มีความพยายามที่จะทำงานสำเร็จมีมากขึ้น มีความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น และจะทำงานทีละอย่างได้ ชอบการแข่งขัน และต้องการการยอมรับจากครู ผู้ที่เกี่ยวข้อง (สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. 2555) จึงทำให้นักเรียนมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับสูงมาก อย่างไรก็ตามผลการวิจัย แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะได้จริง

ข้อค้นพบจากการวิจัย

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) สามารถใช้เพื่อพัฒนานักเรียนไม่เฉพาะการเรียนในรายวิชาที่เป็นกลุ่มสาระเท่านั้น สามารถจัดเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะใดๆก็ได้ เพราะเป็นการเรียนรู้ในเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม ข้อดี คือ

1. ผู้เรียนได้มีการดึงเอาประสบการณ์ของตนเองที่ติดตัวออกมาใช้ในการเรียนรู้ อีกทั้งผู้เรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนได้รับ

ประสบการณ์ใหม่ๆ จากเพื่อนในกลุ่มเพิ่มมากขึ้นด้วย ช่วยกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี เป็น การเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา

2. ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดพลังปัญญาและเกิดความคิด รวบรวม ทำให้เกประสบการณ์ร่วมกัน และพลังของกลุ่มทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการใช้กิจกรรมโฮมรูม สามารถนำไปพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้ โดยผู้ที่จะนำกิจกรรมโฮมรูมไป ประยุกต์ใช้ ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning : PL) รวมถึงรูปแบบของระบบกิจกรรมโฮมรูม แนวทางในการจัดระบบกิจกรรมโฮมรูม การฝึกปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ตามความ เหมาะสมของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่างๆของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

กิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ควรวิจัยการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้กิจกรรมโฮมรูมด้วยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในกลุ่มประชากร อื่นๆ ได้แก่ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรณานุกรม

- กิตติคุณ รุ่งเรือง. 2550. การศึกษาผลการพัฒนาความมีวินัยและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกระทรวงศึกษาธิการโดยใช้ชุดกิจกรรมโฮมรูม. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน, 11-19. กองบรรณาธิการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล. 2548. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____ . 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ. 2541. ทิศทางการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลพื้นฐาน. กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมสุขภาพจิต. 2544. คู่มือฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วงศ์กมลโปรดักชั่น. สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.
- _____ . 2546. แนวคิดการจัดกิจกรรมโฮมรูมคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2523. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูศรี ต้นพงศ์. 2546. ประเมินพัฒนาการ: มิติใหม่แห่งการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี สมฤกษ์ดีวงศ์.
- ณัฐมน พันธุ์ชาติศรี. (2547) . การสร้างคู่มือพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูมสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทศนา แคมมณี. 2554. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี

ประสิทธิภาพ กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2540. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้าน

หลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

เบญจพร ผ่องแผ้ว. 2545. การสร้างคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี

ที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม). สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการ

แนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2540. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้าน

หลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ประเสริฐ ชูสิงห์. 2538. กิจกรรมโฮมรูม. ปัตตานี : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ผกา บุญเรือง. 2530. การแนะแนวเบื้องต้น. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ

โรฒบางแสน.

พนม ลิมอารีย์. 2533. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: บริษัทศิริ

วัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).

โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา. (2559). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2559. สงขลา.

วิรุณ วิทยาประเสริฐ. (2545). คุณลักษณะของนักศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์

วิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2554. สิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชน.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม). 2551. การสังเคราะห์งานวิจัย

เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศและต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค

จำกัด.

สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.

2544. เชียงใหม่: เชียงใหม่ บี เอส การพิมพ์.

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. 2555. พัฒนาการเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน

แห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551. แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

สุมณฑา พรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา. (2549). “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.” ในทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ .

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. 2556. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวานิช; และคนอื่นๆ. 2549. โครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานพัฒนาบริหารและองค์ความรู้.

แสงดาว ถิ่นहारวงษ์. 2558. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในรายวิชาวรรณคดีสำหรับเด็ก. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์. ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม –มิถุนายน 2558.

สมใจ ปราบพล. 2544. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการสอนแบบทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายรัฐมนตรี

เสาวลักษณ์ เจ้าสกุล. 2552. การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในชั่วโมงโฮมรูมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 32 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม, 170-171.

อุษณีย์ เย็นสบาย. 2533. จิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2545. สุตยอดพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุคส์.

Bandura, A. (1977). Social learning theory. In B. B. Wolman & L. R. Pomroy (Eds.), International encyclopedia of psychiatry, psychology, psychoanalysis, and neurology (Vol. 10). New York: Van Nostrand Reinhold.

Kolb & Fry. 1975. Organizational learning: The contributing processes and literatures. in Cohen, M. D., & Sproull L S. Organizational learning. Thousand Oaks, CA: Sage.

Shen, J., et.al. (2004). Participatory learning approach: An overview.

Retrieved November 10, 2016, from <https://web.njit.edu>.

Thomas, S. (2015). What is Participatory Learning and Action (PLA): An introduction. Retrieved November 10, 2016, from <http://idpkey-resources.org>.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1. ผศ.อดุลย์ หวังจิ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาวิจัยและวัดผลทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
3. อาจารย์ไหมไทย ไชยพันธ์ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ภาคผนวก ข

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ สื่อ และประเมินผล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ครั้งที่	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			รวม	IOC	สรุปผล	หมายเหตุ
	1	2	3				
1. ชงไตรรงค์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
2. เพลงชาติ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	มีการปรับปรุง
3. เด็กดีมีศาสนา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
4. เราชักในหลวง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
5. หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
6. โตไปไม่โกง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
7. วินัยของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
8. ความรับผิดชอบของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
9. หนูน้อยนักอ่าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
10. สิ่งของแสนรัก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
11. คุณหนูพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
12. มุ่งมั่น คือ ฉันทัน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
13. หนูน้อยมารยาทงาม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
14. เมืองไทยของเรา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
15. คนไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
16. ภูมิปัญญาไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
17. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
18. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	มีการปรับปรุง

หมายเหตุ: เกณฑ์การพิจารณาใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ สื่อ และประเมินผล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ครั้งที่	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			รวม	IOC	สรุปผล	หมายเหตุ
	1	2	3				
1. ธงชาติไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
2. เพลงชาติ รักชาติ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	มีการปรับปรุง
3. ศาสนา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
4. ในหลวงในความทรงจำ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
5. เด็กซื่อสัตย์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
6. หนูน้อยใจใสสะอาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
7. ตาวิเศษเห็นนะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
8. ความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
9. หนูน้อยเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
10. สิ่งของแสนรัก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
11. คุณหนูพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
12. มุ่งมั่น คือ ฉันทน์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
13. หนูน้อยมารยาทงาม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
14. เมืองไทยของเรา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
15. คนไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
16. ภูมิปัญญาไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	มีการปรับปรุง
17. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
18. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	มีการปรับปรุง

หมายเหตุ: เกณฑ์การพิจารณาใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ สื่อ และประเมินผล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ครั้งที่	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			รวม	IOC	สรุปผล	หมายเหตุ
	1	2	3				
1. ธงไตรรงค์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
2. เพลงชาติ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
3. เด็กดี มีศาสนา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
4. เรารักในหลวง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
5. หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
6. โตไปไม่โกง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
7. วินัยของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
8. ความรับผิดชอบของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
9. หนูน้อยนักอ่าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
10. บันทึกรายจ่าย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
11. คุณหนูพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
12. มุ่งมั่น คือ ฉันทัน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	มีการปรับปรุง
13. เมืองไทยของเรา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
14. คนไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
15. ภูมิปัญญาไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
16. วิเคราะห์มารยาท	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
17. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
18. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	

หมายเหตุ: เกณฑ์การพิจารณาใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ สื่อ และประเมินผล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			รวม	IOC	สรุปผล	หมายเหตุ
	1	2	3				
1. ธงไตรรงค์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
2. หน้าที่ของพลเมืองไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
3. ศาสนา ยึดเหนี่ยวจิตใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
4. เมืองไทยของเรา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
5. หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
6. โตไปไม่โกง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
7. วินัยของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
8. ความรับผิดชอบของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
9. หนูน้อยนักอ่าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
10. เพียงพอ พอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
11. คุณหนูพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
12. มุ่งมั่นในการทำงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
13. เสน่ห์เมืองไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
14. คนไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
15. ภูมิปัญญาไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	มีการปรับปรุง
16. หนูน้อยมารยาทงาม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
17. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
18. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	

หมายเหตุ: เกณฑ์การพิจารณาใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ สื่อ และประเมินผล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			รวม	IOC	สรุปผล	หมายเหตุ
	1	2	3				
1. ธงไตรรงค์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
2. หน้าที่ของพลเมืองไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
3. ศาสนา ยึดเหนี่ยวจิตใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
4. เมืองไทยของเรา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
5. หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	มีการปรับปรุง
6. โตไปไม่โกง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
7. วินัยของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
8. ความรับผิดชอบของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
9. หนูน้อยนักอ่าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
10. เพียงพอ พอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
11. คุณหนูพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
12. มุ่งมั่นในการทำงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
13. เมืองไทยของเรา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
14. คนไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
15. ภูมิปัญญาไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
16. หนูน้อยมารยาทงาม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
17. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
18. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	

หมายเหตุ: เกณฑ์การพิจารณาใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ สื่อ และประเมินผล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			รวม	IOC	สรุปผล	หมายเหตุ
	1	2	3				
1. สังคมไทย สังคมคนดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
2. หน้าที่ของพลเมืองไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
3. ศาสนา ยึดเหนี่ยวจิตใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
4. พระมหากษัตริย์ไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
5. หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
6. โตไปไม่โกง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
7. วินัยของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
8. ความรับผิดชอบของหนู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
9. ห้องสมุดโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	มีการปรับปรุง
10. วัคซีน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
11. พอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
12. คุณหนูพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
13. เมืองไทยของเรา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
14. คนไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
15. ภูมิปัญญาไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
16. หนูน้อยมารยาทงาม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
17. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	
18. จิตสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้	

หมายเหตุ: เกณฑ์การพิจารณาใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ภาคผนวก ค
แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ชื่อนักเรียน.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

1. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น

2. คำตอบของครูประจำชั้นจะเป็นประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อโครงการการวิจัย

3. คำตอบของครูประจำชั้น **ไม่มีถูก** หรือ **ผิด** คณะผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากครูประจำชั้น ให้ตอบแบบวัดตามความเป็นจริง และตรงกับการแสดงออกที่แท้จริงของเรียนให้มากที่สุด

4. ข้อมูลต่างๆที่ครูประจำชั้นตอบ **จะถือว่าเป็นความลับและไม่เป็นผลเสียต่อตัวนักเรียนหรือบุคคลใดๆ**

5. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีทั้งหมด 2 ตอนและมี 4 หน้า โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ถ้าตอบไม่ครบทุกข้อแบบวัดนี้จะไม่สามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยได้

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณครูประจำชั้นทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัดและให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ระดับชั้นของนักเรียน

- ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
- ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ให้ครูประจำชั้นทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหลังข้อความที่ตรงกับการแสดงออกที่แท้จริงของนักเรียนในระดับชั้นที่ท่านประจำชั้น โดยในแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับการแสดงออกของตัวนักเรียน **สูงที่สุด**
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับการแสดงออกของตัวนักเรียน **สูงมาก**
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับการแสดงออกของตัวนักเรียน **ปานกลาง**
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับการแสดงออกของตัวนักเรียน **ต่ำ**
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับการแสดงออกของตัวนักเรียน **ต่ำที่สุด**

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการแสดงออกของนักเรียน				
		สูง ที่สุด	สูง มาก	ปาน กลาง	ต่ำ	ต่ำ ที่สุด
รักษา ศาสน์ กษัตริย์						
1.	ยืนตรงเคารพธงชาติเมื่อได้ยินเพลงชาติ					
2.	ร้องเพลงชาติด้วยความถูกต้อง เสียงดัง					
3.	อธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง					
4.	ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน					
5.	มีความสามัคคี ประองตอง ไม่ทะเลาะกับบุคคลอื่น					
6.	เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ					
7.	ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย					
8.	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ					
9.	ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน					
10.	เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์					
11.	แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์					
12.	แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์					
ข้อสัตย์สุจริต						
13.	ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง					
14.	ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง					
15.	ละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด					
16.	ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา					
17.	ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง					
18.	ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง					
19.	ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง					
มีวินัย						
20.	ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม					
21.	ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น					
22.	ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวัน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการแสดงออกของนักเรียน				
		สูง ที่สุด	สูง มาก	ปาน กลาง	ต่ำ	ต่ำ ที่สุด
มีวินัย (ต่อ)						
23.	รับผิดชอบในการทำงาน					
ใฝ่เรียนรู้						
24.	ตั้งใจเรียนเอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้					
25.	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม					
26.	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
อยู่อย่างพอเพียง						
27.	ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ อย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี					
28.	ใช้เวลาอย่างเหมาะสม					
29.	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี					
30.	ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผลไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน					
31.	ให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด					
32.	วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร					
33.	รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม					
34.	ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
มุ่งมั่นในการทำงาน						
35.	เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
36.	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการแสดงผลของนักเรียน				
		สูง ที่สุด	สูง มาก	ปาน กลาง	ต่ำ	ต่ำ ที่สุด
มุ่งมั่นในการทำงาน (ต่อ)						
37.	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน					
38.	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ					
39.	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ					
รักความเป็นไทย						
40.	แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย					
41.	มีสัมมาคารวะ กตัญญูทักท้วงที่ต่อผู้มีพระคุณ					
42.	ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและ วัฒนธรรมไทย					
43.	ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย					
44.	ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม					
45.	ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทย ที่ถูกต้อง					
46.	นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต					
47.	ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย					
48.	แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย					
มีจิตสาธารณะ						
49.	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ					
50.	อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และ กำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน					
51.	แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ					
52.	ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น					
53.	ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ					
54.	เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม					
55.	เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงาม ของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความ กระตือรือร้น					

ภาคผนวก ง

คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม

คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา
อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คำนำ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เริ่มต้นด้วยการศึกษานิยาม วิเคราะห์ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละวัย แต่ละบุคคล แล้วนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องในแต่ละคุณลักษณะแล้วนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ ไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่างๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นทางใจ รู้จักใช้ความคิดที่เหมาะสม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความรู้ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนตามปกติเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การปรับตัวรู้จักและมีทักษะในการทำงานร่วมกันตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความงอกงามอย่างมีบูรณาการเรียนรู้วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย คณะผู้วิจัยตามโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” จึงได้จัดทำ คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนขึ้น เพื่อให้ครูในโรงเรียนวัดเปรมศรัทธาได้ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และคาดหวังว่า คู่มือจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้

คณะผู้วิจัย

คำชี้แจงชุดคู่มือ

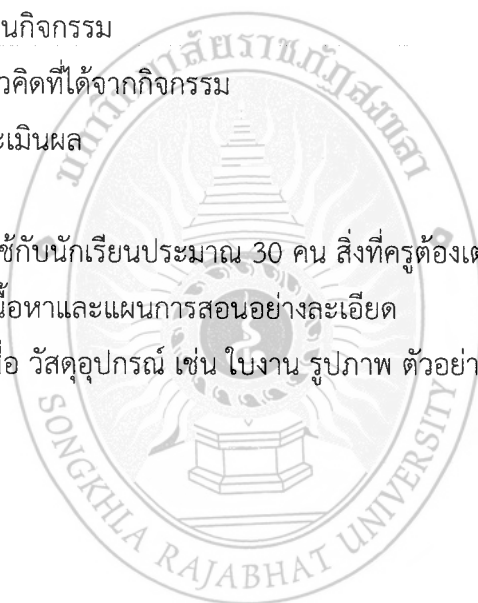
คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับนี้ จัดทำเพื่อเป็นแนวทางให้ครู ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนวัดเปรมศรีธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” เนื้อหาในคู่มือ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ชื่อกิจกรรม
2. วัตถุประสงค์
3. เวลา
4. วิธีดำเนินกิจกรรม
5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม
6. การประเมินผล
7. ใบงาน

เอกสารคู่มือเล่มนี้ ใช้กับนักเรียนประมาณ 30 คน สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน

1. ศึกษาเนื้อหาและแผนการสอนอย่างละเอียด
2. เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เช่น ใบงาน รูปภาพ ตัวอย่างของจริง แหล่งเรียนภายใน

และนอกโรงเรียน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ธงไตรรงค์	1
เพลงชาติ	3
เด็กดีมีศาสนา	5
เรารักในหลวง	6
หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	9
โตไปไม่โกง	12
วินัยของหนู	13
ความรับผิดชอบของหนู	14
หนูน้อยนักอ่าน	15
สิ่งของแสนรัก	16
คุณหนูพอเพียง	17
มุ่งมั่น คือ ฉันทัน	18
หนูน้อยมารยาทงาม	19
เมืองไทยของเรา	20
คนไทย	21
ภูมิปัญญาไทย	23
จิตสาธารณะ	24
จิตสาธารณะ	25

กิจกรรมที่ 1

1. ชื่อกิจกรรม ธงไตรรงค์

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของธงชาติไทยได้
2. นักเรียนภูมิใจในความเป็นไทย
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนต่อสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กำหนดให้ ร่วมกันระบายนี้อธิบายธงชาติไทย ในใบงาน (Experience)	1. ใบงาน 2. ดินสอ 3. ดินสอสี
2. นักเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนลักษณะของธงชาติ (Reflection and discussion)	
3. ตัวแทนกลุ่มออกไปนำเสนอลักษณะของธง ชาติตามความคิดเห็นของกลุ่ม ครูและนักเรียน ร่วมกันสรุปลักษณะของธงชาติไทย หรือธง ไตรรงค์ (Concept)	
4. ครูและนักเรียนช่วยกัน ร่วมร้องเพลงชาติ และเชิญชวนให้เคารพทุกชาติ เมื่อได้ยินเพลง ชาติไทย(Experimentation/Application) และ ให้นำภาพติดที่ป้ายนิเทศในห้องเรียน	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกลักษณะของธงชาติไทยได้ ภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถปฏิบัติตนต่อ
 สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยได้

6. การประเมินผล

1. จากใบงาน
2. จากการนำเสนอ

ใบงาน
ให้นักเรียนระบายสีธงชาติไทย

กิจกรรมที่ 2

1. ชื่อกิจกรรม เพลงชาติ
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนแสดงออกในความเป็นไทยได้อย่างภาคภูมิใจ
  2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเคารพธงชาติได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อเตรียมการแข่งขันการ ตอบคำถามเกี่ยวกับเพลงชาติในกลุ่มของตนเอง (Reflection and discussion) 2. แต่ละกลุ่มตอบคำถามเกี่ยวกับเพลงชาติได้ ถูกต้อง (Experience) 3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ (Concept) 4. ครูอธิบายข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพลงชาติ และการนำสู่การปฏิบัติ (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนแสดงออกในความเป็นไทยได้อย่างภาคภูมิใจ และมีความรู้เกี่ยวกับการเคารพธงชาติ

6. การประเมินผล

1. จากใบงาน
2. จากการนำเสนองาน

ใบงาน

1. เมื่อได้ยินเพลงชาติ นักเรียนจะต้องทำอะไร

.....

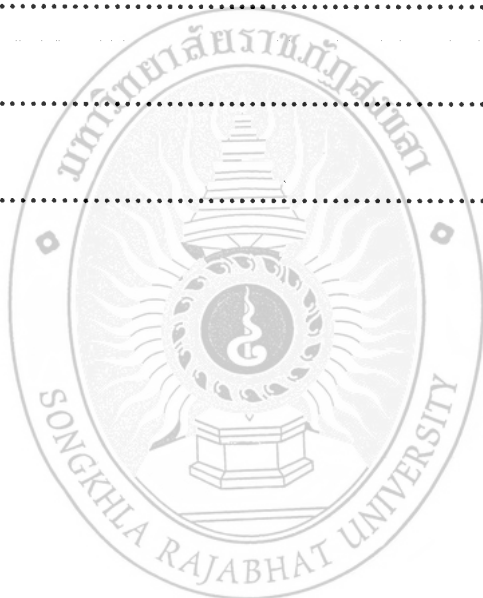
.....

2. ในชีวิตประจำวัน นักเรียนได้ยินเพลงชาติเวลาใดบ้าง

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 3

1. ชื่อกิจกรรม เด็กตีมีศาสนา
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนแสดงออกถึงความศรัทธาศาสนาของตนเอง
  2. ปฏิบัติกิจทางศาสนาของตนเองได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการนับถือศาสนาของบุคคลในชุมชนของตนเอง (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ (Reflection and discussion) 3. ให้ตัวแทนกลุ่มนักเรียนนำเสนอหลักศาสนาที่ตนนับถือ (Experimentation/Application) 4. ครูสรุปแนวคิดเกี่ยวกับการนับถือศาสนาและแนวปฏิบัติทางศาสนา (Concept)	1. กระดาษ A 4 2. ดินสอ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนแสดงออกถึงความศรัทธาศาสนาของตนเอง และปฏิบัติกิจทางศาสนาของตนเองได้

6. การประเมินผล

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการนำเสนอ

กิจกรรมที่ 4

1. ชื่อกิจกรรม เรารักในหลวง

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนจำพระฉายาลักษณ์พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 ได้
2. นักเรียนสำนึกในความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนดูภาพพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย (Reflection and discussion) 3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยและการทำดีเพื่อในหลวง (Concept) 4. ให้นักเรียนนำรูปติดไว้ในห้องเรียน (Experimentation/Application)	ภาพพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

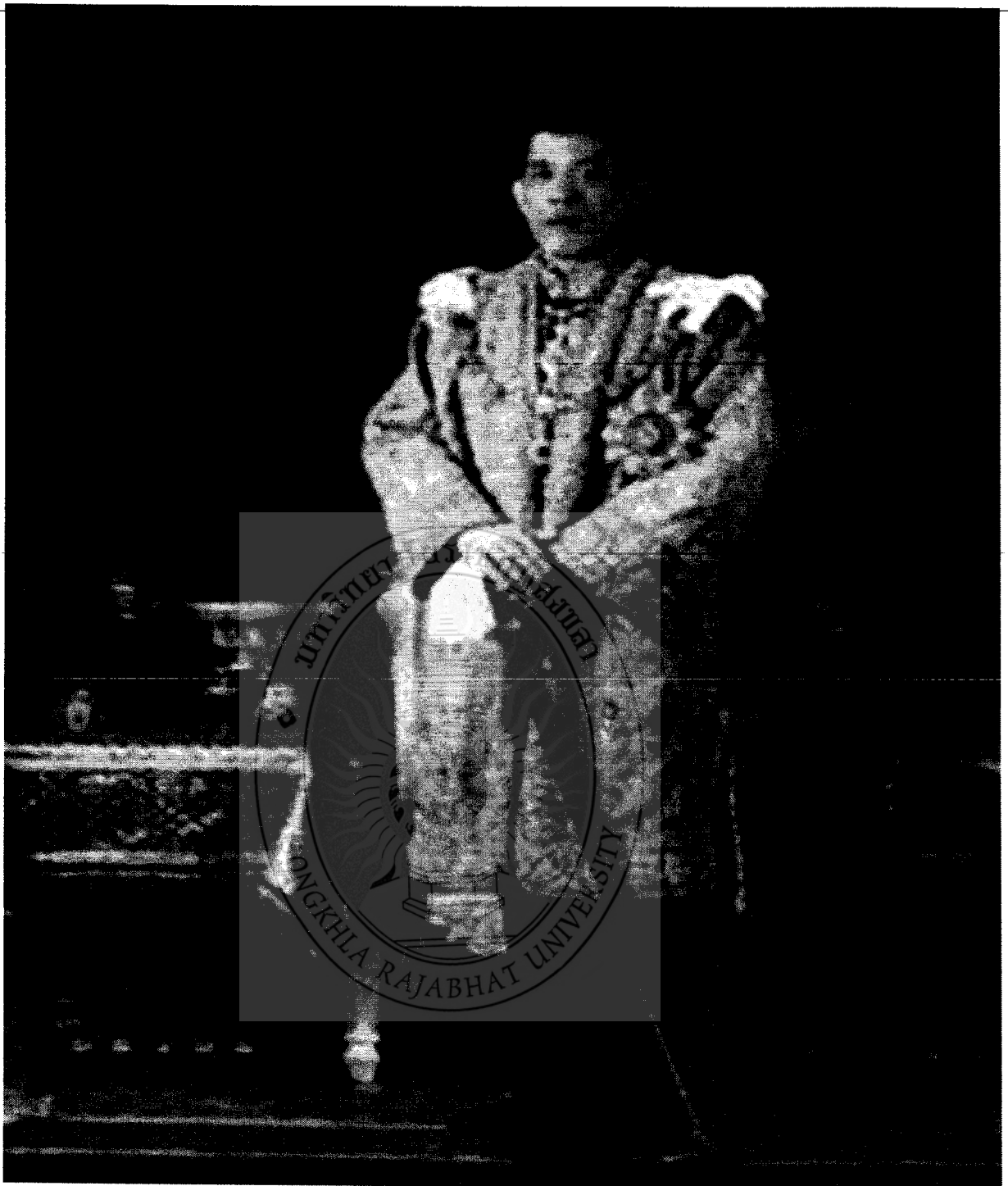
นักเรียนสามารถจำพระฉายาลักษณ์พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 ได้ และสำนึกในความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

6. การประเมินผล

1. จากการบอกบอกพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10
2. จากการแสดงความคิดเห็น

รัชกาลที่ .....

รัชกาลที่ .....

กิจกรรมที่ 5

1. ชื่อกิจกรรม หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของความซื่อสัตย์ได้
2. นักเรียนตระหนักและความสำคัญของความซื่อสัตย์
3. นักเรียนแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

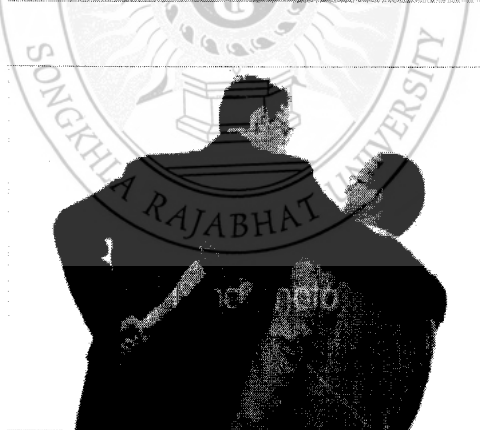
วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. แบ่งกลุ่มนักเรียน 2 คน แจกบัตรรูปภาพกลุ่มละ 1 ใบ (Experience) 2. ให้นักเรียนพิจารณารูปภาพแล้วนำไปติดในกระดานดำที่ครูแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ดี และไม่ดี (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ (Concept) 4. ให้นักเรียนนำความซื่อสัตย์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Experimentation/Application)	บัตรรูปภาพ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

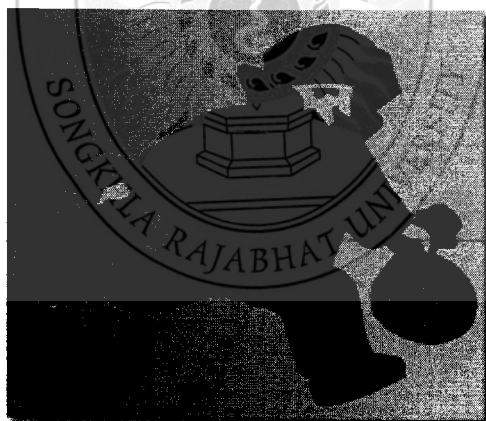
นักเรียนบอกลักษณะของความซื่อสัตย์ได้ ตระหนักและความสำคัญของความซื่อสัตย์

6. การประเมินผล

1. จากการจำแนกพฤติกรรมบัตรภาพ
2. จากการร่วมกันสรุป

กิจกรรมที่ 6

1. ชื่อกิจกรรม โตไปไม่โกง
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ได้
  2. นักเรียนแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนที่ตรงตามความเป็นจริง
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูแสดงบัตรประโยคที่แสดงพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์ให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าดีหรือไม่ดี (Experience) 2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อเล่าเรื่อง ความซื่อสัตย์ (Reflection and discussion) 3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปผลเสียของการไม่ซื่อสัตย์ (Concept) 4. ให้นักเรียนเลือกบัตรประโยคที่แสดงพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์ ติดไว้หน้าห้องเรียน (Experimentation/Application)	บัตรประโยค

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ได้ แสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนที่ตรงตามความเป็นจริง

6. การประเมินผล

1. จากการจำแนกพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์
2. จากการเล่าเรื่อง

กิจกรรมที่ 7

1. ชื่อกิจกรรม วินัยของหนู
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้
  2. นักเรียนยอมรับข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้
  3. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนบอกข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของห้องเรียนให้ได้มากที่สุด โดยครูเขียนข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของห้องเรียนลงในกระดานดำ (Experience)	ข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของห้องเรียน โรงเรียน
2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าข้อความที่ครูเรียงในกระดานดำตามความเป็นจริงที่ตนเองปฏิบัติ (Reflection and discussion)	
3. นักเรียนสรุป คำตอบของตนเอง และแนวปฏิบัติที่ถูกต้องข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของห้องเรียน (Concept)	
4. นักเรียนเขียนข้อตกลงในใบงาน (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอก ยอมรับ ปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของห้องเรียนได้

6. การประเมินผล

จากใบงาน

กิจกรรมที่ 8

1. ชื่อกิจกรรม ความรับผิดชอบของหนู

2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเองได้
  2. นักเรียนยอมรับความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเองได้
  3. นักเรียนปฏิบัติหน้าที่งานในความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเองได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนเขียนงานที่ตนเองรับผิดชอบทั้ง ใบบาง ที่บ้าน (Experience) 2. นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุย อภิปรายงานที่ แต่ละคนรับผิดชอบในบ้าน (Reflection and discussion) 3. นักเรียนสรุป คำตอบของตนเอง สรุปเป็นงาน กลุ่มเพื่อนำเสนอ (Concept) 4. ครูสนับสนุนให้นักเรียนนำแนวคิดที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอก ยอมรับ ปฏิบัติหน้าที่งานในความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเองได้

6. การประเมินผล
  1. ใบบาง
  2. จากการแสดงความคิดเห็น

กิจกรรมที่ 9

1. ชื่อกิจกรรม หนูน้อยนักอ่าน

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสรุปความรู้จากการอ่านได้
2. นักเรียนชอบอ่านหนังสือ
3. นักเรียนนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับนิทานที่นักเรียนชอบ (Experience) และแสดงหนังสือนิทาน (นำมาจากห้องสมุด) 2. นักเรียนนั่งเป็นวงกลม เพื่อดูรูปภาพในหนังสือนิทาน (Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนร่วมกันพูดคุย สรุปประโยชน์ของการอ่านหนังสือ (Concept) 4. ครูกำหนดให้นักเรียนฟังนิทานจากผู้ปกครอง หรือให้นักเรียนวาดภาพจากตัวละครในนิทาน (Experimentation/Application)	1. หนังสือนิทานเล่มเล็ก เท่ากับจำนวนนักเรียน 2. กระดาษ A 4

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนชอบอ่านหนังสือ นำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้

6. การประเมินผล

ความสนใจในการฟังและการดูรูปภาพ

กิจกรรมที่ 12

1. ชื่อกิจกรรม มุ่งมั่น คือ ฉันท
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนแสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้
  2. นักเรียนตั้งใจในการทำงาน
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนเขียนชื่อตนเองให้สวยงามลงในกระดาษ A4 (Experience) 2. ครูให้นักเรียนเอางานเขียนมาแสดงหน้าชั้น (Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนสรุป ร่วมกันสรุปเรื่องความมุ่งมั่นตั้งใจในการเขียนชื่อของตนเอง (Concept) 4. ครูให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นทั้งการทำงานและการเรียน (Experimentation/Application)	กระดาษ A 4

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

แสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้
6. การประเมินผล

จากการทำงาน

กิจกรรมที่ 13

1. ชื่อกิจกรรม   หนูน้อยมารยาทงาม
2. วัตถุประสงค์
  1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาท
  2. นักเรียนมีสัมมาคารวะ
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นและแสดงการ วิธีการไหว้ (Experience)	รูปภาพการไหว้
2. ให้นักเรียนดูภาพการไหว้จากรูปภาพ หรือสื่อ ออนไลน์ (Reflection and discussion)	
3. ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามรูปภาพเกี่ยวกับการ ไหว้ (Concept)	
4. ครูให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นและแสดงการ วิธีการไหว้ที่ถูกต้อง (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาทและมีสัมมาคารวะ
6. การประเมินผล

สังเกตจากการปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 14

1. ชื่อกิจกรรม เมืองไทยของเรา

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยได้
2. นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนดูภาพประเพณีที่สำคัญทั้งของไทยและต่างชาติ (Experience)	ภาพประเพณี เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง คริสต์มาส วาเลนไทน์ ปีใหม่ ฮาโลวีน เป็นต้น
2. ให้นักเรียนช่วยกันเลือกภาพที่เป็นประเพณีไทย (Reflection and discussion)	
3. ครูให้และนักเรียนร่วมกันแสดงคำตอบที่ถูกต้อง (Concept)	
4. ครูให้นักเรียนบอกประเพณีอื่นๆไทย (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยได้ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

จากการบอกประเพณีไทย

ใบงาน

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. ข้าว ใช่ ไม่ใช่

2. โขน ใช่ ไม่ใช่

3. ฮัลโหล ใช่ ไม่ใช่

4. ขอบคุณค่ะ ใช่ ไม่ใช่

5. หม่าม้า ใช่ ไม่ใช่

6. เค้ก ใช่ ไม่ใช่

7. พิชซ่า ใช่ ไม่ใช่

8. ไห้ว ใช่ ไม่ใช่

กิจกรรมที่ 16

1. ชื่อกิจกรรม ภูมิปัญญาไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกภูมิปัญญาไทยได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนเล่นมอญซ่อนผ้า (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปราย การละเล่นอื่นๆที่เป็นของคนไทย (Reflection and discussion) 3. ครูให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการละเล่นแบบ ไทย (Concept) 4. ครูให้นักเรียนละเล่นแบบไทยตามโอกาสที่ เหมาะสม(Experimentation/Application)	1. บัตรคำ 2. ดินสอสี

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย

6. การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมอภิปราย

กิจกรรมที่ 18

1. ชื่อกิจกรรม จิตสาธารณะ

2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะได้
  2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
  3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบอกสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียนคนละ 1 รายการ (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับการดูแลสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียนกลุ่มละ 1 รายการ (Reflection and discussion) 3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอการดูแลสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียน (Concept) 4. ครูให้แนวคิดเพิ่มเติมในการอาสางาน (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะ เห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ และปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

6. การประเมินผล

จากการสังเกตการทำจิตอาสาของนักเรียน

คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา
อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คำนำ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เริ่มต้นด้วยการศึกษานิยาม วิเคราะห์ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละวัย แต่ละบุคคล แล้วนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องในแต่ละคุณลักษณะแล้วนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ ไปบูรณาการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่างๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นทางใจ รู้จักใช้ความคิดที่เหมาะสม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความรู้ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนตามปกติเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การปรับตัวรู้จักและมีทักษะในการทำงานร่วมกันตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความงอกงามอย่างมีบูรณาการ เรียนรู้วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย คณะผู้วิจัยตามโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” จึงได้จัดทำ คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้น เพื่อให้ครูในโรงเรียนวัดเปรมศรัทธาได้ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และคาดหวังว่า คู่มือจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้

คณะผู้วิจัย

คำชี้แจงชุดคู่มือ

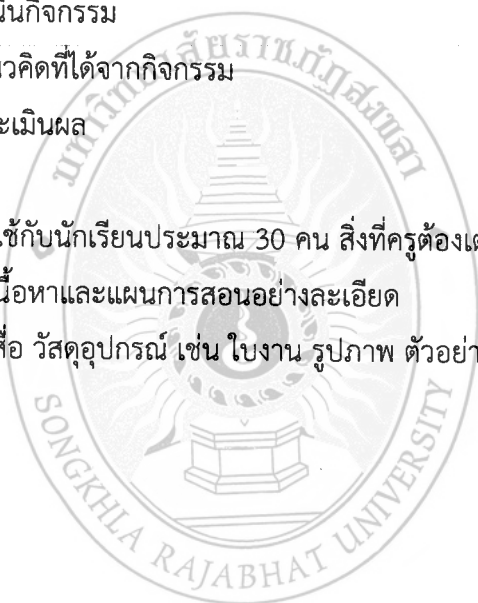
คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับนี้ จัดทำเพื่อเป็นแนวทางให้ครู ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” เนื้อหาในคู่มือ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ชื่อกิจกรรม
2. วัตถุประสงค์
3. เวลา
4. วิธีดำเนินกิจกรรม
5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม
6. การประเมินผล
7. ใบงาน

เอกสารคู่มือเล่มนี้ ใช้กับนักเรียนประมาณ 30 คน สิ่งที่ครูต้องเตรียมก่อนสอน

1. ศึกษาเนื้อหาและแผนการสอนอย่างละเอียด
2. เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เช่น ใบงาน รูปภาพ ตัวอย่างของจริง แหล่งเรียนภายใน

และนอกโรงเรียน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ธงชาติไทย	1
เพลงชาติ รักชาติ	3
ศาสนา	5
ในหลวงในความทรงจำ	6
เด็กซื่อสัตย์	7
หนูน้อยใจใสสะอาด	8
ดาวพิเศษเห็นนะ	10
ความรับผิดชอบ	11
หนูน้อยเรียนรู้	12
สิ่งของแสนรัก	13
คุณหนูพอเพียง	14
มุ่งมั่น คือ ฉันทัน	15
หนูน้อยมารยาทงาม	16
เมืองไทยของเรา	18
คนไทย	19
ภูมิปัญญาไทย	22
จิตสาธารณะ	24
จิตสาธารณะ	25

กิจกรรมที่ 1

1. ชื่อกิจกรรม ธงชาติไทย

2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกความหมายของสีธงชาติไทยได้
  2. นักเรียนภูมิใจในความเป็นไทย
  3. นักเรียนปฏิบัติตนต่อสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. นักเรียนแบ่งกลุ่มทำใบงาน ความหมายของสีธงชาติไทย (Experience) 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองาน (Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนจากใบงาน (Concept) 4. ครูชวนคิดว่าเมื่อได้ยินเพลงชาติแล้ว ทุกคนควรทำอะไร (Experimentation/Application)	1. ใบงาน 2. สีไม้

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

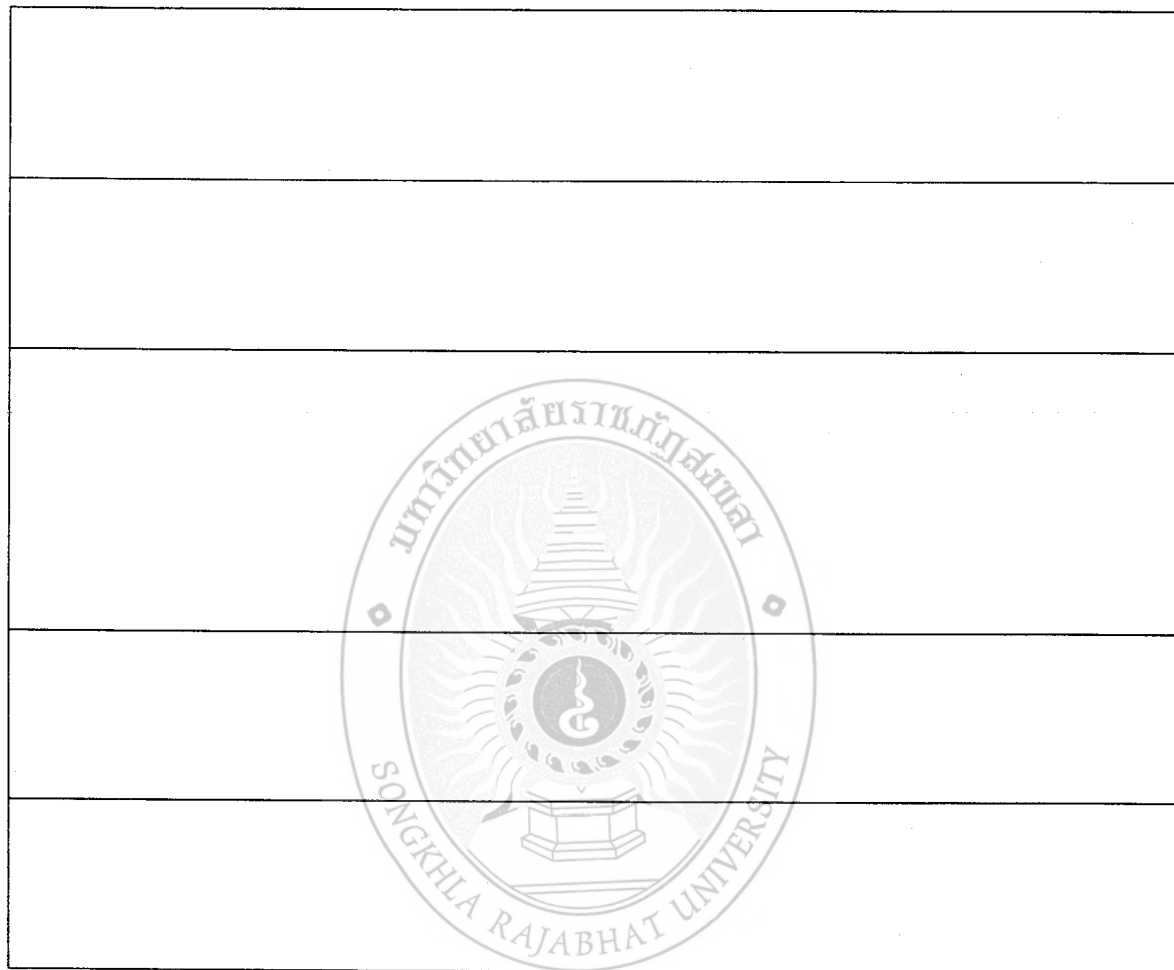
นักเรียนบอกลักษณะของธงชาติไทยและความหมายของสีของธงชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถปฏิบัติตนต่อสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยได้

6. การประเมินผล

1. จากใบงาน
2. จากการนำเสนอ

ใบงาน

ให้นักเรียนระบายสีและบอกความหมายของสีของธงชาติไทย

กิจกรรมที่ 2

1. ชื่อกิจกรรม เพลงชาติ รักชาติ
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนแสดงออกถึงความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
  2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเคารพธงชาติได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำใบงานเกี่ยวกับเพลงชาติในกลุ่มของตนเอง (Reflection and discussion) 2. แต่ละกลุ่มเขียนเติมคำเนื้อเพลงชาติได้ถูกต้อง (Experience) 3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ (Concept) 4. ครูอธิบายข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพลงชาติ และร่วมกันร้องเพลงชาติที่ถูกต้อง นำสู่การปฏิบัติจริง (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนแสดงออกในความเป็นไทยได้อย่างภาคภูมิใจ และมีความรู้เกี่ยวกับการเคารพธงชาติ

6. การประเมินผล

1. จากใบงาน
2. จากการนำเสนองาน

ใบงาน

เติมคำในช่องว่าง

ประเทศไทยรวม.....ชาติเชื้อไทย

เป็นประชารัฐ ไผท.....ทุกส่วน

.....คงไว้ได้ทั้งมวล

ด้วย.....หมายรักสามัคคี

ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่.....

เอกราชจะ.....ใครข่มขี่

สละเลือดทุกหยาดเป็น.....

.....ประเทศชาติไทยทว่ามีชัย ชโย

กิจกรรมที่ 3

1. ชื่อกิจกรรม ศาสนา

2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ
  2. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามหลักศาสนาของตนเอง

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามศาสนาที่ตนนับถือและ คุยกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาของ ตนเอง (Experience) 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสิ่งที่พูดคุยหน้าชั้น เรียน (Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการปฏิบัติตน แต่ละศาสนา (Concept) 4. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ให้ เหมาะสมตามศาสนาต่างๆ (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนแสดงออกถึงความศรัทธาศาสนาของตนเอง และปฏิบัติกิจทางศาสนาของตนเองได้

6. การประเมินผล

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการนำเสนอ

กิจกรรมที่ 4

1. ชื่อกิจกรรม ในหลวงในความทรงจำ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกพระราชกรณียกิจของในหลวงรัชกาลที่ 9 ได้
2. นักเรียนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนดูภาพพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 (Experience) 2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ร่วมกันพูดคุยและอภิปรายถึงพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 และนำเสนอหน้าชั้นเรียน (Reflection and discussion) 3. ครูให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจและพระราชดำรัสของกษัตริย์ไทย (Concept) 4. ให้นักเรียนทบทวนและนำแนวคิดที่ได้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน (Experimentation/Application)	1. ภาพพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 รัชกาลที่ 10 2. ภาพพระราชกรณียกิจ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนสามารถบอกบอกพระราชกรณียกิจของในหลวงรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 ได้ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อคนไทย

6. การประเมินผล

จากการแสดงความคิดเห็นและอภิปรายในชั้นเรียน

กิจกรรมที่ 5

1. ชื่อกิจกรรม เด็กซื่อสัตย์

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์
2. นักเรียนแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<p>1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 – 3 กลุ่มตามความเหมาะสม ให้นักเรียนอ่านนิทานส่งเสริมความซื่อสัตย์ กลุ่มละ 1 เล่ม (Experience)</p> <p>2. ส่งตัวแทนในกลุ่มออกมาสรุปเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง พร้อมทั้งข้อคิดที่ได้รับ (Reflection and discussion)</p> <p>3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ (Concept)</p> <p>4. ให้นักเรียนนำข้อคิดและแนวปฏิบัติไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (Experimentation/Application)</p>	<p>1. หนังสือนิทานส่งเสริมความซื่อสัตย์</p>

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนตระหนักเล็งเห็นถึงความสำคัญ และแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์

6. การประเมินผล

1. จากการนำเสนอข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน
2. จากการร่วมกันสรุปของครูและนักเรียน

กิจกรรมที่ 6

1. ชื่อกิจกรรม

หนูน้อยใจใสสะอาด

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนได้เรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความสุจริต
2. นักเรียนแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนตามแนวทางของความถูกต้อง

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูเปิดเพลง “โตไปไม่โกง” ให้นักเรียนฟัง 2-3 รอบ (Experience) 2. ครูแจกเนื้อเพลงให้นักเรียนแต่ละคน ร่วมกันอ่านและแปลความเนื้อเพลง (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญที่ได้ (Concept) 4. ให้นักเรียนเลือกเหตุการณ์ใกล้ตัวมาเปรียบเทียบกับเพลง (Experimentation/Application)	1. วิดีโอเพลงโตไปไม่โกง 2. ใบงานเนื้อเพลงโตไปไม่โกง

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความสุจริต และแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนตามแนวทางของความถูกต้อง

6. การประเมินผล

1. จากการสรุปเนื้อหาของเพลง
2. จากการยกตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

เนื้อเพลง โตไปไม่โกง

จิตสำนึก ที่เราต้องมี เพื่อจะเป็นคนดี เมื่อเป็นผู้ใหญ่

ห้าข้อ ห้าคำ แค่นี้ทำได้ เป็นเรื่องง่ายๆ เท่านั้นเอง

* ข้อ ๑ ซื่อสัตย์ ข้อ ๒ รับผิดชอบ ข้อ ๓ รักในความเป็นธรรม

ข้อ ๔ พอเพียง ข้อ ๕ ทำเพื่อส่วนรวม ...แค่นี้ ทำง่ายไม่ยากเลย

** เป็นคนดี เราจะไม่คดโกง

คนคดโกง เขาเป็นคนไม่ดี

เมื่อเป็นผู้ใหญ่ จะไม่ลืมเรื่องนี้

จะเป็นคนดี “โตไปไม่โกง”

(* ,**)

*** ลา ล้าลา โตไปไม่โกง (x๔)

กิจกรรมที่ 7

1. ชื่อกิจกรรม ตาวิเศษเห็นนะ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถแยกประเภทของขยะได้
2. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของการทิ้งขยะได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูแจกบัตรภาพกองขยะ และให้นักเรียนร่วม ตอบคำถามจากภาพ (Experience) 2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม และแจกบัตรภาพ ขยะประเภทต่างๆ แล้วให้ในกลุ่มช่วยกันแยก ประเภท (Reflection and discussion) 3. นักเรียนแข่งกันนำบัตรภาพในกลุ่มมาใส่ให้ ตรงตามประเภท (Concept) 4. นักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการ แยกขยะในแต่ละวัน (Experimentation/Application)	1. บัตรภาพกองขยะ 2. บัตรภาพขยะประเภทต่างๆ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนสามารถแยกขยะและทิ้งขยะลงในถังได้ถูกต้องตามประเภท

6. การประเมินผล

การทำกิจกรรมแยกขยะในชั้นเรียน

กิจกรรมที่ 8

1. ชื่อกิจกรรม ความรับผิดชอบ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองได้
2. นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบตนเองได้อย่างเหมาะสม

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<p>1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบอกหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองเกี่ยวกับงานบ้าน และให้นักเรียนแต่ละคนบอกหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองเกี่ยวกับการเรียน (Experience)</p> <p>2. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเด็ก และบทบาทหน้าที่ของนักเรียน (Reflection and discussion)</p> <p>3. ครูให้แนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของเด็ก และบทบาทหน้าที่ของนักเรียน (Concept)</p> <p>4. ครูให้แนวคิดนักเรียนในการแสดงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง (Experimentation/Application)</p>	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกและยอมรับปฏิบัติหน้าที่งานในความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเองได้

6. การประเมินผล

จากการแสดงความคิดเห็น

กิจกรรมที่ 9

1. ชื่อกิจกรรม หนูน้อยเรียนรู้
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้
  2. นักเรียนชอบและสนใจสิ่งรอบตัว
  3. นักเรียนนำสิ่งที่พบเห็นมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนสามารถสืบค้น ข้อมูลความรู้จากสื่อใดได้บ้าง (Experience) 2. นักเรียนนั่งเป็นวงกลม เพื่อเล่าประสบการณ์ การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ในชีวิตประจำวัน (Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนร่วมกันพูดคุย สรุปประโยชน์ ของการเรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้ (Concept) 4. ครูให้แนวคิดกับนักเรียนว่า นักเรียนสามารถ เรียนรู้สิ่งต่างๆได้ทุกที่ และการเลือกใช้สื่อที่ เหมาะสม (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม
นักเรียนสนใจสื่อเรียนรู้รอบตัว
6. การประเมินผล
ความสนใจในการฟังและร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์

กิจกรรมที่ 11

1. ชื่อกิจกรรม คุณหนูพอเพียง
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกแนวทางการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงได้
  2. นักเรียนเห็นคุณค่าของเงินและสิ่งของ
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายลักษณะของความพอเพียง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ (Reflection and discussion) 2. ครูให้ข้อมูลและประสบการณ์ ความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับการอยู่อย่างพอเพียง (Experience) แล้วให้นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมพอเพียง 3. ให้นักเรียนนำเสนอ สรุปผลการอภิปราย (Concept) 4. ครูสนับสนุนให้นักเรียนนำความรู้ความพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Experimentation/Application) 	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนมีแนวคิดในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
6. การประเมินผล

จากการตอบคำถามและการอภิปราย

กิจกรรมที่ 12

1. ชื่อกิจกรรม มุ่งมั่น คือ ฉันทัน
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนแสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้
  2. นักเรียนตั้งใจในการทำงาน
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนระบายสีสวยงามลงในใบงาน (Experience) 2. ครูให้นักเรียนเอางานตามใบงานมาแสดงหน้า ชั้น(Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนสรุป ร่วมกันสรุปเรื่องความ มุ่งมั่นตั้งใจในการระบายสีของตนเอง (Concept) 4. ครูให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นทั้งการทำงานและ การเรียนรู้ (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

แสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้
6. การประเมินผล

จากการทำงาน

กิจกรรมที่ 13

1. ชื่อกิจกรรม หนูน้อยมารยาทงาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการไหว้
2. นักเรียนมีสัมมาคารวะ

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการไหว้ 3 ระดับ (Experience) 2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความแตกต่างการไหว้แบบต่างๆในรูปภาพ (Reflection and discussion) 3. ครูให้แนวคิดเกี่ยวกับการไหว้พระสงฆ์ การไหว้ผู้ใหญ่ และผู้อาวุโสกว่า (Concept) 4. ครูให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นแสดงการไหว้ที่ถูกต้อง (Experimentation/Application)	รูปภาพ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการไหว้

6. การประเมินผล

สังเกตจากการปฏิบัติ

ภาพแสดงการไหว้

ระดับที่ ๑ การไหว้พระ ได้แก่ การไหว้พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ รวมทั้งปูชนียวัตถุ ปูชนียสถาน ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในกรณีที่ไม่สามารถกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ได้ โดยประนมมือแล้วยกขึ้นพร้อมกับค้อมศีรษะลงให้หัวแม่มือจรดระหว่างคิ้ว ปลายนิ้วแนบส่วนบนของหน้าผาก

ระดับที่ ๒ การไหว้ผู้มีพระคุณและผู้อาวุโส ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ครู อาจารย์ และผู้ที่เราเคารพนับถือ โดยประนมมือแล้วยกขึ้นพร้อมกับค้อมศีรษะลงให้หัวแม่มือจรดปลายจมูก ปลายนิ้วแนบระหว่างคิ้ว

ระดับที่ ๓ การไหว้บุคคลทั่ว ๆ ไป ที่เคารพนับถือหรือผู้มีอาวุโสสูงกว่าเล็กน้อย โดยประนมมือแล้วยกขึ้นพร้อมกับค้อมศีรษะลงให้หัวแม่มือจรดปลายคาง ปลายนิ้วแนบปลายจมูก

กิจกรรมที่ 14

1. ชื่อกิจกรรม เมืองไทยของเรา
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยได้
  2. นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทย
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนดูภาพประเพณีที่สำคัญทั้งของไทยและต่างชาติ (Experience) 2. ให้นักเรียนช่วยกันเลือกภาพที่เป็นประเพณีไทย (Reflection and discussion) 3. ครูให้และนักเรียนร่วมกันแสดงคำตอบที่ถูกต้อง (Concept) 4. ครูให้นักเรียนบอกประเพณีอื่นๆไทย (Experimentation/Application)	ภาพประเพณี เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง คริสต์มาส วาเลนไทน์ ปีใหม่ ฮาโลวีน เป็นต้น

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยได้ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย
6. การประเมินผล

จากการบอกประเพณีไทย

กิจกรรมที่ 15

1. ชื่อกิจกรรม คนไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยได้
2. นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบอกสิ่งทีแสดงความเป็นไทย 1 ข้อ (Experience) โดยครูเขียนในกระดาน 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ทำกิจกรรมในใบงาน (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองานกลุ่ม (Concept) 4. ครูให้นักเรียนนำผลงานติดบอร์ด (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยและ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

จากใบงาน

ใบงาน

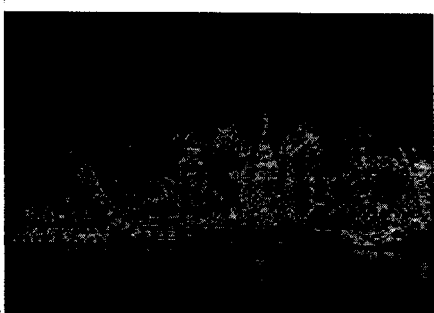
ให้นักเรียนเขียนอธิบายภาพ

1. .....

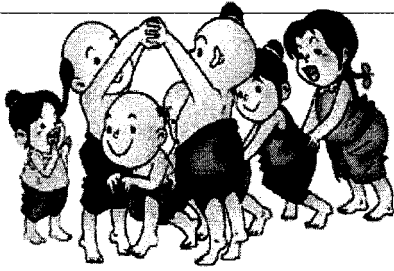
2. .....

3. .....

4. .....

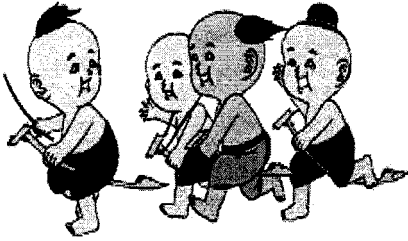
5. .....

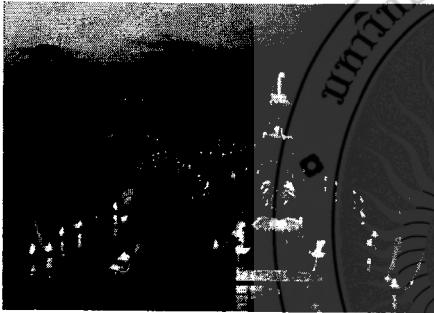
6.

.....

7.

.....

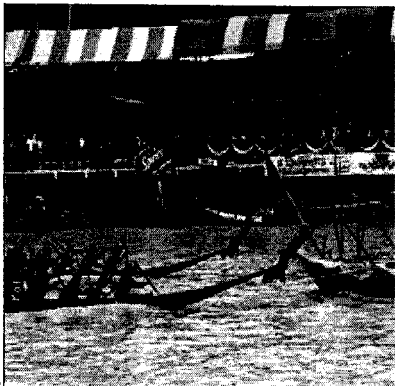
8.

.....

9.

.....

10.

.....

กิจกรรมที่ 16

1. ชื่อกิจกรรม ภูมิปัญญาไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกภูมิปัญญาไทยได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนพูดถึงลักษณะของคนไทย (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายลักษณะที่ดีของคนไทย (Reflection and discussion) 3. ครูให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะที่คนไทยควรดำรงไว้ (Concept) 4. ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามลักษณะที่ดีของคนไทยตามโอกาสที่เหมาะสม (Experimentation/Application)	ใบความรู้

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนเห็นคุณค่าของความเป็นไทย

6. การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมอภิปราย

คุณลักษณะของคนไทย

รักสงบ

เคารพอาวุโส

ชอบบันเทิง (สนุกสนาน)

จิตใจเอื้ออารี

โอนอ่อนผ่อนตาม

เชื่อโชคกลางของขลัง

เชื่อกฎแห่งกรรม

เมตตากรุณา ผักชีโรยหน้า

มีความเกรงใจ ให้อภัยเสมอ

ยอมตามผู้มีอำนาจ

ตามใจต่างชาติ รักเอกราช

ไม่กระตือรือร้น

สุกเอาเผากิน

ไม่ยอมให้ใครดูหมิ่น

ช่างอดช่างทน

เป็นคนใจกว้าง ฉลาดเลือกงาน

ทำการมักเบ่ง

รักถิ่นและครอบครัว

อ่อนน้อมถ่อมตน

กตัญญูกตเวที

ชอบมือกสิสิทธิ์

เคร่งครัดเคารพแต่พระมหากษัตริย์

กิจกรรมที่ 17

1. ชื่อกิจกรรม จิตสาธารณะ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะได้
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครุณำนักเรียนออกไปนอกห้องเรียนเพื่อ ช่วยกันเก็บขยะบริเวณโรงเรียน (Experience) 2. ให้นักเรียนร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับการ ทำงานเพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวม ตามใบงาน (Reflection and discussion) 3. ครูให้ความคิดเห็นว่าการทำงานนั้นเป็นงานที่ ทำด้วยความเต็มใจ และไม่หวังผลตอบแทน (Concept) 4. ครูให้นักเรียนอาสาทำงานในการช่วยเหลือพ่อ แม่ (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนมีจิตสำนึกปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ

6. การประเมินผล

สังเกตจากการทำงานเก็บขยะในโรงเรียน

กิจกรรมที่ 18

1. ชื่อกิจกรรม

จิตสาธารณะ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะได้
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบอกสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของชุมชนคนละ 1 รายการ (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับการดูแลสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของชุมชนกลุ่มละ 1 รายการ (Reflection and discussion) 3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอการดูแลสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของชุมชน (Concept) 4. ครูให้แนวคิดเพิ่มเติมในการอาสางาน (Experimentation/Application) 	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะ เห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ และปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

6. การประเมินผล

จากการสังเกตการทำจิตอาสาของนักเรียน

คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา

อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คำนำ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เริ่มต้นด้วยการศึกษานิยามวิเคราะห์ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละวัย แต่ละบุคคล แล้วนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องในแต่ละคุณลักษณะแล้วนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ ไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่างๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นทางใจ รู้จักใช้ความคิดที่เหมาะสม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความรู้ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนตามปกติเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การปรับตัวรู้จักและมีทักษะในการทำงานร่วมกันตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความงอกงามอย่างมีบูรณาการเรียนรู้วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย คณะผู้วิจัยตามโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” จึงได้จัดทำ คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนขึ้น เพื่อให้ครูในโรงเรียนวัดเปรมศรัทธาได้ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และคาดหวังว่า คู่มือจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้

คณะผู้วิจัย

คำชี้แจงชุดคู่มือ

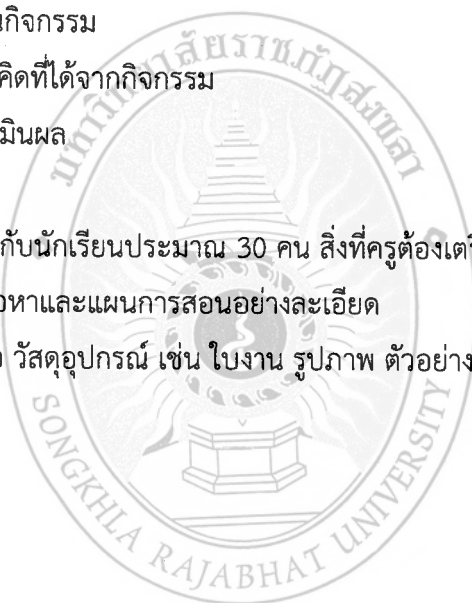
คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับนี้ จัดทำเพื่อเป็นแนวทางให้ครู ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” เนื้อหาในคู่มือ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ชื่อกิจกรรม
2. วัตถุประสงค์
3. เวลา
4. วิธีดำเนินกิจกรรม
5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม
6. การประเมินผล
7. ใบงาน

เอกสารคู่มือเล่มนี้ ใช้กับนักเรียนประมาณ 30 คน สิ่งที่ครูต้องเตรียมก่อนสอน

1. ศึกษาเนื้อหาและแผนการสอนอย่างละเอียด
2. เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เช่น ใบงาน รูปภาพ ตัวอย่างของจริง แหล่งเรียนภายใน

และนอกโรงเรียน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ธงไตรรงค์	1
เพลงชาติ	2
เด็กดี มีศาสนา	3
เรารักในหลวง	4
หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	5
โตไปไม่โกง	6
วินัยของหนู	7
ความรับผิดชอบของหนู	8
หนูน้อยนักอ่าน	9
บันทึกรายจ่าย	10
คุณหนูพอเพียง	11
มุ่งมั่น คือ ฉันทัน	12
เมืองไทยของเรา	13
คนไทย	14
ภูมิปัญญาไทย	16
วิเคราะห์มารยาท	17
จิตสาธารณะ	18
จิตสาธารณะ	19

กิจกรรมที่ 1

1. ชื่อกิจกรรม ธงไตรรงค์
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกลักษณะของธงชาติไทยได้
  2. นักเรียนภูมิใจในความเป็นไทย
  3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนต่อสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูแจกกระดาษ A 4 ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น กำหนดให้นักเรียนออกไปนอกห้องเรียนเพื่อวาดรูปธงชาติไทย (Experience) 2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนลักษณะของธงชาติ (Reflection and discussion) 3. ตัวแทนกลุ่มออกไปนำเสนอลักษณะของธงชาติตามความคิดเห็นของกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะของธงชาติไทย หรือธงไตรรงค์ (Concept) 4. ครูและนักเรียนช่วยกัน ร้องเพลงชาติ และเชิญชวนให้เคารพทุกชาติ เมื่อได้ยินเพลงชาติไทย(Experimentation/Application)	1. กระดาษ A 4 2. ดินสอ 3. ดินสอสี

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

จากชิ้นงานและจากการอภิปราย

กิจกรรมที่ 2

1. ชื่อกิจกรรม เพลงชาติ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนแสดงออกในความเป็นไทยได้อย่างภาคภูมิใจ
2. นักเรียนสามารถร้องเพลงชาติไทยได้อย่างถูกต้อง

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อเตรียมการแข่งขันการร้องเพลงชาติในกลุ่มของตนเอง (Reflection and discussion) 2. แต่ละกลุ่มออกไปร้องเพลงชาติและครูให้คะแนนกลุ่มที่ร้องเพลงชาติได้ถูกต้อง พร้อมเพรียงที่สุด (Experience) 3. ครูเปิดเพลงชาติให้นักเรียนฟัง (Concept) 4. ให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลงชาติที่ถูกต้อง (Experimentation/Application) 	สื่อเพลงชาติ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนร้องเพลงชาติได้ถูกต้อง

6. การประเมินผล

จากการร้องเพลงชาติ

กิจกรรมที่ 3

1. ชื่อกิจกรรม เด็กดี มีศาสนา
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกสัญลักษณ์ทางศาสนาของตนเองได้
  2. นักเรียนแสดงออกถึงความศรัทธาศาสนาของตนเอง
  3. ปฏิบัติกิจทางศาสนาของตนเองได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูแจกกระดาษ A 4 ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น กำหนดให้นักเรียนวาดรูปสัญลักษณ์ทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนสัญลักษณ์ทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (Reflection and discussion) 3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและกิจกรรมที่ปฏิบัติต่อสัญลักษณ์นั้น (Concept) 4. ให้นักเรียนร่วมกันสวดมนต์ตามศาสนาที่ตนเองนับถือ (Experimentation/Application)	1. กระดาษ A 4 2. ดินสอ 3. ดินสอสี

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนแสดงออกถึงความศรัทธาศาสนาของตนเอง และปฏิบัติกิจทางศาสนาของตนเองได้

6. การประเมินผล

1. จากการตอบคำถาม
2. จากการนำเสนอ

กิจกรรมที่ 4

1. ชื่อกิจกรรม เรารักในหลวง
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกชื่อพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10 ได้ถูกต้อง
  2. นักเรียนสำนึกในความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย
  3. นักเรียนแสดงออกซึ่งความสำนึกในความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนดูภาพพระมหากษัตริย์ไทย รัชกาลที่ 10 (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย - ชื่อของพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10 ของไทย - พระราชโอรสของใคร (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยและการทำดีเพื่อในหลวง (Concept) 4. ให้นักเรียนสรุปวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยและนำรูปติดไว้ในห้องเรียน (Experimentation/Application)	ภาพพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนสำนึกในความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย แสดงออกซึ่งความสำนึกใน
ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

6. การประเมินผล

จากการอภิปราย

กิจกรรมที่ 5

1. ชื่อกิจกรรม หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกลักษณะของความซื่อสัตย์ได้
  2. นักเรียนตระหนักและสำคัญของความซื่อสัตย์
  3. นักเรียนแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูเปิดสื่อ YouTube นิทานเรื่องความซื่อสัตย์ ให้นักเรียนดู (Experience) 2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับผลเสียของ การไม่ซื่อสัตย์ จากนิทาน (Reflection and discussion) 3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่แสดงถึง ความซื่อสัตย์ (Concept) 4. ให้นักเรียนเขียนคำสัญญาว่าตนเองจะเป็นคน ซื่อสัตย์ลงในกระดาษรูปหัวใจ เขียนชื่อและ ระบายสี แล้วติดบอร์ดในห้องเรียน (Experimentation/Application)	1. สื่อนิทาน จาก You tube 2. กระดาษรูปหัวใจ 3. ดินสอสี

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนตระหนักถึงเห็นถึงความสำคัญ และแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์

6. การประเมินผล

จากการอภิปราย

กิจกรรมที่ 6

1. ชื่อกิจกรรม โต้ไปไม่โกง
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ได้
  2. นักเรียนเกรงกลัวต่อการกระทำผิดต่อคำมั่นสัญญา
  3. นักเรียนแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนที่ตรงตามความเป็นจริง
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้เล่านิทาน เรื่อง เด็กเลี้ยงแกะให้นักเรียน ฟัง พร้อมบอกผลที่เกิดขึ้น (Experience) 2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อเล่าเรื่องการพูดโกหก ของตนเอง และผลที่เกิดขึ้น แล้วเลือกเรื่อง ผลร้ายแรงของการพูดโกหก (Reflection and discussion) 3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปผลเสียของการพูดโกหก (Concept) 4. ให้นักเรียนเขียนป้ายคำขวัญ “ห้องเรียนของเด็กซื่อสัตย์” ลงในกระดาษแข็ง ระบายสี ติดไว้หน้าห้องเรียน (Experimentation/Application)	1. นิทานเรื่อง เด็กเลี้ยงแกะ 2. กระดาษแข็ง 3. สีเมจิก

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความสุจริต และแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนตามแนวทางของความถูกต้อง

6. การประเมินผล

นักเรียนมีความตระหนักถึงความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรมที่ 7

1. ชื่อกิจกรรม

วินัยของหนู

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้
2. นักเรียนยอมรับข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้
3. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<p>1. ครูให้นักเรียนบอกข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของห้องเรียน โรงเรียนให้ได้มากที่สุด โดยครูเขียนข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนลงในบัตรคำ เรียงเป็นลำดับบนกระดานดำ (Experience)</p> <p>2. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ลงในกระดาษคำตอบของตนเองตามลำดับที่ครูเรียงในกระดานดำตามความเป็นจริง (Reflection and discussion)</p> <p>3. นักเรียนสรุป คำตอบของตนเอง และแนวปฏิบัติที่ถูกต้องข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน (Concept)</p> <p>4. นักเรียนเขียนข้อตกลงในใบงาน (Experimentation/Application)</p>	<p>1. เอกสารข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของห้องเรียน โรงเรียน</p> <p>2. ใบงาน</p>

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้

6. การประเมินผล

จากการอภิปราย สรุปคำตอบ

กิจกรรมที่ 9

1. ชื่อกิจกรรม หนูน้อยนักอ่าน
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนสรุปความรู้จากการอ่านได้
  2. นักเรียนชอบอ่านหนังสือ
  3. นักเรียนนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูกำหนดให้นักเรียนอ่านนิทานสั้นๆ คนละ 1 เล่ม (Experience) 2. นักเรียนนั่งเป็นวงกลม แต่ละคนเล่านิทานที่ตนเองอ่านให้เพื่อนฟัง (Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนร่วมกันพูดคุย สรุปประโยชน์ของการอ่านหนังสือ (Concept) 4. ครูกำหนดให้นักเรียนมีสมุดบันทึกการอ่านคนละ 1 เล่มเพื่อบันทึกการอ่านหรือการค้นหาความรู้ของตนเองทุกวัน (Experimentation/Application)	หนังสือนิทานเล่มเล็ก เท่ากับจำนวนนักเรียน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนรักการอ่านเพิ่มขึ้น

6. การประเมินผล

ครูตรวจบันทึกการอ่าน

กิจกรรมที่ 10

1. ชื่อกิจกรรม บันทึกรายจ่าย
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกแนวทางการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงได้
  2. นักเรียนเห็นคุณค่าของเงินและสิ่งของ
  3. นักเรียนบันทึกรายจ่ายของตนเองได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนช่วยกันเย็บสมุดเล่มเล็กจากกระดาษ หน้าเดียวซึ่งครูไม่ใช้แล้ว สร้างเป็นสมุดบันทึกรายจ่าย คนละ 1 เล่ม (Experience) 2. ให้นักเรียนวาดรูปปกและร่วมกันอภิปรายประโยชน์ในการใช้สมุดเพื่อการบันทึก ความรู้สึกต่อผลงานของตนเอง (Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนร่วมกันพูดคุย แนวทางในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง (Concept) 4. ครูกำหนดให้นักเรียนบันทึกการใช้จ่ายของตนเองทุกวัน (Experimentation/Application)	1. กระดาษ A 4 2. ที่เย็บกระดาษ 3. ดินสอสี

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนเห็นคุณค่าของเงินและสิ่งของ
6. การประเมินผล

จากการตรวจสอบสมุดบันทึก

กิจกรรมที่ 12

1. ชื่อกิจกรรม มุ่งมั่น คือ ฉันทัน
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนแสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้
  2. นักเรียนตั้งใจในการทำงาน
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. แจกเหรียญบาทให้นักเรียนคนละ 1 เหรียญ เพื่อแข่งขันโยนลงในแก้วน้ำ จำนวน 5 ครั้งเพื่อหาผู้ชนะ (Experience) 2. ให้นักเรียนคนที่ชนะ อันดับที่ 1 ถึง 3 พูดคุยอภิปราย กระบวนการ วิธีการในการโยนเหรียญ (Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนสรุป เรื่องความมุ่งมั่นในการทำงาน (Concept) 4. ครูให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นทั้งการทำงานและการเรียน (Experimentation/Application)	1. เหรียญบาท 2. แก้วน้ำ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

แสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้

6. การประเมินผล

จากการทำงาน

กิจกรรมที่ 13

1. ชื่อกิจกรรม **เสน่ห์เมืองไทย**

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยได้
2. นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทย
3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างประเพณีที่สำคัญของไทย (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในใบงาน (Reflection and discussion) 3. ครูให้และนักเรียนร่วมกันแสดงคำตอบที่ถูกต้อง (Concept) 4. ครูให้นักเรียนวาดรูปสิ่งที่ตนเองชอบเกี่ยวกับประเพณีไทย (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยได้ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

จากใบงาน

กิจกรรมที่ 14

1. ชื่อกิจกรรม คนไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยได้
2. นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทย
3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบอกสิ่งที่แสดงความเป็นไทย 1 ข้อ (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ทำกิจกรรมในใบงาน (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองานกลุ่ม (Concept) 4. ครูให้นักเรียนนำผลงานติดบอร์ด (Experimentation/Application) 	<p>ใบงาน “เมืองไทย น่าอยู่”</p>

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

จากการนำเสนองาน

ใบงาน

ให้นักเรียนเขียน mind map สิ่งดี ๆ ในเมืองไทย

กิจกรรมที่ 15

1. ชื่อกิจกรรม ภูมิปัญญาไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกภูมิปัญญาไทยได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย
3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนบอกลักษณะของบ้านของตนเองที่แสดงถึงความเป็นท้องถิ่น (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายลักษณะของท้องถิ่นได้ เช่น อาหาร ภาษา การแต่งกาย ของใช้ในบ้าน เป็นต้น (Reflection and discussion) 3. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมาเล่าประเด็นการพูดคุย (Concept) 4. ครูชื่นชมประเด็นที่นักเรียนพูดคุยและพูดถึงการอนุรักษ์สิ่งต่างๆไว้ (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยและ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียน

กิจกรรมที่ 16

1. ชื่อกิจกรรม   วิเคราะห์มารยาท
2. วัตถุประสงค์
  1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาท
  2. นักเรียนมีสัมมาคารวะ
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนบอกมารยาทที่เหมาะสมของนักเรียน (Experience) 2. ให้นักเรียนอภิปรายมารยาทที่น่ารักจะส่งผลต่อตนเองอย่างไร (Reflection and discussion) 3. ครูให้แนวคิดและสนับสนุนให้นักเรียนมีมารยาทที่น่ารักและฝึกเป็นกิจวัตร (Concept) 4. ครูให้นักเรียนทบทวนมารยาทที่น่ารักร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง (Experimentation/Application)	รูปภาพการไหว้

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาทและมีสัมมาคารวะ

6. การประเมินผล

สังเกตจากการปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 18

1. ชื่อกิจกรรม จิตสาธารณะ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะได้
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน
3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบอกสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียนคนละ 1 รายการ (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับการดูแลสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียนกลุ่มละ 1 รายการ (Reflection and discussion) 3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอการดูแลสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยกำหนดเขตพื้นที่ วิธีการในการดูแล (Concept) 4. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง จิตสาธารณะของฉัน (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะ เห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ และปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

6. การประเมินผล

จากการสังเกตการทำจิตอาสาของนักเรียนและจากการเขียนเรียงความของนักเรียน

คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา

อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คำนำ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เริ่มต้นด้วยการศึกษานิยามวิเคราะห์ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละวัย แต่ละบุคคล แล้วนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องในแต่ละคุณลักษณะแล้วนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ ไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่างๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นทางใจ รู้จักใช้ความคิดที่เหมาะสม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความรู้ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนตามปกติเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การปรับตัวรู้จักและมีทักษะในการทำงานร่วมกันตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความงอกงามอย่างมีบูรณาการ เรียนรู้วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย คณะผู้วิจัยตามโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” จึงได้จัดทำ คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนขึ้น เพื่อให้ครูในโรงเรียนวัดเปรมศรัทธาได้ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และคาดหวังว่า คู่มือจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้

คณะผู้วิจัย

คำชี้แจงชุดคู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับนี้ จัดทำเพื่อเป็นแนวทางให้ครู ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนวัดเปรมศรีธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” เนื้อหาในคู่มือ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ชื่อกิจกรรม
2. วัตถุประสงค์
3. เวลา
4. วิธีดำเนินการกิจกรรม
5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม
6. การประเมินผล
7. ใบงาน

เอกสารคู่มือเล่มนี้ ใช้กับนักเรียนประมาณ 30 คน สิ่งที่คุณครูต้องเตรียมก่อนสอน

1. ศึกษาเนื้อหาและแผนการสอนอย่างละเอียด
2. เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เช่น ใบงาน รูปภาพ ตัวอย่างของจริง แหล่งเรียนภายใน

และนอกโรงเรียน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ธงไตรรงค์	1
หน้าที่ของพลเมืองไทย	2
ศาสนา ยึดเหนี่ยวจิตใจ	3
เมืองไทยของเรา	4
หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	5
โตไปไม่โกง	6
วินัยของหนู	7
ความรับผิดชอบของหนู	9
หนูน้อยนักอ่าน	11
เพียงพอ พอเพียง	12
คุณหนูพอเพียง	14
มุ่งมั่นในการทำงาน	15
เสน่ห์เมืองไทย	16
คนไทย	18
ภูมิปัญญาไทย	19
หนูน้อยมารยาทงาม	20
จิตสาธารณะ	21
จิตสาธารณะ	22

กิจกรรมที่ 1

1. ชื่อกิจกรรม ธงไตรรงค์
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนร้องเพลงชาติได้ถูกต้องทั้งเนื้อร้องและทำนอง
  2. นักเรียนภูมิใจในความเป็นไทย
  3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนต่อสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนทุกคนออกมายืนหน้าชั้น ร้องเพลง ชาติพร้อมๆกัน (Experience) 2. ให้นักเรียนร้องเพลงชาติทีละคน ครูให้ข้อมูล ย้อนกลับการร้องเพลงชาติที่ถูกต้องทั้งเนื้อร้อง และทำนอง และเพลงชาติเป็นเพลงที่แสดงถึง ความเป็นเอกราชของชาติไทย (Reflection and discussion) 3. นักเรียนร้องเพลงชาติพร้อมเพรียงกันอีกครั้ง หนึ่ง (Concept) 4. ครูเสนอแนะให้นักเรียนช่วยกัน ร่วมร้องเพลง ชาติที่ถูกต้องชัดเจนในการเข้าแถวตอนเช้า และ เชิญชวนให้เคารพทุกชาติ เมื่อได้ยินเพลงชาติ ไทย(Experimentation/Application)	เนื้อเพลงชาติ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนถูกต้องทั้งเนื้อร้องและทำนอง ภูมิใจในความเป็นไทย สามารถปฏิบัติตนต่อสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยได้

6. การประเมินผล

จากการร้องเพลงชาติและจากการอภิปราย

กิจกรรมที่ 3

1. ชื่อกิจกรรม ศาสนา ยึดเหนี่ยวจิตใจ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกวันสำคัญทางศาสนาของตนเองได้
2. นักเรียนแสดงออกถึงความศรัทธาศาสนาของตนเอง
3. ปฏิบัติกิจทางศาสนาของตนเองได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูแจกกระดาษ A 4 ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น กำหนดให้นักเรียนวาดรูปสัญลักษณ์ทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนวันสำคัญทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (Reflection and discussion) 3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา วันสำคัญและกิจกรรมที่ปฏิบัติในวันสำคัญ (Concept) 4. ให้นักเรียนร่วมกันสวดมนต์ตามศาสนาที่ตนเองนับถือ (Experimentation/Application)	1. กระดาษ A 4 2. ดินสอ 3. ดินสอสี

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนได้แนวทางในการปฏิบัติตามศาสนาที่ตนเองนับถือ

6. การประเมินผล

จากใบงานและการร่วมอภิปราย

กิจกรรมที่ 6

1. ชื่อกิจกรรม โต้ไปไม่โกง
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ได้
  2. นักเรียนเกรงกลัวต่อการกระทำผิดต่อคำมั่นสัญญา
  3. นักเรียนแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนที่ตรงตามความเป็นจริง
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้เล่ากรณีศึกษาผู้ที่ไม่ซื่อสัตย์ คอร์ปชั่น แล้วมีการลงโทษ (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับข่าวหรือสถานการณ์ใกล้ตัวเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ คอร์ปชั่น (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปผลเสียของการคอร์ปชั่น (Concept) 4. ให้นักเรียนเขียนป้ายคำขวัญ “ห้องเรียนของเด็กซื่อสัตย์” ลงในกระดาษแข็ง ระบายสี ติดไว้หน้าห้องเรียน (Experimentation/Application)	กรณีศึกษาจากข่าวหนังสือพิมพ์

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความสุจริต และแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนตามแนวทางของความถูกต้อง

6. การประเมินผล

จากการอภิปรายในชั้นเรียนและสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 7

1. ชื่อกิจกรรม วินัยของหนู
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกวินัยในตนเองได้
  2. นักเรียนยอมรับวินัยในตนเองได้
  3. นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการมีวินัยในตนเอง
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้ความหมายของคำว่า วินัย เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจ (Concept) 2. นักเรียนบอก พฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง คนละ 1 รายการ (Experience) 3. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับและให้นักเรียนสะท้อน ผลของการมีวินัยของตนเอง (Reflection and discussion) 4. ให้นักเรียนเขียนวินัยของตนเองเพิ่มเติมในใบ งาน (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

ปฏิบัติตนเพื่อการมีวินัยในตนเองได้

6. การประเมินผล

จากใบงาน

ใบงาน

วินัยในตนเองของฉัน

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

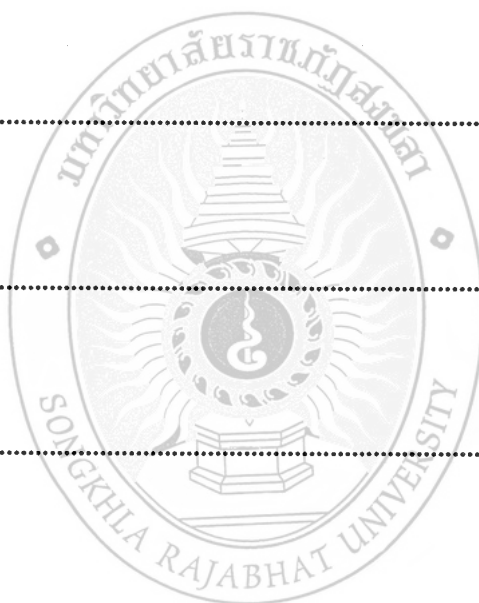
6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

ใบงาน

ความรับผิดชอบของฉัน

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

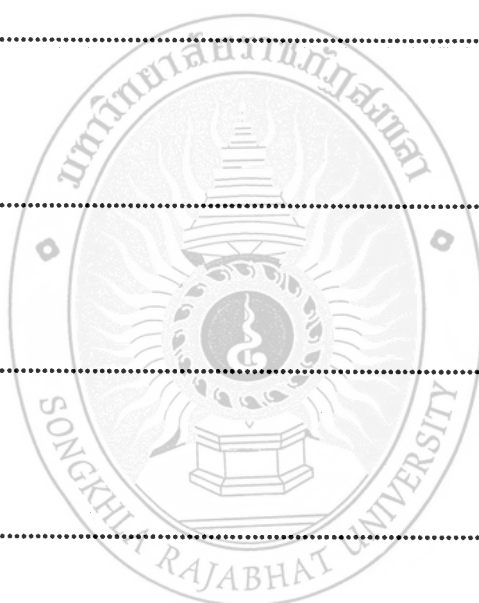
6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

กิจกรรมที่ 9

1. ชื่อกิจกรรม หนูน้อยนักอ่าน
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนสรุปความรู้จากการอ่านได้
  2. นักเรียนชอบอ่านหนังสือ
  3. นักเรียนนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม เล่าเรื่อง หนังสือเล่มโปรด (Experience) 2. ครูและนักเรียนร่วมกันพูดคุย สรุปประโยชน์ของการอ่านหนังสือ (Reflection and discussion) 3. ครูให้แนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่าน (Concept) 4. ครูกำหนดให้นักเรียนมีสมุดบันทึกการอ่านคนละ 1 เล่มเพื่อบันทึกการอ่านหรือการค้นหาความรู้ของตนเองทุกวัน (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนสรุปความรู้จากการอ่านได้ ชอบอ่านหนังสือ นำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้

6. การประเมินผล

จากการอภิปรายและตรวจบันทึกการอ่าน

กิจกรรมที่ 10

1. ชื่อกิจกรรม เพียงพอ พอเพียง

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกแนวทางการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของเงินและสิ่งของ
3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<p>1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบอกพฤติกรรมพอเพียงจากความเข้าใจของตนเอง (Experience)</p> <p>2. ครูให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการอยู่อย่างพอเพียง (Concept)</p> <p>2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่ออภิปรายการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน (Reflection and discussion)</p> <p>4. ครูกำหนดให้นักเรียนบันทึกการใช้ชีวิตพอเพียงของตนเองลงในใบงาน (Experimentation/Application)</p>	<p>ใบงาน</p>

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกแนวทางการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

6. การประเมินผล

จากการอภิปราย

ใบงาน

ความพอเพียงของฉัน

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

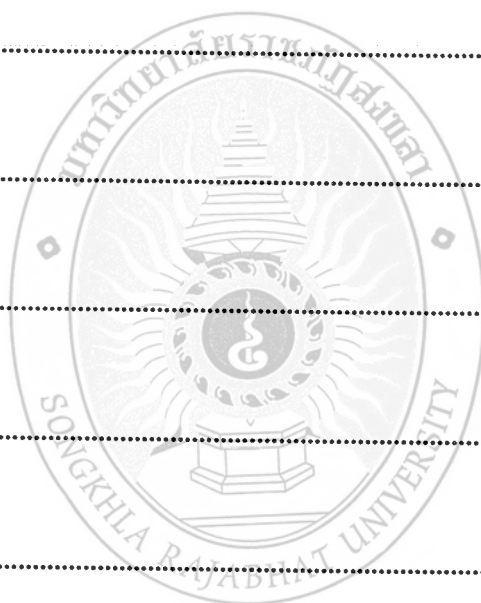
6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

กิจกรรมที่ 12

1. ชื่อกิจกรรม มุ่งมั่นในการทำงาน

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนแสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้
2. นักเรียนตั้งใจในการทำงาน
3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนช่วยกันตัดกระดาษสี่ประติษฐ์เป็นรูปดอกไม้ แล้วตกแต่งป้ายนิเทศในชั้นเรียน (Experience)	1. กระดาษ 2. กรรไกร 3. ลวดเย็บกระดาษ
2. ให้นักเรียน พูดคุยอภิปราย กระบวนการวิธีการในการกระดาษให้สวยงาม (Reflection and discussion)	
3. ครูและนักเรียนสรุป เรื่องความมุ่งมั่นในการทำงาน (Concept)	
4. ครูให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นทั้งการทำงานและการเรียน (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

แสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้

6. การประเมินผล

จากการทำงาน

กิจกรรมที่ 13

1. ชื่อกิจกรรม เมืองไทยของเรา
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยได้
  2. นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทย
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างอาหารที่ชอบ รับประทาน (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในใบงาน (Reflection and discussion) 3. ครูให้และนักเรียนร่วมกันแสดงคำตอบที่ ถูกต้อง (Concept) 4. ครูให้นักเรียนวาดรูปสิ่งที่ตนเองชอบเกี่ยวกับ ประเพณีไทย (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยและ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียน

ใบงาน

ให้นักเรียนขีดเส้นใต้ ข้อความที่แสดงถึงความเป็นไทย

หนังสือเลข 1   การทักทายว่า Hello   การลอยกระทง

การแห่ขันหมาก   วันวาเลนไทน์   การเล่นตีจับ

การเล่นเกมส์ในคอมพิวเตอร์   ไก่ทอด เค เอฟ ซี   ซูชิ

การไหว้   การรดน้ำดำหัว

กิจกรรมที่ 14

1. ชื่อกิจกรรม คนไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยได้
2. นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มบอกสิ่งที่เป็นสิ่งที่น่าสนใจของสงขลาให้มากที่สุด ในกระดาษ A 4 (Experience) 2. ให้นักเรียนในกลุ่ม เลือกประเด็นที่กลุ่มสนใจมากที่สุด เพราะเหตุใด (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองานกลุ่ม (Concept) 4. ครูให้นักเรียนภาคภูมิใจ เมืองสงขลา (Experimentation/Application) 	กระดาษ A4

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยและ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียน

กิจกรรมที่ 15

1. ชื่อกิจกรรม ภูมิปัญญาไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกภูมิปัญญาไทยได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนบอกการแสดงทางใต้ที่นักเรียนชื่นชอบ (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายการเล่นอื่นๆที่เป็นของคนใต้ (Reflection and discussion) 3. ครูให้ความหมายของการอนุรักษ์การแสดงวัฒนธรรมใต้ (Concept) 4. ครูชื่นชมประเด็นที่นักเรียนพูดคุยและพูดถึงการอนุรักษ์สิ่งต่างๆไว้ (Experimentation/Application) 	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยและ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียน

กิจกรรมที่ 16

1. ชื่อกิจกรรม หนูน้อยมารยาทงาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาท
2. นักเรียนมีสัมมาคารวะ

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นและแสดงการ วิธีการไหว้ (Experience) 2. ให้นักเรียนดูภาพการไหว้จากรูปภาพ หรือสื่อ ออนไลน์ (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามรูปภาพเกี่ยวกับการ ไหว้ (Concept) 4. ครูให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นและแสดงการ วิธีการไหว้ที่ถูกต้อง (Experimentation/Application)	รูปภาพการไหว้

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาทและมีสัมมาคารวะ

6. การประเมินผล

สังเกตจากการปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 17

1. ชื่อกิจกรรม จิตสาธารณะ
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะได้
  2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
  3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างการช่วยเหลือพ่อแม่ของตนเองคนละ 1 รายการ (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับการทำงานเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ (Reflection and discussion) 3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอการทำงานเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ โดยครูให้ความคิดเห็นว่าการทำงาานั้นเป็นงานที่ทำด้วยความเต็มใจ และไม่หวังผลตอบแทน (Concept) 4. ครูให้นักเรียนบันทึกงานอาสาที่ตนเองจะทำการในการช่วยเหลือพ่อแม่ (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนมีจิตสำนึกปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ
6. การประเมินผล

จากการอภิปราย

กิจกรรมที่ 18

1. ชื่อกิจกรรม จิตสาธารณะ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะได้
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมหรืองานเพื่อผู้อื่น เช่น คนทำงานในวัด คนเก็บขยะในชายหาด เป็นต้น (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ โดยไม่ต้องให้ครูหรือพ่อแม่บอก (Reflection and discussion) 3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนองานกลุ่ม (Concept) 4. ครูให้ข้อเสนอเพิ่มเติม (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะ เห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ และปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

6. การประเมินผล

จากการสังเกตการทำจิตอาสาของนักเรียน

คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา
อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คำนำ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เริ่มต้นด้วยการศึกษานิยาม วิเคราะห์ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละวัย แต่ละบุคคล แล้วนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องในแต่ละคุณลักษณะแล้วนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ ไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่างๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นทางใจ รู้จักใช้ความคิดที่เหมาะสม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความรู้ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนตามปกติเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การปรับตัวรู้จักและมีทักษะในการทำงานร่วมกันตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความองอาจอย่างมีบูรณาการเรียนรู้วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย คณะผู้วิจัยตามโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” จึงได้จัดทำ คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนขึ้น เพื่อให้ครูในโรงเรียนวัดเปรมศรัทธาได้ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และคาดหวังว่า คู่มือจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้

คณะผู้วิจัย

คำชี้แจงชุดคู่มือ

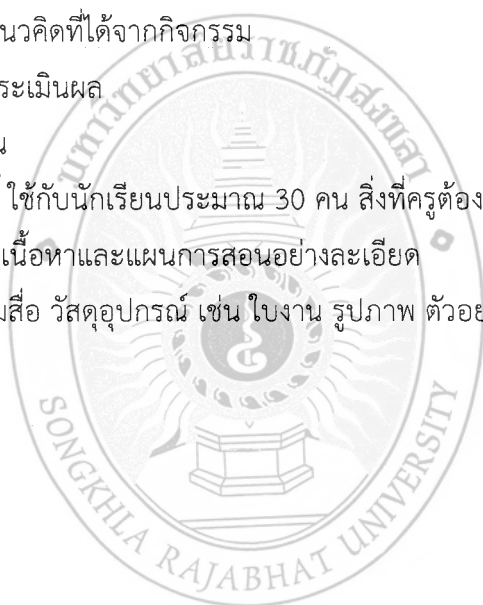
คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับนี้ จัดทำเพื่อเป็นแนวทางให้ครู ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” เนื้อหาในคู่มือ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ชื่อกิจกรรม
2. วัตถุประสงค์
3. เวลา
4. วิธีดำเนินการกิจกรรม
5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม
6. การประเมินผล
7. ใบงาน

เอกสารคู่มือเล่มนี้ ใช้กับนักเรียนประมาณ 30 คน สิ่งที่ครูต้องเตรียมก่อนสอน

1. ศึกษาเนื้อหาและแผนการสอนอย่างละเอียด
2. เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เช่น ใบงาน รูปภาพ ตัวอย่างของจริง แหล่งเรียนภายใน

และนอกโรงเรียน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ธงไตรรงค์	1
หน้าที่ของพลเมืองไทย	2
ศาสนา ยึดเหนี่ยวจิตใจ	3
เมืองไทยของเรา	4
หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	5
โตไปไม่โกง	6
วินัยของหนู	7
ความรับผิดชอบของหนู	9
หนูน้อยนักอ่าน	11
เพียงพอ พอเพียง	12
คุณหนูพอเพียง	14
มุ่งมั่นในการทำงาน	15
เมืองไทยของเรา	16
คนไทย	18
ภูมิปัญญาไทย	19
หนูน้อยมารยาทงาม	20
จิตสาธารณะ	21
จิตสาธารณะ	21

กิจกรรมที่ 1

1. ชื่อกิจกรรม

ธงไตรรงค์

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนร้องเพลงชาติได้ถูกต้องทั้งเนื้อร้องและทำนอง
2. นักเรียนภูมิใจในความเป็นไทย
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนต่อสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนทุกคนออกมายืนหน้าชั้น ร้องเพลงชาติพร้อมๆกัน (Experience) 2. ให้นักเรียนร้องเพลงชาติทีละคน ครูให้ข้อมูลย้อนกลับการร้องเพลงชาติที่ถูกต้องทั้งเนื้อร้องและทำนอง และเพลงชาติเป็นเพลงที่แสดงถึงความเป็นเอกราชของชาติไทย (Reflection and discussion) 3. นักเรียนร้องเพลงชาติพร้อมเพรียงกันอีกครั้งหนึ่ง (Concept) 4. ครูเสนอแนะให้นักเรียนช่วยกัน ร้องเพลงชาติที่ถูกต้องชัดเจนในการเข้าแถวตอนเช้า และเชิญชวนให้เคารพทุกชาติ เมื่อได้ยินเพลงชาติไทย(Experimentation/Application)	เนื้อเพลงชาติ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนถูกต้องทั้งเนื้อร้องและทำนอง ภูมิใจในความเป็นไทย สามารถปฏิบัติตนต่อสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยได้

6. การประเมินผล

จากการร้องเพลงชาติและจากการอภิปราย

กิจกรรมที่ 3

1. ชื่อกิจกรรม ศาสนา ยึดเหนี่ยวจิตใจ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกวันสำคัญทางศาสนาของตนเองได้
2. นักเรียนแสดงออกถึงความศรัทธาศาสนาของตนเอง
3. ปฏิบัติกิจทางศาสนาของตนเองได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูแจกกระดาษ A 4 ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น กำหนดให้นักเรียนวาดรูปสัญลักษณ์ทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนวันสำคัญทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา วันสำคัญและกิจกรรมที่ปฏิบัติในวันสำคัญ (Concept) 4. ให้นักเรียนร่วมกันสวดมนต์ตามศาสนาที่ตนเองนับถือ (Experimentation/Application)	1. กระดาษ A 4 2. ดินสอ 3. ดินสอสี

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนได้แนวทางในการปฏิบัติตามศาสนาที่ตนเองนับถือ

6. การประเมินผล

จากใบงานและการร่วมอภิปราย

กิจกรรมที่ 5

1. ชื่อกิจกรรม หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของความซื่อสัตย์ได้
2. นักเรียนตระหนักและสำคัญของความซื่อสัตย์
3. นักเรียนแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูอธิบายความหมายของความซื่อสัตย์ (Concept) 2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ (Reflection and discussion) 3. ให้นักเรียนแต่ละคนบอกพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของตนเองจากชีวิตประจำวัน ตามความหมายที่ครูอธิบาย (Experience) 4. ครูให้คำชมเชยและให้ยึดความซื่อสัตย์ในการดำเนินชีวิต (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนตระหนักและสำคัญของความซื่อสัตย์ และแสดงออกซึ่งพฤติกรรมความซื่อสัตย์ในชีวิตประจำวัน

6. การประเมินผล

จากการอภิปราย การยกตัวอย่างพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของตนเอง

กิจกรรมที่ 6

1. ชื่อกิจกรรม โดไปไม่โกง

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ได้
2. นักเรียนเกรงกลัวต่อการกระทำผิดต่อคำมั่นสัญญา
3. นักเรียนแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนที่ตรงตามความเป็นจริง

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<p>1. ครูให้เล่ากรณีศึกษาผู้ที่ไม่ซื่อสัตย์ คอร์ปชั่น แล้วมีการลงโทษ (Experience)</p> <p>2. แบ่งกลุ่มเพื่อให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับข่าวหรือสถานการณ์ใกล้ตัวเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ คอร์ปชั่น (Reflection and discussion)</p> <p>3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปผลเสียของการคอร์ปชั่น (Concept)</p> <p>4. ให้นักเรียนเขียนป้ายคำขวัญ “ห้องเรียนของเด็กซื่อสัตย์” ลงในกระดาษแข็ง ระบายสี ติดไว้หน้าห้องเรียน (Experimentation/Application)</p>	<p>กรณีศึกษาจากข่าวหนังสือพิมพ์</p>

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความสุจริต และแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนตามแนวทางของความถูกต้อง

6. การประเมินผล

จากการอภิปรายในชั้นเรียนและสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 7

1. ชื่อกิจกรรม วินัยของหนู

2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกวินัยในตนเองได้
  2. นักเรียนยอมรับวินัยในตนเองได้
  3. นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการมีวินัยในตนเอง

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้ความหมายของคำว่า วินัย เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจ (Concept) 2. นักเรียนบอก พฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง คนละ 1 รายการ (Experience) 3. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับและให้นักเรียนสะท้อน ผลของการมีวินัยของตนเอง (Reflection and discussion) 4. ให้นักเรียนเขียนวินัยของตนเองเพิ่มเติมในใบ งาน (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

ปฏิบัติตนเพื่อการมีวินัยในตนเองได้

6. การประเมินผล

จากใบงาน

ใบงาน

วินัยในตนเองของฉัน

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

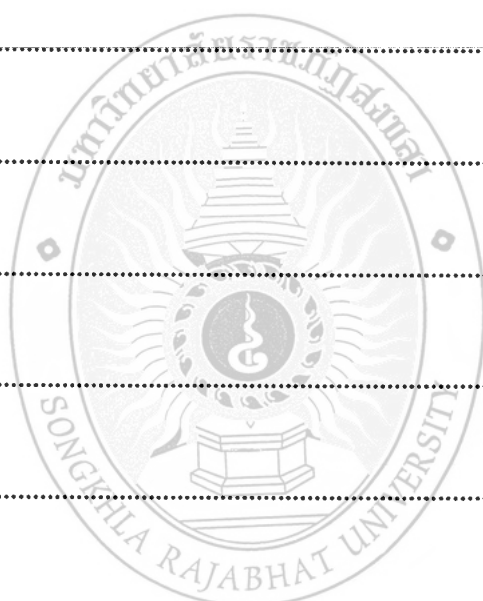
6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

ใบงาน

ความรับผิดชอบของฉัน

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

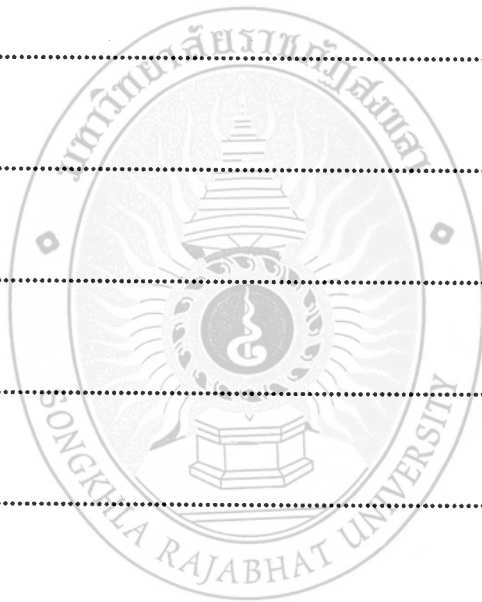
6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

กิจกรรมที่ 9

1. ชื่อกิจกรรม หนูน้อยนักอ่าน
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนสรุปความรู้จากการอ่านได้
  2. นักเรียนชอบอ่านหนังสือ
  3. นักเรียนนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม เล่าเรื่อง หนังสือ เล่มโปรด (Experience) 2. ครูและนักเรียนร่วมกันพูดคุย สรุปประโยชน์ของการอ่านหนังสือ (Reflection and discussion) 3. ครูให้แนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่าน (Concept) 4. ครูกำหนดให้นักเรียนมีสมุดบันทึกการอ่านคนละ 1 เล่มเพื่อบันทึกการอ่านหรือการค้นหาความรู้ของตนเองทุกวัน (Experimentation/Application)	หนังสือ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนสรุปความรู้จากการอ่านได้ ชอบอ่านหนังสือ แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้

6. การประเมินผล

จากการแลกเปลี่ยนความรู้

ใบงาน

ความพอเพียงของฉัน

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

กิจกรรมที่ 11

1. ชื่อกิจกรรม คุณหนูพอเพียง

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกแนวทางการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของเงินและสิ่งของ
3. นักเรียนดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปราย พฤติกรรมที่ปฏิบัติแล้วทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนให้ได้ มากที่สุด เขียนลงในกระดาษ A 4 (Experience) 2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประเด็น พฤติกรรมที่ปฏิบัติแล้วทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนมาก ที่สุดตามความคิดเห็นของกลุ่มนำเสนอต่อกลุ่ม ใหญ่ (Reflection and discussion) 3. ครูให้ความหมายของการดำเนินชีวิตอย่าง พอเพียง (Concept) 4. ครูให้นักเรียนนำผลงานไปติดบอร์ด (Experimentation/Application)	กระดาษ A 4

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

6. การประเมินผล

จากใบงานและการร่วมอภิปราย

กิจกรรมที่ 12

1. ชื่อกิจกรรม มุ่งมั่นในการทำงาน

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนแสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้
2. นักเรียนตั้งใจในการทำงาน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนช่วยกันตัดกระดาษสีประดิษฐ์เป็นรูปดอกไม้ แล้วตกแต่งป้ายนิเทศในชั้นเรียน (Experience) 2. ให้นักเรียน พูดคุยอภิปราย กระบวนการวิธีการในการกระดาษให้สวยงาม (Reflection and discussion) 3. ครูและนักเรียนสรุป เรื่องความมุ่งมั่นในการทำงาน (Concept) 4. ครูให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นทั้งการทำงานและการเรียน (Experimentation/Application)	1. กระดาษ 2. กรรไกร 3. สวดเย็บกระดาษ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

แสดงความมุ่งมั่นในการทำงานได้

6. การประเมินผล

จากการทำงาน

ใบงาน

ให้นักเรียนขีดเส้นใต้ ข้อความที่แสดงถึงความเป็นไทย

หนังตะลุง   เลข 1   การทักทายว่า Hello   การลอยกระทง

การแห่ขันหมาก   วันวาเลนไทน์   การเล่นตีจับ

การเล่นเกมสล็อตในคอมพิวเตอร์   ไก่ทอด เค เอฟ ซี   ซูชิ

การไหว้   การรดน้ำดำหัว

กิจกรรมที่ 15

1. ชื่อกิจกรรม ภูมิปัญญาไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกภูมิปัญญาไทยได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนบอกการแสดงทางใต้ที่นักเรียน ชื่นชม (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปราย การละเล่นอื่นๆที่เป็นของคนใต้ (Reflection and discussion) 3. ครูให้ความหมายของการอนุรักษ์การแสดง วัฒนธรรมใต้ (Concept) 4. ครูชื่นชมประเด็นที่นักเรียนพูดคุยและพูดถึง การอนุรักษ์สิ่งต่างๆไว้ (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยและ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียน

กิจกรรมที่ 16

1. ชื่อกิจกรรม   หนูน้อยมารยาทงาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาท
2. นักเรียนมีสัมมาคารวะ
3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นและแสดงการ วิธีการไหว้ (Experience) 2. ให้นักเรียนดูภาพการไหว้จากรูปภาพ หรือสื่อ ออนไลน์ (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามรูปภาพเกี่ยวกับการ ไหว้ (Concept) 4. ครูให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นและแสดงการ วิธีการไหว้ที่ถูกต้อง (Experimentation/Application)	รูปภาพการไหว้

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาทและมีสัมมาคารวะ

6. การประเมินผล

สังเกตจากการปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 17

1. ชื่อกิจกรรม

จิตสาธารณะ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะได้
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<p>1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างการช่วยเหลือพ่อแม่ของตนเองคนละ 1 รายการ (Experience)</p> <p>2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับการทำงานเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ (Reflection and discussion)</p> <p>3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอการทำงานเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ โดยครูให้ความคิดเห็นว่าการทำงาานนั้นเป็นงานที่ทำด้วยความเต็มใจ และไม่หวังผลตอบแทน (Concept)</p> <p>4. ครูให้นักเรียนบันทึกงานอาสาที่ตนเองจะทำการช่วยเหลือพ่อแม่ (Experimentation/Application)</p>	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนมีจิตสำนึกปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ

6. การประเมินผล

จากการอภิปราย

กิจกรรมที่ 18

1. ชื่อกิจกรรม

จิตสาธาธารณะ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธาธารณะได้
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธาธารณะ
3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสาธาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมหรืองานเพื่อผู้อื่น เช่น คนทำงานในวัด คนเก็บขยะในชายหาด เป็นต้น (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ โดยไม่ต้องให้ครูหรือพ่อแม่บอก (Reflection and discussion) 3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนองานกลุ่ม (Concept) 4. ครูให้ข้อเสนอเพิ่มเติม (Experimentation/Application) 	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธาธารณะ เห็นความสำคัญของการมีจิตสาธาธารณะ และปฏิบัติกิจกรรมสาธาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

6. การประเมินผล

จากการสังเกตการทำจิตอาสาของนักเรียน

คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา

อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คำนำ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เริ่มต้นด้วยการศึกษานิยาม วิเคราะห์ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละวัย แต่ละบุคคล แล้วนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องในแต่ละคุณลักษณะแล้วนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ ไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่างๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นทางใจ รู้จักใช้ความคิดที่เหมาะสม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความรู้ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนตามปกติเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การปรับตัวรู้จักและมีทักษะในการทำงานร่วมกันตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความงอกงามอย่างมีบูรณาการเรียนรู้วิธีการที่จะอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย คณะผู้วิจัยตามโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” จึงได้จัดทำ คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนขึ้น เพื่อให้ครูในโรงเรียนวัดเปรมศรัทธาได้ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และคาดหวังว่า คู่มือจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้

คณะผู้วิจัย

คำชี้แจงชุดคู่มือ

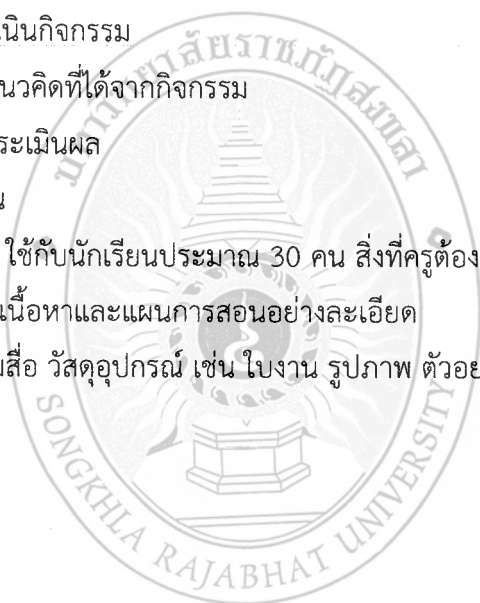
คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับนี้ จัดทำเพื่อเป็นแนวทางให้ครู ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการวิจัย “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม” เนื้อหาในคู่มือ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ชื่อกิจกรรม
2. วัตถุประสงค์
3. เวลา
4. วิธีดำเนินกิจกรรม
5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม
6. การประเมินผล
7. ใบงาน

เอกสารคู่มือเล่มนี้ ใช้กับนักเรียนประมาณ 30 คน สิ่งที่ครูต้องเตรียมก่อนสอน

1. ศึกษาเนื้อหาและแผนการสอนอย่างละเอียด
2. เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เช่น ใบงาน รูปภาพ ตัวอย่างของจริง แหล่งเรียนภายใน

และนอกโรงเรียน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สังคมไทย สังคมคนดี	1
หน้าที่ของพลเมืองไทย	2
ศาสนา ยึดเหนี่ยวจิตใจ	3
พระมหากษัตริย์ไทย	4
หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์	5
โตไปไม่โกง	7
วินัยของหนู	8
ความรับผิดชอบของหนู	9
ห้องสมุดโรงเรียน	10
วัคซีน	11
พอเพียง	13
คุณหนูพอเพียง	14
เมืองไทยของเรา	15
คนไทย	17
ภูมิปัญญาไทย	18
หนูน้อยมารยาทงาม	19
จิตสาธารณะ	20
จิตสาธารณะ	21

กิจกรรมที่ 1

1. ชื่อกิจกรรม สังคมไทย สังคมคนดี
2. วัตถุประสงค์
  1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะของคนดีได้
  2. เพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเป็นคนดีของสังคม
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนแต่ละคนเล่า พฤติกรรมของคนร้าย ที่ตนเองรับทราบข่าวจากสื่อต่างๆ (Experience) 2. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ ข่าวเรื่องของ เปรี๊ยะ โดยวิเคราะห์ความเหมาะสมของพฤติกรรม และ ผลที่เกิดขึ้น (Reflection and discussion) 3. นักเรียนสรุปพฤติกรรมอื่นๆที่ตนเองควรละเว้นในการปฏิบัติ และการตั้งมั่นอยู่ในการกระทำ ความดี (Concept) 4. ครูให้นักเรียนทุกคนพูดถึงความตั้งใจในการเป็นคนดี (Experimentation/Application)	กรณีศึกษา ข่าว

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเป็นคนดีของสังคม
6. การประเมินผล

จากการแสดงความคิดเห็น

กิจกรรมที่ 3

1. ชื่อกิจกรรม ศาสนา ยึดเหนี่ยวจิตใจ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกความสำคัญของศาสนาได้
2. นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักศาสนา

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนพูดถึงศาสนาในชีวิตประจำวัน (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อระดมสมอง จะเกิดอะไรบ้าง ถ้าโลกนี้ไม่มีศาสนา แล้วออกมาแนะนำเสนอ (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของศาสนา (Concept) 4. ให้นักเรียนเขียนความสำคัญของศาสนา ติดบอร์ดหน้าชั้นเรียน (Experimentation/Application)	กระดาษ A 4

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนได้แนวทางในการปฏิบัติตามศาสนาที่ตนเองนับถือ

6. การประเมินผล

จากใบงานและการร่วมอภิปราย

กิจกรรมที่ 4

1. ชื่อกิจกรรม

พระมหากษัตริย์ไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยได้
2. นักเรียนแสดงออกซึ่งความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนเล่าพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแบ่งกลุ่มอภิปรายข่าวในพระราชสำนัก (Reflection and discussion) 3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย (Concept) 4. ให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนสำนึกในความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

6. การประเมินผล

จากการอภิปราย

กิจกรรมที่ 5

1. ชื่อกิจกรรม หนูเป็นเด็กซื่อสัตย์

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของความซื่อสัตย์ได้
2. นักเรียนตระหนักและความสำคัญของความซื่อสัตย์
3. นักเรียนแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูอธิบายความหมายของความซื่อสัตย์ (Concept) 2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับ พฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ของผู้อื่น นักเรียนรู้สึกอย่างไร (Reflection and discussion) 3. ให้นักเรียนแต่ละคนบอกพฤติกรรมความ ซื่อสัตย์ของตนเองจากชีวิตประจำวัน ตาม ความหมายที่ครูอธิบาย และพฤติกรรมที่ไม่ ซื่อสัตย์ (Experience) 4. ครูให้คำชมเชยและให้ยึดความซื่อสัตย์ในการ ดำเนินชีวิต (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนตระหนักและความสำคัญของความซื่อสัตย์ และแสดงออกซึ่งพฤติกรรมความซื่อสัตย์ในชีวิตประจำวัน

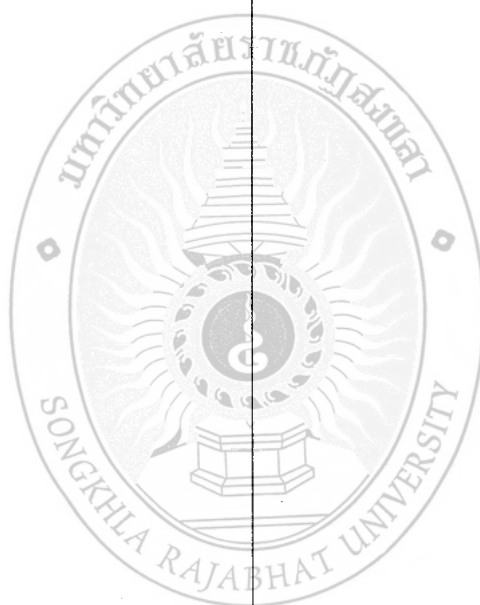
6. การประเมินผล

จากการอภิปราย การยกตัวอย่างพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของตนเอง

ใบงาน

ความซื่อสัตย์	ผลที่เกิดขึ้น	ความไม่ซื่อสัตย์	ผลที่เกิดขึ้น

กิจกรรมที่ 6

1. ชื่อกิจกรรม โตะไปไม่โกง

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ได้
2. นักเรียนเกรงกลัวต่อการกระทำผิดต่อค่านิยมสัญญา
3. นักเรียนแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนที่ตรงตามความเป็นจริงและสามารถเสนอแนะผู้อื่นได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้เล่ากรณีศึกษาผู้ที่ไม่ซื่อสัตย์ คอร์ปชั่น แล้วมีการลงโทษ (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ พฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ คอร์ปชั่น (Reflection and discussion) ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย 3. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปผลเสียของการคอร์ปชั่น (Concept) 4. ให้ตัวแทนนักเรียนเตรียมการนำเสนอ ความซื่อสัตย์หน้าเสาธง หลังพิธีการเคารพธงชาติ (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความสุจริต และแสดงออกซึ่งการปฏิบัติตนตามแนวทางของความถูกต้อง

6. การประเมินผล

จากการอภิปรายในชั้นเรียนและสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 7

1. ชื่อกิจกรรม วินัยของหนู

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกวินัยในตนเองได้
2. นักเรียนยอมรับวินัยในตนเองได้
3. นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการมีวินัยในตนเองและสามารถเสนอแนะผู้อื่นได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<p>1. ครูให้ความหมายของคำว่า วินัย เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจ (Concept)</p> <p>2. นักเรียนบอก พฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง คนละ 1 รายการ (Experience)</p> <p>3. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับและให้นักเรียนสะท้อน ผลของการมีวินัยของตนเอง (Reflection and discussion)</p> <p>4. ให้ตัวแทนนักเรียนให้ตัวแทนนักเรียน เตรียมการนำเสนอ ความมีวินัย หน้าเสาธง หลัง พิธีการเคารพธงชาติ (Experimentation/Application)</p>	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

ปฏิบัติตนเพื่อการมีวินัยในตนเองได้

6. การประเมินผล

จากใบงาน

กิจกรรมที่ 9

1. ชื่อกิจกรรม ห้องสมุดโรงเรียน

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนรู้จักแหล่งการอ่านหนังสือ
2. นักเรียนชอบอ่านหนังสือ
3. นักเรียนนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนนำเสนอบุคคลในชุมชนที่มีการดำเนินชีวิตที่นักเรียนชื่นชอบพร้อมทั้งบอกเหตุผลการชื่นชอบ (Experience) 2. ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายแนวทางการใช้ชีวิตของบุคคลนั้น (Reflection and discussion) 3. ครูให้แนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่านหนังสือ (Concept) 4. ครูกำหนดให้นักเรียนเข้าห้องสมุดและยืมหนังสืออ่าน พร้อมทั้งบันทึกการอ่าน (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนสรุปความรู้จากการอ่านได้ ชอบอ่านหนังสือ นำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้

6. การประเมินผล

จากการอภิปรายและตรวจบันทึกการอ่าน

ใบงาน

ความเสี่ยง	แนวทางในการใช้ชีวิต
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

กิจกรรมที่ 11

1. ชื่อกิจกรรม พอเพียง

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกแนวทางการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของเงินและสิ่งของ
3. นักเรียนดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงได้

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<p>1. ครูให้นักเรียนนำเสนอบุคคลในชุมชนที่มีการดำเนินชีวิตที่นักเรียนชื่นชอบพร้อมทั้งบอกเหตุผลการชื่นชอบ (Experience)</p> <p>2. ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายแนวทางการใช้ชีวิตของบุคคลนั้น (Reflection and discussion)</p> <p>3. ครูให้แนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตที่ประสบความสำเร็จ ปัจจัยหนึ่ง คือ การใช้ชีวิตที่พอเพียง ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสมใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คำนึงและเก็บรักษาดูแลอย่างดีปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบมีเหตุผลไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน (Concept)</p> <p>4. ครูให้นักเรียนยึดแนวทางที่ดีเหมาะสมในการดำเนินชีวิต (Experimentation/Application)</p>	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

6. การประเมินผล

จากใบงานและการร่วมอภิปราย

กิจกรรมที่ 13

1. ชื่อกิจกรรม

เมืองไทยของเรา

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกความสำคัญของความเป็นสังคมไทยได้
2. นักเรียนสำนึกในความสำคัญของความเป็นสังคมไทย
3. นักเรียนแสดงออกซึ่งความสำนึกในความสำคัญของสังคมไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนช่วยกันเล่าสิ่งที่แสดงความเป็นไทยที่นักเรียนชื่นชม (Experience) 2. แบ่งกลุ่มเพื่อวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายไปจากเมืองไทย แนวทางในการอนุรักษ์ แล้วนำเสนอ (Reflection and discussion) 3. ครูนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของความเป็นไทย (Concept) 4. ให้นักเรียนสรุปแนวทางการอนุรักษ์เกี่ยวกับความเป็นไทย (Experimentation/Application)	ใบงาน

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนสำนึกในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

จากการอภิปราย

ใบงาน ความเป็นไทย

ความเป็นไทย	แนวทางในการดำรงรักษา

The watermark is a circular emblem for Songkhla Rajabhat University. It features a central stupa with a flame-like top, a central circle containing a Thai character, and a base. The emblem is surrounded by the university's name in Thai script at the top and 'SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY' in English at the bottom.

กิจกรรมที่ 14

1. ชื่อกิจกรรม คนไทย
2. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยได้
  2. นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทย
3. เวลา 50 นาที
4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มบอกสิ่งที่เป็นสิ่งที่น่าสนใจของสงขลาให้มากที่สุด ในกระดาษ A 4 (Experience) 2. ให้นักเรียนในกลุ่ม เลือกประเด็นที่กลุ่มสนใจมากที่สุด เพราะเหตุใด (Reflection and discussion) 3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองานกลุ่ม (Concept) 4. ครูให้นักเรียนภาคภูมิใจ เมืองสงขลา (Experimentation/Application)	กระดาษ A4

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยและ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย
6. การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียน

กิจกรรมที่ 15

1. ชื่อกิจกรรม ภูมิปัญญาไทย

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกภูมิปัญญาไทยได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนบอกการแสดงทางใต้ที่นักเรียน ชื่นชม (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปราย การละเล่นอื่นๆที่เป็นของคนใต้ (Reflection and discussion) 3. ครูให้ความหมายของการอนุรักษ์การแสดง วัฒนธรรมใต้ (Concept) 4. ครูชื่นชมประเด็นที่นักเรียนพูดคุยและพูดถึง การอนุรักษ์สิ่งต่างๆไว้ (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกสิ่งแสดงความเป็นไทยและ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6. การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียน

กิจกรรมที่ 16

1. ชื่อกิจกรรม หนูน้อยมารยาทงาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาท
2. นักเรียนมีสัมมาคารวะ

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นและแสดงการ วิธีการไหว้ (Experience)	รูปภาพการไหว้
2. ให้นักเรียนดูภาพการไหว้จากรูปภาพ หรือสื่อ ออนไลน์ (Reflection and discussion)	
3. ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามรูปภาพเกี่ยวกับการ ไหว้ (Concept)	
4. ครูให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นและแสดงการ วิธีการไหว้ที่ถูกต้อง (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมารยาทและมีสัมมาคารวะ

6. การประเมินผล

สังเกตจากการปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 17

1. ชื่อกิจกรรม จิตสาธารณะ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตสาธารณะได้
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
<p>1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างการช่วยเหลือพ่อแม่ของตนเองคนละ 1 รายการ (Experience)</p> <p>2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับการทำงานเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ (Reflection and discussion)</p> <p>3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอการทำงานเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ โดยครูให้ความคิดเห็นว่าการทำงาานนั้นเป็นงานที่ทำด้วยความเต็มใจ และไม่หวังผลตอบแทน (Concept)</p> <p>4. ครูให้นักเรียนบันทึกงานอาสาที่ตนเองจะทำการช่วยเหลือพ่อแม่ (Experimentation/Application)</p>	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนมีจิตสำนึกปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะ

6. การประเมินผล

จากการอภิปราย

กิจกรรมที่ 18

1. ชื่อกิจกรรม

จิตসাธารณะ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตসাธารณะได้
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจิตসাธารณะ
3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมসাธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ-อุปกรณ์
1. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมหรืองานเพื่อผู้อื่น เช่น คนทำงานในวัด คนเก็บขยะในชายหาด เป็นต้น (Experience) 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ โดยไม่ต้องให้ครูหรือพ่อแม่บอก (Reflection and discussion) 3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนองานกลุ่ม (Concept) 4. ครูให้ข้อเสนอเพิ่มเติม (Experimentation/Application)	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

นักเรียนบอกลักษณะของงานอาสาจิตসাธารณะ เห็นความสำคัญของการมีจิตসাธารณะ และปฏิบัติกิจกรรมসাธารณะ อาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

6. การประเมินผล

จากการสังเกตการทำจิตอาสาของนักเรียน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัยคนที่ 1

ชื่อสกุล	ดร. กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์
วันเดือนปีเกิด	11 กันยายน 2506
สถานที่เกิด	อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
สถานที่ทำงาน	โปรแกรมวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ที่อยู่	15/212 หมู่ 6 ถนนลพบุรีราเมศวร์ ตำบลน้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา 90110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	การศึกษบัณฑิต (กศ.บ.) (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
พ.ศ. 2537	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) (สาขาจิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2557	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) (สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัยคนที่ 2

ชื่อสกุล	ดร.ชนิษฐ์ สุวรรณศิริ
วันเดือนปีเกิด	5 กุมภาพันธ์ 2503
สถานที่เกิด	อำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สงขลา เขต 1
ที่อยู่	104/9 ถนนปูลณณกันต์ หมู่บ้านไทยสมุทร ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา 901100
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
พ.ศ. 2537	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) (สาขาบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ
พ.ศ. 2557	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนอร์ธกรุงเทพ

